

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

**Analiza doświadczeń
z udziału instytucji ubezpieczeniowych krajów UE
(Austria, Francja, Niemcy) oraz Szwajcarii
w realizacji zadań w zakresie prewencji
wypadków przy pracy i chorób zawodowych
w latach 2008-2010**

Warszawa, grudzień 2011 r.

Opracowanie wykonane przez BP Consulting Sp. z o.o.
z siedzibą w Sieradzu przy ul. Mickiewicza 6
w ramach umowy nr 15290/0/993200/1/2011 (TZ/370/80/11) z dnia 25.10.2011 r.
zawartej z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
z siedzibą w Warszawie, przy ul. Szamockiej 3, 5

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
--------------------	----------

CZĘŚĆ I. SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W AUSTRII

Rozdział 1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych	9
Rozdział 2. Rodzaje działań prewencyjnych	10
Rozdział 3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw	12
Rozdział 4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych	14
Rozdział 5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień	16
Rozdział 6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych	18

CZĘŚĆ II. SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ WE FRANCJI

Rozdział 1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych	21
Rozdział 2. Rodzaje działań prewencyjnych	25
Rozdział 3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw	38
Rozdział 4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych	43
Rozdział 5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień	45
Rozdział 6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych	54

CZĘŚĆ III. SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W NIEMCZACH

Rozdział 1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych	57
Rozdział 2. Rodzaje działań prewencyjnych	63
Rozdział 3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw	65
Rozdział 4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych	69
Rozdział 5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień	74
Rozdział 6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych	76

CZĘŚĆ IV. SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W SZWAJCARII

Rozdział 1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych	86
Rozdział 2. Rodzaje działań prewencyjnych	90

Rozdział 3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw	98
Rozdział 4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych	103
Rozdział 5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień	106
Rozdział 6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych	109
 CZĘŚĆ V. ANALIZA PORÓWNAWCZA SYSTEMÓW PREWENCJI WYPADKOWEJ W AUSTRII, FRANCJI, NIEMCZACH I SZWAJCARII	 111
 Spis tabel i rysunków	 127
 Bibliografia	 130

Wstęp

Celem pracy „Analiza doświadczeń z udziału instytucji ubezpieczeniowych krajów UE (Austria, Francja, Niemcy) oraz Szwajcarii w realizacji zadań w zakresie prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych w latach 2008-2010” jest wykonanie analizy porównawczej systemów prewencji wypadkowej w Austrii, Francji, Niemczech i Szwajcarii zgodnie ze szczegółowym opisem przedmiotu zamówienia stanowiącego załącznik do w ramach umowy nr 15290/0/993200/1/2011 (TZ/370/80/11) z dnia 25.10.2011 r.

Przyjęte podstawy teoretyczne

Prewencja wypadkowa, zwana także profilaktyką wypadkową¹ jest zbiorem procedur, których celem jest niedopuszczenie do powstawania niepożądanych zdarzeń. Najbardziej znana koncepcja profilaktyczna (wypadkowa) wywodząca się z medycznych koncepcji profilaktycznych wyróżnia 3 poziomy zapobiegania, stosowane jako działania: pierwszorzędowe – niedopuszczające do powstania wypadku, drugorzędowe – zmierzające do szybkiego wyleczenia, trzeciorzędowe – ograniczające skutki niesprawności. Charakter działań pierwszorzędowych mają programy opatrzone nazwą „zero wypadków” oraz statystyki ujmujące kumulację kolejnych dni bezwypadkowych. Działania drugorzędowe zmierzają do obniżenia ciężkości wypadku, redukcji strat i absencji wypadkowej, natomiast celem trzeciorzędowych jest między innymi ograniczenie rent powypadkowych i redukcja stopnia inwalidztwa. Efektywność profilaktyczna tych działań wynika bezpośrednio z ich treści i może być jednoznacznie określona². Działania profilaktyczne są podejmowane „ex post”, po zaistnieniu wypadku i rozpoznaniu jego przyczyn, lub „ex ante” tworzone w oparciu o wyniki badań niemal wypadków, inspekcji lub teoretycznej identyfikacji zagrożeń i scenariusza potencjalnych błędów, mających zdolność wywołania niebezpiecznego wydarzenia³. Zasady prewencji wypadkowej zostały opracowane w 1931 r. przez Heinricha w postaci 10 punktów. Zasady Heinricha brzmią następująco⁴:

- 1) pojawienie się wypadku wynika z łańcucha przyczynowego zdarzeń, z których ostatni jest wypadek. Wypadek jest powodowany przez niebezpieczne zachowanie się człowieka i/lub przez działanie mechaniczne urządzenia lub czynnik środowiska pracy;
- 2) większość wypadków jest powodowana przez niebezpieczne zachowania;
- 3) wystąpienie wypadku połączonego z poważnym zranieniem poprzedza przeciętnie 300 zdarzeń niebezpiecznych;
- 4) wielkość szkody powodowanej przez wypadek jest losowa i trudna do przewidzenia, natomiast wystąpieniu samego wypadku można zapobiec;
- 5) rozpoznanie motywów i przyczyn podejmowania niebezpiecznych zachowań daje podstawy do działań prewencyjnych;

¹ Studenski R., Dudka G., Bojanowski R., Wypadki przy pracy, w. Koradecka D. (red.), Bezpieczeństwo i higiena pracy, CIOP-PIB, Warszawa 2008, str. 520

² Studenski R., Opinia, Cieszyń grudzień 2010, str. 2

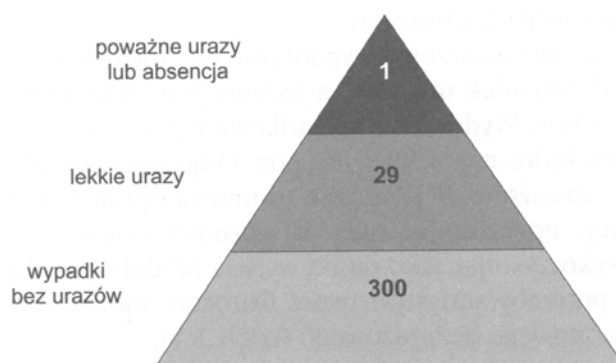
³ Wróblewska M., Ergonomia, Politechnika Opolska, Opole 2004, str. 227

⁴ Wróblewska M., Ergonomia, Politechnika Opolska, Opole 2004 za: Lewandowski J., Zarządzanie bezpieczeństwem pracy w przedsiębiorstwie, Politechnika Łódzka, Łódź 2000, str. 21

- 6) są cztery główne metody zapobiegania wypadkom: odpowiednie projektowanie i kontrola maszyn i wyposażenia, uświadamiająca działalność wśród personelu, dostosowanie pracowników (dobór i szkolenia) oraz dyscyplina pracy;
- 7) metody, które są najbardziej efektywne w prewencji wypadkowej, są analogiczne z metodami kontroli jakości, kosztów i wydajności pracy;
- 8) zarządzanie daje najlepszą okazję do prowadzenia prewencji wypadkowej i na nim spoczywa cała odpowiedzialność za wypadki;
- 9) przełożony jest kluczową postacią w prewencji wypadkowej. On bezpośrednio kontroluje zachowanie pracownika;
- 10) humanitarne aspekty prewencji wypadkowej są uzupełniane przez czynniki ekonomiczne:
 - bezpieczne warunki pracy są efektywne ekonomiczne;
 - koszty bezpośrednie, które ponosi pracodawca w związku z wypadkami (leczenie i odszkodowania) stanowią tylko około 20% łącznych kosztów, które musi on ponieść w związku z wypadkiem.

Heinrich dowodził istnienia względnie stałego stosunku pomiędzy liczbą występujących zdarzeń „nieomal wypadkowych” i liczbą wypadków zakończonych urazami o określonej ciężkości. Zależność ta znana jest w literaturze przedmiotu jako „piramida Heinricha” i przedstawia prawidłowości statystyczne, związane z kształtowaniem się liczby wypadków ciężkich (1), lekkich (29) i zdarzeń potencjalnie wypadkowych (300).

Rysunek nr 1. Trójkąt relacji zdarzeń wypadkowych wg badań Heinricha⁵

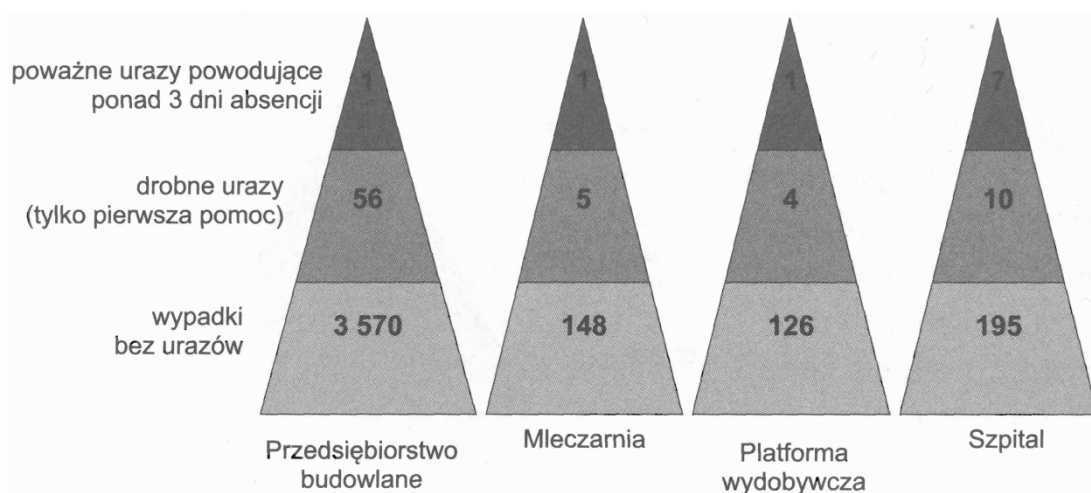
Badania zdarzeń wypadkowych, które mają miejsce w przedsiębiorstwach z poszczególnych branż wskazują istnienie znaczących różnic pomiędzy tymi relacjami w poszczególnych branżach oraz w stosunku do podstawowego modelu zdarzeń wypadkowych przedstawionych przez Heinricha. Według badań przeprowadzonych przez Health&Safety Executive (w 1994 r.), stosunek liczby wypadków urazowych do liczby wypadków bezurazowych wynosił od 1:10 do 1:64⁶. Według Davies'a and Teasdale'a (1994), modelową relację liczby wypadków urazowych do liczby wypadków bezurazowych określa stosunek 1:20 (według Heinricha 1:10). Na rysunku nr 2. przedstawiono wybrane trójkąty relacji wypadków, ustalone w badaniach Health and Safety Executive⁷.

⁵ Dudka G., Badanie i rejestrowanie wydarzeń bezwypadkowych bezurazowych, w: Pawłowska Z. (red.) Podstawy prewencji wypadkowej, Centralny Instytut Ochrony Pracy-Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2008, str. 82

⁶ Health&Safety Executive, The cost to Britain of workplace accidents and work-related ill health in 1995/96, str. 32

⁷ Rzepecki J. Analiza kosztów i korzyści BHP w przedsiębiorstwie, Centralny Instytut Ochrony Pracy, Warszawa 2002, str. 9-10

Rysunek nr 2. Trójkąty relacji wypadków w przedsiębiorstwach z czterech branż⁸

Z ekonomicznego punktu widzenia jako optymalny przyjmuje się często taki poziom bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, dla którego suma nakładów na działalność profilaktyczną, kosztów wypadków i zdarzeń prawie wypadkowych osiąga minimum.

Znajomość relacji między składnikami kosztów BHP oraz kosztami działalności profilaktycznej stanowi podstawę analizy kosztów i korzyści. Korzyści z działań prewencyjnych w przedsiębiorstwie mogą dotyczyć zarówno składników niepieniężnych, jak i pieniężnych. Występowanie korzyści w formie pozapieniężnej istotnie komplikuje analizę kosztów i korzyści, wpływając w znacznym stopniu na precyzję oceny. W najnowszych pozycjach literatury z zakresu ekonomiki BHP coraz większą wagę przywiązuje się do niepieniężnych korzyści działań prewencyjnych w przedsiębiorstwach, obejmujących m.in.: zwiększenie możliwości stosowania innowacji, wzrost zadowolenia klientów, zmniejszenie stresu oraz poprawę stanu zdrowia i jakości życia⁹.

Ze względu na wielowymiarowy charakter społecznych kosztów wypadków przy pracy, na które składają się koszty ponoszone przez pracodawców, koszty ponoszone indywidualnie przez samych poszkodowanych i ich rodziny a także koszty ponoszone przez całe społeczeństwo oraz ze względu na wspomniane wcześniej nakładanie się różnych czynników mających wpływ na poziom wypadkowości, skorelowanych z wypadkowością zarówno dodatnio jak i ujemnie, w celu zobiektywizowania oceny wpływu podejmowanych działań z zakresu prewencji wypadkowej na wypadkowość, stosuje się różnego rodzaju mierniki.

W niniejszym opracowaniu pt. „Analiza doświadczeń z udziału instytucji ubezpieczeniowych krajów UE (Austria, Francja, Niemcy) oraz Szwajcarii w realizacji zadań w zakresie prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych w latach 2008-2010” w 4 częściach: Austria, Niemcy, Francja, Szwajcaria opisano w takim samym układzie tematycznym systemy ubezpieczeń od wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w 6 rozdziałach:

Rozdział 1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych

⁸ Dudka G., Badanie i rejestrowanie wydarzeń wypadkowych bezurazowych, w: Pawłowska Z. (red.), Podstawy prewencji wypadkowej, Warszawa 2008, str. 86

⁹ Rzepecki J., Analiza kosztów i korzyści BHP w przedsiębiorstwie, Centralny Instytut Ochrony Pracy, Warszawa 2002, str. 15-16

Rozdział 2. Rodzaje działań prewencyjnych

Rozdział 3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw

Rozdział 4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Rozdział 5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Rozdział 6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych.

Następnie analizie porównawczej poddano wskaźniki charakteryzujące wypadkowość, wskaźniki wydatków z ubezpieczenia wypadkowego oraz wskaźniki dotyczące wydatków na prewencję wypadkową. Dane do obliczenia wskaźników wypadkowości i prewencji wypadkowej znajdują się w częściach opisujących systemy ubezpieczeń wypadkowych w poszczególnych krajach, w których podano dokładne źródła danych. W opracowaniu podano także bibliografię, z której korzystano przy wykonywaniu tej pracy.

CZĘŚĆ I.

SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W AUSTRII

Austria

1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych

W Austrii podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi prewencji wypadkowej są:

1. Ustawa o ubezpieczeniu Społecznym (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, ASVG) z dnia 9 września 1955 wraz z aktualizacjami¹ która w §§ 185-188 nakłada na ubezpieczycieli obowiązki i nadaje im uprawnienia w zakresie prewencji wypadków i chorób zawodowych.
2. Ustawa o ubezpieczeniu urzędników, ubezpieczeniu w razie choroby oraz ubezpieczeniu wypadkowym (Beamten-Kranken- und Unfallversicherungsgesetz) III 1. § 87 (1) zobowiązuje ubezpieczenie wypadkowe do zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.
2. Ustawa o szpitalach publicznych z dnia 18 grudnia 1956 (Krankenanstaltengesetz. KAG)

Instytucje rządowe i ubezpieczeniowe zajmujące się działaniami w zakresie prewencji wypadkowej:

1. Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Ochrony Konsumentów)
2. Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Główny Związek / Centralne Stowarzyszenie Austriackich Zakładów Ubezpieczeń Społecznych) – organizacja zrzeszająca wszystkie podmioty odpowiedzialne za ubezpieczenia społeczne²

W Austrii działają 4 zakłady ubezpieczające od wypadków przy pracy:

AUVA Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wypadkowych)

AUVA jest największym zakładem ubezpieczeniowym ubezpieczającym trzy miliony osób zatrudnionych oraz osób prowadzących działalność gospodarczą we wszystkich sektorach, a także ubezpiecza 1,3 miliona studentów i uczniów i pracujących wolontariuszy.

SVB Sozialversicherungsanstalt der Bauern (Rolniczy Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

SVB jest ubezpieczycielem osób prowadzących działalność gospodarczą i pracowników rolnictwa oraz leśnictwa. SVB ubezpieczeniem obejmuje 300 000 gospodarstw.

VAEB Versicherungsanstalt für Eisenbahnen und Bergbau (Zakład Ubezpieczeń Kolei i Górnictwa)

VAEB jest ubezpieczycielem ponad 200 tys. pracowników oraz ich rodzin, są to głównie pracownicy austriackich kolei – RALLWAYS (OSBB) oraz Railway Vienna (Winer Lininen). Austriackie górnictwo zatrudnia zaledwie 5 tys. pracowników i stanowi niewielki segment ogółem ubezpieczonych w VAEB (2006).

BVA Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter (Zakład Ubezpieczeń Sektora Publicznego):

Dawniej ubezpieczał jedynie urzędników państwowych, obecnie ubezpiecza również personel austriackich uniwersytetów i pracowników BVA (od 2004).

Zakłady ubezpieczenia wypadków przy pracy są częścią państwowego systemu ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczenia są obowiązkowe dla wszystkich przedsiębiorstw w Austrii. Ubezpieczenie od wypadków przy pracy obejmuje wypadki, które zdarzyły się w pracy, podczas podróży do i z pracy oraz choroby zawodowe.

¹ http://www.jusline.at/Allgemeines_Sozialversicherungsgesetz_%28ASVG%29.html

² Sozialschutz in Österreich 2010. Wydawca: Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz, wrzesień 2010, str. 10.
http://www.bmsk.gv.at/cms/site/attachments/4/1/6/CH0091/CMS1218526614243/sozialschutz_in_oesterreich%5B1%5D.pdf

Ustawa o ubezpieczeniu urzędników, ubezpieczeniu w razie choroby oraz ubezpieczeniu wypadkowym (Beamten-Kranken- und Unfallversicherungsgesetz) III 1. § 87 (1) zobowiązuje instytucje ubezpieczenia wypadkowego do zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.³

Koordynowanie działań, w tym współpraca ubezpieczycieli od wypadków z inspektoratami pracy (Arbeitsinspektorate) w celu zmniejszenia ilości, przede wszystkim śmiertelnych, wypadków przy pracy określone jest w austriackim programie zapobiegania wypadkom 2006-2010 – w tym również wypadkom przy pracy (Österreichisches Programm für Unfallverhütung 2006–2010).⁴

2. Rodzaje działań prewencyjnych w zakresie prewencji wypadkowej

Rodzaj działania prewencyjnego	Opis
Praca nad przepisami dot. zapobiegania wypadkom przy pracy	Współpraca przy opracowywaniu przepisów dot. zapobieganiu wypadkom względnie przy dokonywaniu zmian w tych przepisach. ⁵
Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp ⁶	Ustawa o ubezpieczeniach społecznych (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) § 187 (1) zobowiązuje ubezpieczycieli do „utworzenia służby prewencji wypadkowej i powołania niezbędnych fachowych organów”. Zgodnie z § 187 (2) „fachowe organy podmiotu oferującego ubezpieczenia wypadkowe są uprawnione do wkraczania na teren zakładów pracy (instytucji, szkół wyższych, szkół itp.) oraz dokonywania ich oględzin, jak i do zażądania wszystkich niezbędnych informacji.
Działalność informacyjna i doradcza	Ustawa o ubezpieczeniach społecznych (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) § 186 (1) 1 („propagowanie idei zapobiegania wypadkom”) § 186 (1) 2 („doradzanie pracodawcom i pracownikom jak i innym osobom i instytucjom zainteresowanym zapobieganiem wypadkom”) Upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach oraz o możliwościach prewencji poprzez udostępnianie materiałów informacyjnych (broszury, czasopisma⁷, Internet, kampanie i akcje prewencyjne⁸). Propagowanie idei bezpieczeństwa w miejscu pracy (materiały drukowane, nagrania wideo, płyty CD, plakaty).⁹ Działalność doradcza dla pracodawców i pracowników.¹⁰

³ Tekst ustawy: <http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008215>

⁴ Wydawca: Bundesministerium für Gesundheit und Frauen, Wiedeń 2006, str. 17)
http://www.kfv.at/fileadmin/webcontent/Publikationen/NAP/NAP_deutsch.pdf

⁵ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=3190&p_tabid=4

⁶ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=58950&p_tabid=3

⁷ Przykładowo "Alle!Achtung!" wychodzi co miesiąc oprócz stycznia i sierpnia i jest bezpłatnie dostarczane do wszystkich zakładów i szkół.
http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=4274&p_tabid=5

⁸ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=63047&p_tabid=3

⁹ Na stronie http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=58488&p_tabid=3 jest mowa o tym, że przy propagowaniu idei bezpieczeństwa zastosowanie znajdują wszelkie nowoczesne środki przekazu: Media wszelakiego rodzaju, takie jak karty/foldery informacyjne, plakaty, czasopisma fachowe; nagrania wideo & płyty, film, radio i telewizja
Akcje razem z przedsiębiorstwami i mediami,
Lobbing wśród grup interesu i polityków zajmujących się sprawami społecznymi".

¹⁰ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=1795&p_tabid=3

Działalność edukacyjna	Ustawa o ubezpieczeniach społecznych (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) § 186 (1) 2 („szkolenie” pracodawców i pracobiorców jak i innym osób i instytucji zainteresowanych zapobieganiem wypadkom) Działalność edukacyjna dla pracodawców i pracobiorców (kursy, szkolenia, seminaria).¹¹
Prowadzenie badań naukowych	Ustawa o ubezpieczeniach społecznych (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) § 186 (1) 4 („badania naukowe dotyczące przyczyn wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz ich ocena dla celów prewencyjnych”) Badania naukowe dot. przyczyn wypadków przy pracy oraz skutecznych działań zapobiegawczych.¹²
Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań	Ustawa o ubezpieczeniach społecznych (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) § 186 (1) 3 [współpraca z zakładami pracy (instytucjami, szkołami wyższymi, szkołami itp.) w celu wypełniania przepisów i zarządzeń służących zapobieganiu wypadkom] § 186 (1) 6 [„współpraca z instytucjami i organizacjami, do których zadań należy transport rannych (chorych)”] § 188 („Współpraca z urzędami i korporacjami”) Współpraca z zakładami pracy i z urzędami w celu zapewnienia zgodności z przepisami prawa. O koordynowaniu działań, a konkretnie o współpracy ubezpieczycieli od wypadków z inspektoratami pracy (Arbeitsinspektorate) w celu zmniejszenia ilości – zwłaszcza śmiertelnych – wypadków przy pracy jest mowa w: http://www.kfv.at/fileadmin/webcontent/Publikationen/NAP/NAP_deutsch.pdf Österreichisches Programm für Unfallverhütung 2006–2010, Wydawca: Bundesministerium für Gesundheit und Frauen (Federalne Ministerstwo ds. Zdrowia i Kobiet), Wiedeń 2006, str. 17. (Publikacja o austriackim programie zapobiegania wypadkom 2006-2010 – w tym również wypadkom przy pracy)
Bodźce finansowe	Nagrody Przykład: GOLDENE SECURITAS („Złota Securitas/Złote Bezpieczeństwo”) jest nagrodą dla małych i średnich przedsiębiorstw za wyjątkowe, godne naśladowania działania prewencyjne. Przyznają ją wspólnie WKÖ (Wirtschaftskammer Österreich – Austriacka Izba Gospodarcza) oraz AUVA (Allgemeine Unfallversicherungsanstalt – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wypadkowych) co dwa lata za szczególne osiągnięcia w dziedzinach: bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia oraz zachowanie zdolności do pracy. W 2010 r. przyznano tą nagrodę po raz czwarty.¹³

Wszyscy 4 austriaccy ubezpieczyciele od wypadków podają na swoich stronach internetowych krótkie informacje odnośnie działań prewencyjnych¹⁴:

¹¹ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=1799&p_tabid=3

¹² http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=63192&p_tabid=3

¹³ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?p_tabid=3&p_menuid=66998&action=2

¹⁴ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=3190&p_tabid=4

AUVA

Środki służące do zapobiegania wypadkom to przede wszystkim

- propagowanie idei bezpieczeństwa (materiały drukowane, nagrania wideo, płyty CD etc.)
- działalność szkoleniowa i doradcza dla pracodawców i pracobiorców (kursy, spotkania/eventy etc.)
- współpraca z zakładami i urzędami
- prowadzenie badań poszukujących przyczyn wypadków przy pracy oraz skutecznych środków zapobiegawczych
- zapobiegawcza opieka dla ubezpieczonych zagrożonych chorobami zawodowymi (szczepienia, badania przesiewowe, zwrot kosztów badań etc.)
- współpraca przy sporządzaniu przepisów lub przy dokonywaniu zmian w przepisach służących zapobieganiu wypadkom

3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich firm

Składki na ubezpieczeniowe wypadkowe ustalane są na 1,4% z wynagrodzenia pracownika brutto i są wyłącznie opłacane przez pracodawcę. Warianty wysokości składek ubezpieczeniowych nie są przewidziane w austriackim prawie o ubezpieczeniu społecznym.

Finansowe programy motywacyjne

Austriackie zakłady ubezpieczeniowe finansują prewencję wypadków w miejscu pracy. Nie mogą oferować wariantów składek ubezpieczeniowych propagując inne programy motywacyjne:

- SGM (Sicherheits- und Gesundheitsmanagement) jest to system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, łatwy do wprowadzenia i dostosowany do każdego przedsiębiorstwa. Może on być certyfikowany przez AUVA oraz w pełni zintegrowany z istniejącymi systemami zarządzania. W ramach programu SGM prowadzone jest doradztwo w przedsiębiorstwach przez konsultantów AUVA w zakresie BHP.
- „Finansowanie Działalności Promujących Zdrowie” - Fundusz - Zdrowia Austria (FGÖ, Fonds Gesundes Österreich) ma na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie promocji zdrowia oraz prewencji poprzez finansowanie projektów, tworzenie sieci, organizowanie specjalnych wydarzeń oraz biur informacyjnych (PR). Projekt jest ukierunkowany na pracowników małych i średnich przedsiębiorstw, inicjuje tworzenie przyjaznego środowiska w zakresie BHP i jest źródłem nowych strategii uwzględniających aktualne potrzeby w tym zakresie.

GOLDENE SECURITAS¹⁵ („Złote Bezpieczeństwo”)

jest nagrodą dla małych i średnich przedsiębiorstw za wyjątkowe, godne naśladowania działania prewencyjne, przyznawaną przez WKÖ (Wirtschaftskammer Österreich – Austriacką Izbę Gospodarczą) oraz AUVA (Allgemeine Unfallversicherungsanstalt – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wypadkowych) co dwa lata za szczególne osiągnięcia w dziedzinach: bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia oraz zachowanie zdolności do pracy.

Prawie jedna trzecia wszystkich wypadków przy pracy w Austrii jest wynikiem upadku. W celu prewencji tego rodzaju wypadków AUVA rozpoczęła zakrojoną na dużą skalę inicjatywę BABA UND FALL NET. Wśród wszystkich uznanych wypadków przy pracy (Anerkannte Arbeitsunfälle) w latach 2004-2008 wypadki, których przyczyną był upadek (Sturz und Fall), stanowiły 28,08%¹⁶

SVB http://www.svb.at/portal27/portal/svbportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=2485&p_tabid=4

BVA http://www.bva.at/portal27/portal/bvaportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=6511&p_tabid=4

VAEB

http://www.vaeb.at/portal27/portal/vaebportal/channel_content/cmsWindow?action=2&p_menuid=59730&p_tabid=3&p_pubid=80608

¹⁵ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?p_tabid=3&p_menuid=66998&action=2

¹⁶ http://www.auva.at/mediaDB/MMDB130104_Sturz_und_Fall.pdf Sturz und Fall. Unfallstatistik 2004-2008, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt, str.1.

AUVA która otrzymała od ustawodawcy zlecenie świadczenia usług prewencyjnych na rzecz małych przedsiębiorstw tj. bezpłatnej opieki w zakresie techniki oraz medycyny pracy. Usługa ta jest wykonywana przez centra prewencyjne AUVAsicher w krajach związkowych.

AUVAsicher jest wspólnym programem AUVA i lekarzy pracujących na własny rachunek, specjalistów ds. bezpieczeństwa i prywatnych centrów doradczych, mającym na celu poprawę bezpieczeństwa pracy w MŚP.

AUVAsicher oferuje bezpłatnie dla zakładów (jednostek przedsiębiorstwa) zatrudniających do 50 pracowników ustawowo przepisana opiekę w sprawach bezpieczeństwa w zakresie technicznym oraz w zakresie medycyny pracy. Realizacja ustawowo przepisanej bezpłatnej opieki dla MŚP odnośnie bezpieczeństwa w sprawach technicznych oraz w sprawach medycyny pracy odbywa się za pośrednictwem założonych w tym celu centrów prewencyjnych (AUVAsicher). Przedsiębiorstwo nie może jednak zatrudniać we wszystkich lokalizacjach w sumie więcej niż 250 osób.

Przedsiębiorstwa współpracując z AUVAsicher wypełniają ustawowy obowiązek posiadania specjalisty ds. bezpieczeństwa i specjalisty ds. medycyny pracy.

AUVAsicher, które jest wyspecjalizowane w opiece nad MŚP w zakresie prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych, istnieje od 11 lat, osiągnął oczekiwany udział w rynku, wynoszący 2/3 kwalifikujących się do tej opieki przedsiębiorców.¹⁷

Tabela nr 1. Stosunki ubezpieczeniowe w ubezpieczeniu wypadkowym w okresie 2008-2010

Wyszczególnienie		2008	2009	2010
Razem		5 957 879	5 914 738	6 034 556
w tym	Pracownicy najemni	3 231 454	3 189 037	3 201 357
	Pracujący na własny rachunek	1 411 932	1 419 310	1 423 335
	Uczniowie i studenci	1 314 493	1 306 391	1 409 864
Allgemeine Unfallversicherungsanstalt AUVA		4 558 783	4 511 128	4 630 134
SVA der Bauern		1 005 528	998 232	987 538
VA für Eisenbahnen und Bergbau		63 303	63 388	62 943
VA öffentlich Bediensteter		330 265	341 990	353 941

Źródło: Die österreichische Sozialversicherung in Zahlen (27. Ausgabe 2011)

W okresie 2008-2010 liczba zawartych ubezpieczeń od skutków wypadków w pracy i chorób zawodowych była praktycznie stała ulegając nieznacznemu zwiększeniu do wartości 6 034 556.

¹⁷ http://www.auva.at/mediaDB/748895_JB%202009.pdf
https://www.sozialversicherung.at/mediaDB/748895_JB%202009.pdf
http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?p_tabid=4&p_menuid=1865&action=2
http://www.auva.at/mediaDB/MMDB124751_AUVAsicher%20Betreibungsbrosch%C3%BCre_2007.pdf

Tabela nr 2. Przyznane renty w okresie 2008-2010

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Wszystkie renty	105 596	105 470	103 583
Renty dla osób o lekkim stopniu inwalidztwa	78 704	78 934	77 446
Renty dla osób o ciężkim stopniu inwalidztwa	9 962	9 902	9 804
Renty dla wdów/wdowców	13 635	13 488	13 280
Renty dla sierot	3 276	3 131	3 041
Renty dla rodziców/rodzeństwa	19	15	12

Źródło: Die österreichische Sozialversicherung in Zahlen (27. Ausgabe 2011)

Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung: 2009, 2010, 2011

4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Tabela nr 3. Przypadki uznane przez ubezpieczycieli (bez wypadków uczniów i studentów) w okresie 2008-2010

Rok	Wszystkie przypadki ubezpieczeniowe			Wypadki przy pracy		Wypadki w drodze do i z pracy		Choroby zawodowe	
	razem	w tym śmiertelne	kobiety w %	razem	w tym śmiertelne	razem	w tym śmiertelne	razem	w tym śmiertelne
1980	224 950	654	-	199 762	461	22 984	186	2 204	7
1990	209 349	466	19,4	188 870	337	18 246	111	2 233	18
2000	144 953	316	22,3	130 239	232	13 198	71	1 516	13
2008	152 996	334	24,8	136 856	203	14 270	59	1 870	72
2009	137 569	360	28,5	121 979	180	13 658	79	1 932	101
2010	133 855	310	27,4	117 959	185	14 059	52	1 837	73

Źródło: Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger, 29.09.2011

W wyniku prowadzonych działań prewencyjnych w okresie 2008-2010 zmniejszyła się liczba wypadków przy pracy o 12,5% w stosunku do liczby wypadków przy pracy w 2008 roku (tabela nr 3). Liczba wypadków śmiertelnych w tym samym okresie zmniejszyła się o 7,2%. Liczba wypadków w drodze do pracy oraz liczba chorób zawodowych praktycznie nie uległa zmianie. Jednocześnie zmalał stopień ciężkości wypadków mierzony ilością i rodzajem przyznanych rent przyznanych w wyniku wypadków przy pracy.

W ciągu ostatnich 20 lat liczba wypadków przy pracy zmalała o 36%, w tym wypadków śmiertelnych o 33,5% (w stosunku do roku 1990), tabela nr 3.

Tabela nr 4. Porównanie finansowych wyników zarządzania w ubezpieczeniu wypadkowym w okresie 2008-2010

Określenie		2008	2009	2010
Przychody / wpływy w całości		1 401 229 413	1 401 520 890	1 439 592 998
w tym	Składki dla ubezpieczonych	1 309 163 087	1 317 887 978	1 349 990 634
	Składki federacji/wkład państwa	28 000 621	28 387 744	28 574 879
	Pozostałe przychody/wpływy	64 065 705	55 245 168	61 027 485
	Rozwiązanie rezerw	-	-	-
Wydatki w całości		1 364 832 234	1 392 086 311	1 412 325 700
w tym	Wydatki na renty / nakłady rentalne	536 128 406	557 821 454	568 762 725
	Opieka lecznicza w razie wypadku	367 607 541	381 730 255	388 236 178
	Rehabilitacja	77 026 764	79 754 371	80 729 509
	Pozostałe świadczenia	168 200 828	170 000 485	169 869 174
	Koszty/nakłady administracyjne i rozliczeniowe	106 198 010	109 983 012	108 822 407
	Pozostałe wydatki	105 184 564	89 429 816	94 378 454
	Przekazanie na rezerwy	4 486 121	3 366 918	1 527 253
Saldo		+ 36 397 179	+ 9 434 579	+ 27 267 298

Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung: 2009, 2010, 2011

5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Przeprowadzona przez AUVA kampania „Sicherheit auf Schritt und Tritt“ („Bezpieczeństwo przy każdym kroku”)¹⁸ doprowadziła do obniżenia o prawie 10% ilości wypadków przy pracy wywołanych upadkami. Na każde 1 EUR zainwestowane w działalność promocyjną / public relations (Öffentlichkeitsarbeit) zaoszczędzono 6 EUR.

Upadki są przyczyną 27% wszystkich wypadków przy pracy i 41% całkowitych kosztów rent z tytułu niezdolności do pracy w kwocie 55 milionów EUR.

Problemem było, w jaki sposób dotrzeć do jak największej liczby osób, ponieważ w Austrii jest około 220 tysięcy małych zakładów pracy zatrudniających mniej niż 51 pracowników, które razem zatrudniają 1,2 miliona osób.

Zastosowane środki:

Rozwiązaniem zastosowanym przez AUVA była kampania reklamowa z rzucającymi się w oczy obrazami (np. ze skórką od banana), aby podnieść ogólną świadomość ryzyka. Firmy miały możliwość zamówienia dalszych materiałów informacyjnych, pakietów szkoleniowych, włącznie z foliami do prezentacji, teczkami na materiały szkoleniowe i prospektami.

Na końcu kampanii częstość upadków obniżyła się o 9,3%, podczas gdy liczba dni pracy straconych wskutek tych wypadków obniżyła się o 4,4%. Koszty nowych rent z tytułu niezdolności do pracy (Erwerbsunfähigkeitsrenten) spadły o 5,7%. Oznaczało to dla członków AUVA oszczędność w wysokości prawie 11 milionów EUR. Ponieważ na kampanię wydano 1,8 milionów EUR, oznacza to stosunek kosztów do korzyści wynoszący 1:6.

Jeśli uwzględnimy jeszcze oszczędności, jakie uzyskano w samych firmach, koszty ogółem zostały obniżone o 23,5 milionów EUR, co daje stosunek kosztów do korzyści wynoszący 1:13.

Po zakończeniu kampanii liczba upadków ponownie się zwiększyła. Wskazuje to na konieczność wprowadzenia mechanizmów podtrzymywania i utrwalania tej świadomości pracowników, która ukształtowała w czasie trwania kampanii.

Opinia AUVA o skuteczności działań prewencyjnych w postaci kampanii BABA UND FALL NET

- Według sondażu OGM ¹⁹ świadomość ryzyka związanego z upadkami wzrosła wśród ludności w przebiegu kampanii z 54% do 66%. Ponadto nastawienie, że upadków można uniknąć w pierwszym rzędzie poprzez własną czujność, wzrosło z 84% do 90%. Oznacza to zmianę świadomości u więcej niż pół miliona osób!
- (...) W okresie trwania kampanii zdarzyło się dokładnie o 6 858 upadków mniej niż w takim samym okresie czasu przed kampanią. Odpowiada to spadkowi o 9%. Ze względu na generalizujące działanie, jakie mają kampanie, również ilość pozostałych wypadków obniżyła się o 7%.
- "W sumie 20 682 ludziom oszczędzony został dzięki temu wypadek i związane z nim cierpienie. Zakłady pracy miały o setki tysięcy mniej dni nieobecności. Przy kosztach wynoszących średnio 4 200 EUR na każdy wypadek AUVA (...) zaoszczędziła około 87 milionów EUR."²⁰

¹⁸ Arbeitsunfälle verhindern, Europäische Agentur für Sicherheit und Gesundheitsschutz am Arbeitsplatz 2002, str. 27, <http://osha.europa.eu/de/publications/magazine/4>

http://www.hauptverband.at/mediaDB/819960_Statistisches%20Handbuch%20der%20oesterreichischen%20Sozialversicherung.pdf
Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011,
wydawca: Hauptverband der österr. Sozialversicherungsträger

¹⁹ OGM (Österreichische Gesellschaft für Marketing) jest instytutem badania opinii publicznej, <http://www.ogm.at>

²⁰ www.sicherheitsmagazin.at/servlet/ContentServer?pagename=X02/Page/Index&n=X02_0.a&cid=1287670344652 (03.11.2010)

Inicjatywa „BABA UND FALL NET!” jest wspierana przez Versicherungsverband Österreich (Austriacki Związek Ubezpieczeniowy/Stowarzyszenie Ubezpieczeniowe) oraz wszystkie Gebietskrankenkassen (regionalne kasy chorych).

Tabela nr 5. Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2008 r. (EUR)

Ubezpieczenie wypadkowe	Przychody	Wydatki	Saldo	Wydatki w % przychodów
(AUVA) Allgemeine Unfallversicherungs-anstalt	1 206 706 859	1 184 656 547	22 050 312	98,2
SVA der Bauern	114.764.512	106.610.441	8.154.071	92,9
VA für Eisenbahnen und Bergbau	30 742 164	30 407 487	334 677	98,9
VA öffentlich Bediensteter	49 015 878	43 157 759	5 858 119	88,0
Razem	1 401 229 413	1 364 832 234	36 397 179	97,4

Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2009

Tabela nr 6. Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2009 r. (EUR)²¹

Ubezpieczenie wypadkowe	Przychody	Wydatki	Saldo	Wydatki w % przychodów
Allgemeine Unfallversicherungs-anstalt	1 202 923 668	1 204 564 613	- 1 640 945	100,1
SVA der Bauern	115 338 272	11 823 428	4 514 844	96,1
VA für Eisenbahnen und Bergbau	31 090 554	30 945 733	144 821	99,5
VA öffentlich Bediensteter	52 168 396	45 752 537	6 415 859	87,7
Razem	1 401 520 890	1 392 086 311	9 434 579	99,3

Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2010

²¹ Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2010, wydawca: Hauptverband der österr. Sozialversicherungsträger, Wiedeń październik 2010 http://www.ihs.ac.at/publications/lib/statistisches_handbuch_2010.pdf

Tabela nr 7. Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2010 r. (EUR)²²

Ubezpieczenie wypadkowe	Przychody	Wydatki	Saldo	Wydatki w % przychodów
(AUVA) Allgemeine Unfallversicherungs-anstalt	1 237 679 908	1 222 886 120	+ 14 793 788	98,8
SVA der Bauern	116 218 787	111 641 701	+ 4 577 086	96,1
VA für Eisenbahnen und Bergbau	31 869 539	31 690 487	+ 179.052	99,4
VA öffentlich Bediensteter	53 824 764	46 107 392	+ 7 717 372	85,7
Razem	1 439 592 998	1 412 325 700	+ 27 267 298	98,1

Źródło: Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011

Wydatki z ubezpieczenia wypadkowego AUVA stanowią 87% wydatków wszystkich firm ubezpieczeniowych działających w zakresie ubezpieczenia od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych w latach 2008-2010 (tabela nr 5, nr 6, nr 7).

6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych

Również w Austrii instytucje ubezpieczeniowe planują działania prewencyjne w oparciu o wniki analiz wypadkowości, w krótkiej i długiej perspektywie czasowej, oraz w oparciu o badania naukowe i wymianę informacji na poziomie krajowym i międzynarodowym, w zakresie nowych zagrożeń spowodowanych np. nanomateriałami, mutagenami, mikrotoksynami, dotyczących syntetycznych oraz analitycznych.

Realizacja ustalonych priorytetów w zakresie prewencji, zabezpieczona jest odpowiednimi środkami finansowymi w budżetach instytucji ubezpieczeniowych. Uwzględnia się także przy planowaniu budżetu koszty rzeczowe, osobowe i inwestycyjne związane z prewencją wypadkową.

W tabelach nr 8, nr 9, nr 10 zestawiono zrealizowane przez AUVA wydatki (w okresie 2005-2009) związane z prewencją wypadkową określające także kierunki prewencji tego ubezpieczyciela.

²² http://www.hauptverband.at/mediaDB/819960_Statistisches%20Handbuch%20der%20oesterreichischen%20Sozialversicherung.pdf
Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011, wydawca: Hauptverband der österr. Sozialversicherungsträger.

Tabela nr 8. Wydatki AUVA na prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych w okresie 2005-2008 (EUR) oraz ich dynamika (%) w stosunku do roku poprzedniego

Rok	Zapobieganie wypadkom	Doradztwo prewencyjne dla małych przedsiębiorstw (AUVA sicher)	Pierwsza pomoc	Razem
2005	40 284 504	15 704 081	1 250 519	57 239 103
2006	38 956 554 (- 4,6)	16 606 025 (+ 5,7)	1 292 026 (+ 3,3)	56 854 605 (- 1,6)
2007	41 239 026 (+ 5,9)	17 116 103 (+ 3,1)	1 465 074 (+ 13,4)	59 820 203 (+5,2)
2008	42 588 665 (+3,3)	18 386 108 (+7,4)	1 447 621 (-1,9)	62 421 368 (+4,4)
2009	42 554 625 (-0,08)	18 903 482 (+2,8)	1 536 662 (+6,2)	62 994 768 (+0,9)

Źródło: Jahresbericht 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Tabela nr 9. Wybrane koszty rodzajowe AUVA dotyczące prewencji

Rok	Zapobieganie wypadkom			
	Koszty rzeczowe	Koszty osobowe	Inwestycje	Razem
2005	27 492 180	11 729 981	1 062 343	40 284 504
2006	25 105 608	12 678 047	1 172 899	38 956 554
2007	27 508 101	12 965 702	765 222	41 239 026
2008	28 161 365	13 517 342	909 958	42 588 665
2009	27 449 883	14 273 874	830 868	42 554 625

Źródło: Jahresbericht 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Tabela nr 10. Koszty doradztwa dla małych przedsiębiorstw ponoszone przez AUVA

Rok	Doradztwo prewencyjne dla małych przedsiębiorstw (AUVAsicher)			
	Koszty rzeczowe	Koszty osobowe	Inwestycje	Razem
2005	10 401 039	5 262 948	40 094	15 704 081
2006	11 122 054	5 438 067	45 904	16 606 025
2007	11 426 752	5 658 163	31 188	17 116 103
2008	12 119 190	6 029 082	236 810	18 385 082
2009	12 327 502	6 322 245	253 735	18 903 482

Źródło: Jahresbericht 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

W 2009 r. na zapobieganie wypadkom: osób zatrudnionych oraz uczniów i studentów, prewencję w zakresie skutecznego udzielania pierwszej pomocy i opiekę nad małymi przedsiębiorstwami poprzez AUVAsicher, poniesiono wydatki łącznie w kwocie 62 994 768 EUR (w roku 2008 – 62 421 368 EUR).

W stosunku do roku poprzedniego oznacza to wzrost kosztów o 573 400 EUR tj. o 0,9% głównie z spowodowany był realizacją w akcji „BABA UND FALL NET!“.

Z rocznych wydatków całkowitych 42 554 625 EUR 67,6% przypada na zapobieganie wypadkom, 18 903 482 EUR 30% na doradztwo prewencyjne dla małych przedsiębiorstw, a 1 536 662 EUR 2,4% na pierwszą pomoc.

CZĘŚĆ II.

SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ WE FRANCJI

Francja

1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych

We Francji ubezpieczenie od wypadków przy pracy i chorób zawodowych realizuje Krajowa Kasa Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (La Caisse nationale de l'assurance maladie des travailleurs salariés - CNAMTS), która posiada dwa działy zabezpieczenia społecznego obejmujące:

Dział I. Choroby, macierzyństwo, inwalidztwo, zgony (la Branche Maladie-Maternité-Invalidité-Décès) oraz
Dział II. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe (la Branche Accidents du travail-Maladies professionnelles (AT-MP)).

Ustawa z dnia 25 lipca 1994 potwierdziła zasady oddzielnego zarządzania tymi dwoma typami ubezpieczeń społecznych. Krajowa Kasa Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (La Caisse nationale de l'assurance maladie des travailleurs salariés - CNAMTS) ma obowiązek określania kierunków strategii działania w każdym z tych dwóch działów. CNAMTS koordynuje ponadto działania następujących instytucji zabezpieczenia społecznego:

- Podstawowe Kasy Ubezpieczenia Chorobowego (les Caisses Primaires d'Assurance Maladie - CPAM),
- Regionalne Kasy Ubezpieczenia Chorobowego (les Caisses Régionales d'Assurance Maladie - CRAM) et
- Powszechne Kasy Ubezpieczenia Społecznego na Terytoriach Zamorskich (les Caisses Générales de Sécurité Sociale (CGSS) dans les départements d'Outre-mer).

CNAMTS jako instytucja publiczna, o charakterze administracyjnym, zarządzana jest poprzez radę, w skład której wchodzi przedstawiciele pracowników i pracodawców, jest odpowiedzialna za wyznaczanie i realizację polityki prewencji i ubezpieczania ryzyk zawodowych. Poprzez wycenę ryzyka zawodowego uzyskuje przychody w wysokości niezbędnej do utrzymania równowagi pomiędzy przychodami i kosztami.

Główne kierunki w tych trzech działach są ustalane przez Komisję wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Commission des Accidents du travail-Maladies professionnelles (CAT-MP)). W skład Komisji wchodzi 5 członków (oraz 5 zastępców) reprezentujących największe centrale związkowe oraz 5 członków (oraz 5 zastępców) reprezentujących największe stowarzyszenia pracodawców. Komisja współpracuje na zasadach partnerskich z dziewięcioma narodowymi komitetami technicznymi (comités techniques nationaux (CTN)), działającymi w różnych sektorach gospodarki narodowej. Komitety te są organem doradczym w zakresie określania stopy składek, prowadzenia badań i analiz ryzyk zawodowych, w branżach które reprezentują oraz w zakresie środków prewencji.

W ramach swojej misji zapobiegania ryzyku zawodowemu, Krajowa Kasa Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS) finansuje i zarządza następującymi instytucjami:

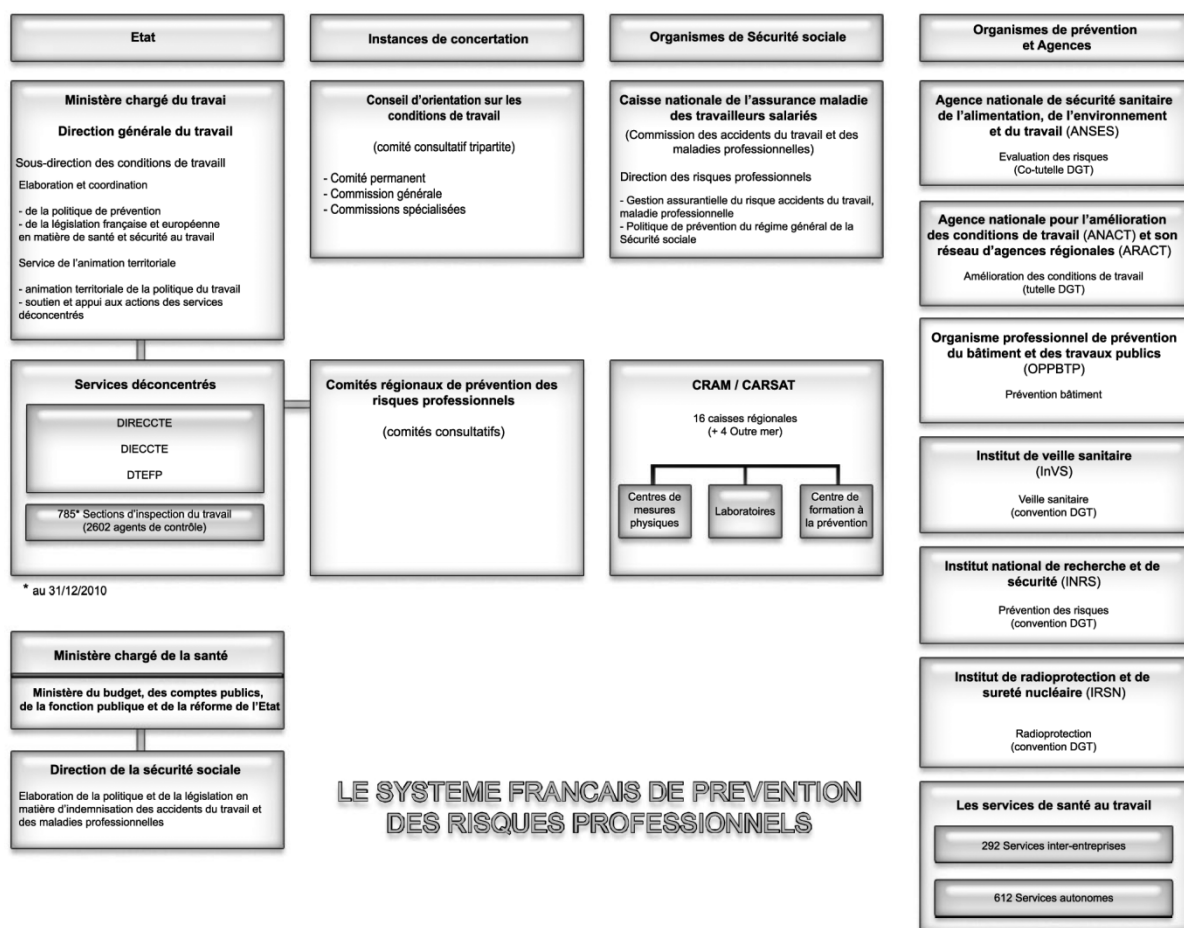
- CRAM i CGSS, które opracowują i koordynują prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych na obszarze swego działania,
- Narodowy Instytut Badań i Bezpieczeństwa (Institut national de recherche et de sécurité - INRS), który jest naukowym i technicznym centrum zasobów w dziale AT-MP,
- Eurogip, który jest odpowiedzialny za zapewnianie perspektywy europejskiej w różnych aspektach ubezpieczenia AT-MP

Poza systemem ubezpieczenia powszechnego (Régime général) we Francji istnieją liczne, inne systemy zabezpieczenia społecznego, z których najważniejsze to:

- System ubezpieczenia rolniczego (Régime agricole)

- System ubezpieczenia pracowników niezależnych (Régime social des indépendants - RSI)
- System dla funkcjonariuszy państwowych i wojska (Régime des fonctionnaires et des militaires de l'État)
- System społeczności lokalnych (Régime des collectivités locales)
- System specjalny (Régime spéciaux, régimes spéciaux d'entreprise et assimilés)
- System dla marynarzy (Régime des marins)
- System dla Francuzów za granicą (Régime des Français à l'étranger)
- System dla studentów (Régime des étudiants)
- System dla zgromadzeń (Régime spécifique des assemblés)

Schemat nr 1. System zapobiegania ryzykom zawodowym we Francji

Podstawowe dane ogólne dotyczące skali ubezpieczeń od wypadków i chorób zawodowych oraz dotyczące finansów kasy przedstawiają tabele od nr 1 do nr 3.

Tabela nr 1. Liczba ubezpieczonych pracowników (otrzymujących stałą pensję) od wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w podziale na sektory, w latach 2007-2010

Narodowe Komitety Techniczne (CTN)	2008	2009	2010
A. Przemysł metalurgiczny	1 908 043	1 812 729	1 745 842
B. Przemysł budowlany i robót publicznych	1 617 702	1 584 916	1 575 551
C. Przemysł transportu, wody, gazu, elektryczności, informacji i komunikacji	2 137 791	2 075 197	2 088 154
D. Usługi, handel i przemysł zaopatrzenia	2 267 275	2 258 112	2 292 886
E. Przemysł chemiczny, gumowy, tworzyw sztucznych	464 972	445 918	433 678
F. Przemysł leśny, meblarski, papierowy, tekstylny, odzieżowy, skórzaný, wydobywczy	550 221	514 793	491 936
G. Handel poza handlem zaopatrzeniowym	2 332 301	2 276 809	2 267 866
H. Działalność usługowa I	4 053 547	4 122 977	4 296 631
I. Działalność usługowa II	3 176 678	3 017 372	3 107 173
Razem	18 508 530	18 108 823	18 299 717

Źródło: Rapport de gestion 2008, 2009, 2010

Tabela nr 2. Finanse Krajowej Kasy Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS), ubezpieczenia od wypadków i chorób zawodowych (mln EUR)

Przychody	2008	2009	2010
Składki, podatki i inne należności	10 427	10 159	10 338
w tym: składki	8 359	8 190	8 400
w tym: podatki i opłaty	2 023	1 939	1 909
Inne dochody	882	850	781

w tym: regres 3. części	416	380	305
w tym: odebrane zaliczki	328	338	383
Razem:	11 309	11 099	1 119
Koszty	2008	2009	2010
Świadczenia socjalne	7 473	7 693	7 899,1
Transfery, kompensaty i inne koszty	2 412	2 703	2 661
Koszty funkcjonowania	806	840	836,6
Pozostałe koszty	378	486	449
Razem:	11 068	11 722	11 849
Saldo	241	-713	-726

Źródło: Rapport de gestion 2008, 2009, 2010

Tabela nr 3. Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP)
przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
CARSAT, CRAM, CGSS	197,0	200,0	200,0
INRS	94,984	83,279	89,6
Eurogip	1,169	1,220	1,222
Kontrakty prewencyjne	42,0	35,0 mln	37,5
Pomoc finansowa uproszczona	-	4,6 mln	12,3
Razem :	355,0	345,0	377,6

Źródło: Conditions de travail, Bilan: 2008 r., 2009 r., 2010 r.

2. Rodzaje działań prewencyjnych

Plan Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 (Plan de Santé au Travail 2010-2014 - PST2), będący kontynuacją i rozwinieciem Planu Ochrony Zdrowia w Pracy 2005-2009 (PST1), opracowany przez Ministerstwo ds. Pracy, Zatrudnienia i Zdrowia Republiki Francuskiej stanowi podstawę prawną w zakresie rozwoju ochrony zdrowia, poprawy warunków pracy poprzez zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym co prowadzi do poprawy jakości i zwiększenia długości życia ludzkiego.

Plan Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 składa się z następujących osi i celów:

Oś 1: Poprawa stanu wiedzy w zakresie ochrony zdrowia

Cel 1: Udoskonalanie organizacji i rozwoju badań i ekspertyz w zakresie ochrony zdrowia

Cel 2: Rozwój wiedzy i narzędzi do monitorowania zdrowia

Cel 3: Rozwój działań szkoleniowych

Oś 2: Umożliwienie realizacji aktywnej polityki w zakresie zapobiegania ryzyku zawodowemu

Cel 4: Wzmocnienie prewencji wobec niektórych zagrożeń, sektorów działalności i priorytetów publicznych

Cel 5: Włączenie do sektorów zagadnień związanych z outsourcingiem i wspólne działanie w zapobieganiu zagrożeniom

Cel 6: Wzmocnienie nadzoru rynku maszyn i sprzętu ochrony osobistej

Oś 3: Wspieranie innowacyjnych rozwiązań służących do zapobiegania zagrożeniom w przedsiębiorstwach, zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach (PME) i w bardzo małych przedsiębiorstwach (TPE)

Cel 7: Zwiększenie świadomości zagrożeń zawodowych w sektorach branżowych, firmach i u pracowników

Cel 8: Wspierać przedsiębiorstwa w zakresie diagnostyki i opracowywaniu planów działania

Cel 9: Budowanie i wzmacnianie terytorialnej logiki zawodowej

Cel 10: Reforma medycyny pracy w zakresie unowocześnienia kontroli zdrowia i zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy

Oś 4: Plan zarządzania, komunikacji, udoskonalania i dywersyfikacji narzędzi do tworzenia skutecznego prawa

Cel 11: Kontrola planu na poziomie krajowym i terytorialnym

Cel 12: Budowanie partnerstw narodowych i terytorialnych

Cel 13: Promowanie osiągnięć Planu Modernizacji i Rozwoju Inspekcji Pracy (PMDIT)

Cel 14: Opracowanie, finansowanie i realizacja działań komunikacji, informacji i wiedzy w celu wsparcia realizacji Planu Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014

Konkretne działania profilaktyczne dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych są pogrupowane tematycznie i szczegółowo przedstawione w każdym z 14 wyżej wymienionych celów.

Oś 1: Poprawa stanu wiedzy w zakresie ochrony zdrowia

Cel 1: Udoskonalanie organizacji i rozwoju badań i ekspertyz w zakresie ochrony zdrowia

Działanie 1. Intensyfikacja działań badawczych w zakresie zdrowia w środowisku pracy

Działanie obejmuje:

- uczestnictwo w krajowych i europejskich programach badawczych z zakresu zdrowia w pracy

- prowadzenie badań nad nowymi metodami i warunkami pracy, zmniejszaniem uciążliwości w pracy, stosowaniem nowych technologii, długofalowego wpływu na zdrowie człowieka: nanomateriałów, reprodukcyjnych toksyn, ryzyka nowych rozwiązań organizacyjnych, środków ochrony roślin.

Działanie 1. realizowane jest w okresie 2009-2013. Jako wskaźnik rezultatu przyjęto liczbę pracowników naukowych pracujących w ochronie zdrowia w pracy. Działanie jest realizowane poprzez program badań, broszury, stronę internetową.

Działanie 2. Poprawić organizację i koordynację badań (dot. działania 49 PNSE2)

Działanie obejmuje centra planowania programów i zespoły badawcze pracujące w ochronie zdrowia.

Działanie polega na:

- wzmocnieniu pracy regionalnych ośrodków badawczych (Aquitaine/Midi Pyrénées, Île de France; Provence-Alpes-Côte-D'azur ; Nord-Pas-de-Calais),
- wzmocnieniu współpracy regionalnych ośrodków badawczych z Ministerstwem Pracy i Narodową Agencją Badań - Agence nationale de la recherche (ANR)
- promowaniu nowych inicjatyw regionalnych i międzyregionalnych
- zorganizowaniu na szczeblu regionalnym, interdyscyplinarnej współpracy między regionalnymi ośrodkami, Regionalnym Komitetem ds. zapobiegania ryzykom zawodowym (Comité régional de préventions des risques professionnels - CRPRP) i innymi organizacjami społecznymi czy instytucjonalnymi
- wspólnym opracowaniu działań na rzecz rozwoju wiedzy, które powinny być uwzględnione w Regionalnym Planie Ochrony Zdrowia (Plan régional de santé au travail - PRST)
- zorganizowaniu w ramach monitoringu Rady doradczej ds. warunków pracy (Conseil d'orientation sur les conditions de Travail - COCT).

Działanie rozpoczyna się w 2010 r. Wskaźnikiem rezultatu jest działanie krajowego centrum planowania. Działanie jest realizowane poprzez: planowanie, koordynowanie działań w zakresie badań, monitorowanie CRPRP (analizy jakościowe i ilościowe), spotkania i seminaria w regionie, stworzenie regionalnego centrum badań w dziedzinie zdrowia; monitorowanie PRST, spotkania z zakresu medycyny pracy z miejscowymi lekarzami i naukowcami, kontakty i współpraca pomiędzy zespołami badawczymi lokalnych uniwersytetów.

Działanie 3. Prace badawcze skupiające się na najważniejszych kwestiach (w zakresie zagrożeń zidentyfikowanych i nowych, pojawiających się zagrożeń)

Celem działania jest badanie wpływu czynników kancerogennych, mutagennych na zdrowie człowieka, w tym: lepsze poznanie wpływu ekspozycji tych substancji na zdrowie człowieka – określenie zależności pomiędzy ekspozycją chemiczną, fizyczną i psychiczną.

Działanie obejmuje także intensyfikację badań oraz monitoring wiedzy na temat nanomateriałów, szczególnie w zaburzeniach mięśniowo-szkieletowych.

Działanie realizowane jest od 2010 r., wskaźnikiem rezultatu jest liczba badań priorytetowych zagadnień - CMR, TMS, nanomateriały.

Działanie realizowane jest poprzez badania naukowe, analizę literatury fachowej, udział w międzynarodowych konferencjach.

Działanie 4. Wzmocnienie zasobów kadrowych i finansowych

Działanie polega na:

- zaangażowaniu dodatkowych pracowników naukowych oraz zwiększeniu finansowania interdyscyplinarnych projektów badawczych w zakresie medycyny pracy

Działanie realizowane jest w okresie 2008-2010 r., kontynuowane jest w ramach nowego trzyletniego programu na lata 2011-2014. Wskaźnikiem rezultatu jest liczba projektów wybranych do dofinansowania przez Narodową Agencję Badań (Agence nationale de la recherche - ANR) i Narodową Agencją ds. Bezpieczeństwa sanitarnego produktów spożywczych, środowiska oraz pracy (Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail - ANSES).

Działanie realizowane jest dzięki zatwierdzeniu 3-letniego planu finansowania badań.

Cel 2: Rozwój wiedzy i narzędzi do monitorowania zdrowia

Działanie 5. Pogłębiać wiedzę na temat ekspozycji czynników szkodliwych na zdrowie pracowników na stanowisku pracy.

Działanie obejmuje :

- opracowanie systemu oceny ekspozycji na różnych stanowiskach pracy jako podstawy prewencji.
- kontynuowanie pracy nad wpływem ekspozycji na zdrowie pracownika także po zakończeniu jego aktywności zawodowej.
- prace nad inteligentnymi narzędziami do modelowania (ekspozycji i oceny ryzyka)
- rozwój monitoringu pracowników zawodowo narażonych na CMR
- poprawę jakości diagnostyki terytorialnej ryzyka zawodowego oraz warunków pracy
- rozwój wiedzy o ekspozycji zawodowej na czynniki szkodliwe.
- optymalizacji systemu informacji w celu monitorowania ekspozycji pracownika narażonego na działanie promieniowania jonizującego (SISERI), przeprowadzenie badań epidemiologicznych dotyczących grup pracowników
- poprawy dostępu do baz danych i badań, w celu optymalizacji ich wykorzystania, w szczególności do potrzeb określonych w różnych planach zdrowia publicznego.

Rozpoczęcie działania - 2009 r., kontynuacja 2010-2014r.

Wskaźniki monitorowania: utworzenie portalu baz danych. Aktualizacja portalu EXPRO w INVS w 2012 r. dotyczącego rozpowszechnianie danych na temat ekspozycji czynników szkodliwych w miejscu pracy.

Działanie 6. Poprawa wiedzy na temat chorób związanych z pracą

Działanie jest realizowane poprzez :

- rozwój monitorowania epidemiologicznego grup pracowników (wszystkie sektory, wszystkie systemy zabezpieczenia społecznego) w celu lepszego zrozumienia zagrożeń zawodowych, w tym ryzyka raka pochodzenia zawodowego,
- stworzenie systemu informacji na temat wypadków przy pracy i chorób zawodowych z danych pochodzących z różnych systemów ochrony socjalnej,
- analizowanie i kontrolę wypełniania obowiązku gromadzenia sprawozdań i prowadzenia postępowań zarówno w populacji ogólnej i w miejscu pracy w zakresie nowotworów,
- ustalenie danych do systemu informacji służb medycyny pracy.

Działanie rozpoczęto w 2010, upowszechnienie projektu - 2011: utworzenie bazy danych – 2013, wskaźniki monitorowania: Implementacja globalnego systemu informacji o AT-MP z różnymi systemami, roczne monitorowanie jego rozbudowy aż do pełnej realizacji. Narzędzia: raporty, narzędzia do tworzenia analiz rocznych sprawozdań lekarzy medycyny pracy.

Działanie 7. Opracowanie skutecznego monitorowania stanu zdrowia pracowników

Działanie jest realizowane poprzez :

- usprawnienie zbierania informacji przy pomocy lekarzy, medycznych inspekcji pracy, rozszerzenie geograficznego zasięgu tych informacji,
- rozwój monitorowania zdrowia w zakresie nowych technologii (identyfikacja i monitorowanie pracowników narażonych na nano-objekty),
- zachowanie czujności w zakresie powstających nowych zagrożeń, w oparciu o dane o chorobach zawodowych, zarejestrowane przez odpowiednie służby w porozumieniu ze szpitalami,
- stopniowe wprowadzenie ogólnego systemu monitorowania ekspozycji na zagrożenia zawodowe, indywidualnie i zbiorowo.

Działanie rozpoczęto w pierwszej połowie 2010 roku, wyniki powstaną w 2012 r. Wskaźnik: roczne sprawozdania z wykonania identyfikacji. Narzędzia: bazy danych.

Cel 3: Rozwój działań szkoleniowych

Działanie 8. Wprowadzenie tematyki bezpieczeństwa i higieny pracy do wszystkich typów szkoleń

Działanie realizowane jest przez:

- szkolenia inżynierów i menedżerów,
- wspierania rozwoju i wdrażania RFFST,
- stopniowe wprowadzanie obowiązku integracji tego rodzaju tematyki (BHP) z programami nauczania we wszystkich szkołach, w tym z sektora publicznego i sektora rolnego,
- wspieranie tworzenia narzędzi edukacyjnych i ich repozytoriów,
- szkolenie wstępne i ustawiczne,
- kształtowanie świadomości młodych uczniów o możliwych zagrożeniach zawodowych i ich zapobieganiu,
- wspieranie rozwoju szkoleń w zakresie ochrony zdrowia poprzez doposażenie w urządzenia szkoleniowe,
- zintegrowanie nauczania bezpieczeństwa i higieny w szkołach zawodowych oraz centrach technologii i praktyk zawodowych.
- realizację priorytetów określonych w konwencji między Ministerstwem Rolnictwa i CCMSA i instytucjami kształcenia rolniczego,
- szkolenia dla osób poszukujących pracy.

Działanie rozpoczęto w 2010 r., jest ono nadal realizowane. Wskaźnik: liczba osób które uzyskały kwalifikacje zawodowe wraz ze szkoleniem bhp oraz liczba studentów przeszkolonych rocznie w szkołach podległych Ministerstwu Edukacji i Rolnictwa.

Narzędzia: międzywydziałowe spotkania dotyczące zagadnień BHP, instrukcje dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego, narzędzia edukacyjne, wsparcie z lokalnych szkół i uniwersytetów.

Działanie 9. Rozwój struktury zawodowego bezpieczeństwa i higieny pracy

Działanie jest realizowane przez :

- przeprowadzenie analizy potrzeb firm i organizacji ekspertów, specjalistów bezpieczeństwa zdrowia w zakresie umiejętności potrzebnych do IPRP
- zbadanie, wspieranie i restrukturyzację systemu edukacji i szkoleń dotyczących zdrowia w pracy poprzez stworzenie rodzaju licencji w zakresie nauczania BHP na różnych kierunkach studiów lub w zakresie kształcenia zawodowego.
- przeanalizowanie wspólnej podstawy szkoleń prewencyjnej ochrony zdrowia w pracy z udziałem specjalistów różnych dyscyplin (medycznych i technicznych)

Wskaźniki: identyfikacja istniejących szkoleń w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narzędzia: akcja międzyministerialna, badania systemu edukacji z zakresu BHP.

Działanie 10. Wzmocnienie szkolenia służb zapobiegania i kontroli (BHP)

Działanie będzie realizowane poprzez :

- zwiększenie wymagań w zakresie poziomu szkoleń inspektorów i kontrolerów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Powinni oni otrzymać rzetelną wiedzę w tym zakresie, potwierdzoną i ugruntowaną poprzez ich praktyki zawodowe, obejmujące także pracę w zespołach interdyscyplinarnych. Jednak po objęciu pracy (urzędu), mogą natrafiać na trudne sytuacje więc szkolenie wstępne powinno obejmować bardziej techniczne kryteria, zwłaszcza na temat zagrożeń pojawiających się w wyniku wprowadzania nowych technologii.
- zorganizowanie szkoleń dla inżynierów bezpieczeństwa z sieci DIRECTEE, CNAM, CNAMTS, INRS, ANACT i CCMSA, ze szczególnym ukierunkowaniem na takie priorytety jak zagrożenia: CMR, azbest, RPS, TMS.
- budowę interdyscyplinarnego podejścia do szkoleń.
- znaczące wydłużenie czasu szkolenia wstępnego i zaawansowanego funkcjonariuszy kontroli bezpieczeństwa zdrowia w pracy.

Nowe moduły szkoleniowe będą dostępne w 2011 roku. Wskaźniki: liczba dni szkoleniowych funkcjonariuszy bezpieczeństwa zdrowotnego". Narzędzia: moduł szkolenia, tworzenie materiałów edukacyjnych.

Oś 2: Umożliwienie realizacji aktywnej polityki w zakresie zapobiegania ryzyku zawodowemu

Cel 4: Wzmocnienie prewencji wobec niektórych zagrożeń, sektorów działalności i priorytetów publicznych

Działanie 11. Ryzyko chemiczne

Wiele chorób spowodowanych jest ekspozycją organizmu na niebezpieczne substancje. Powszechne są choroby zawodowe takie jak alergie skórne (egzemy i pokrzywka) i alergie dróg oddechowych (nieżyt nosa i astma).

Między 4 a 8,5% stwierdzonych chorób nowotworowych to także choroby zawodowe. We Francji 13,5% pracowników (ponad 2 mln pracowników) było narażonych na co najmniej jeden czynnik rakotwórczy w miejscu pracy w ciągu tygodnia. (Źródło Sumer 2003).

Wysiłek poniesiony w celu zmniejszenia zachorowań na nowotwory powstałe w wyniku szkodliwego oddziaływania środowiska pracy, jest często błędnie zidentyfikowany, przede wszystkim ze względu na znaczną zwłokę między ekspozycją na działanie substancji rakotwórczych, a pojawieniem się choroby. Często występują trudności w ocenie udziału czynników ryzyka w miejscu pracy lub w postawieniu właściwej diagnozy medycznej.

Identyfikacja czynników kancerogennych w środowisku pracy jest niezbędna do poprawy prewencji pierwotnej, którą jest jak najszybsze usunięcie narażenia na działanie substancji niebezpiecznych na organizm. Nieodzowne jest tutaj zastosowanie odpowiedniej procedury z najwyższą dokładnością. Procedura musi również zapewnić narzędzia do śledzenia historii narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy zawodowej, aby móc zapewnić szybką i skuteczną pomoc medyczną i najlepsze terapeutyczne procedury.

Aby było to możliwe, konieczne jest :

- analizowanie raportów i wyciąganie wniosków z przebiegu narażenia zawodowego, i opracowanie strategicznego podejścia do organizacji prewencji pierwotnej w zakresie ryzyka CMR, przez władze firmy i wszystkie zainteresowane strony.
- opracowanie metod pomiaru powietrza w miejscu pracy (rozszerzenie zakresu dopuszczalnych wartości stężeń (NDS), doskonalenie metod pomiaru, okresowej weryfikacji stanu instalacji zabezpieczających,
- poprawa oceny stanu azbestu i materiałów które go zawierają, przed rozpoczęciem pracy lub przy konserwacji
- zachęcanie przedsiębiorstw, poprzez zastosowanie właściwych dostępnych metod, do opracowania wieloletnich planów ograniczenia stosowania substancji i materiałów z kluczowych kategorii CMR.
- wykonywanie działań egzekwowania w firmach przepisów w zakresie używanych substancji rakotwórczych
- prowadzenie działań informacyjnych i naukowych w zakresie zmian regulacyjnych dotyczących zakazu stosowania materiałów kancerogennych (włókna azbestowe, CMR, pestycydy) - seminaria regionalne i krajowe,
- zmiany dekretu z 1987 roku o stosowaniu środków ochrony roślin.

Działanie rozpoczęto w 2010 roku.

Działanie 12. Zaburzenia mięśniowo-szkieletowe (TMS)

Zaburzenia mięśniowo-szkieletowe to choroby zawodowe, których pochodzenie jest często spowodowane wieloma czynnikami (biomechanicznymi, organizacyjnymi i psychospołecznymi).

We Francji, TMS jest główną przyczyną uznanych chorób zawodowych z rocznym wzrostem o 18% w ciągu 10 lat.

– w każdym przedsiębiorstwie, w odpowiedniej formie dla każdego sektora, powinien być opracowany "wieloletni plan zapobiegania TMS" wraz z katalogiem wymiernych wskaźników umożliwiających dokładne monitorowanie wpływu środków zapobiegawczych. Ten plan zapobiegania będzie wynikiem oceny ryzyka z punktu widzenia technicznego, organizacyjnego i ludzkiego.

Działanie realizowane w 2010 roku.

Narzędzia: Zmiana projektu dyrektyw UE, sporządzanie wieloletnich planów, działań informacyjnych, konferencji, szkoleń, aktualizowania i wzbogacania strony internetowej.

Działanie 13. Ryzyka psychospołeczne (RPS)

Zmiany w organizacji pracy i restrukturyzacja przedsiębiorstw stwarzają dla pracowników i ich zespołów silną presję. Występowanie takich sytuacji może spowodować poważne szkody dla zdrowia fizycznego i psychicznego i ostatecznie doprowadzić do nieodwracalnych zmian w organizmie człowieka. We Francji, zagrożenia psychospołeczne skutkują powstaniem szkód, na pokrycie których przeznaczają się ok. 10% wydatków działu AT / MP. Występowanie zagrożeń psychospołecznych ma znaczny wpływ na ogólną wydajność gospodarczą przedsiębiorstw.

W ramach planu zapobiegania ryzykom psychofizycznym, ogłoszonego przez Ministra Pracy w 2009 roku, prowadzone będą działania ukierunkowane na zapobieganie stresowi szczególnie w przedsiębiorstwach zatrudniających ponad 1000 pracowników. Narzędzia edukacyjne będą rozwijane, w tym narzędzia służące do identyfikacji sytuacji ryzyka i opracowania odpowiednich planów działania.

Konieczna jest silna mobilizacja wszystkich zainteresowanych podmiotów - przedsiębiorstw, partnerów społecznych, władz publicznych - aby włączyć te ryzyka do katalogu zagrożeń w firmach. W tym celu:

- należy zwiększyć świadomość zagrożeń psychospołecznych i śledzić ich postępy poprzez rozwój krajowych wskaźników statystycznych,
- wziąć pod uwagę zapobieganie w związku z restrukturyzacją firm,
- zapewnić otwarcie i zakończenie negocjacji w sprawie stresu we wszystkich spółkach zatrudniających ponad 1000 pracowników i zachęcić do zaangażowania wolontariatu. Na tych samych zasadach powinny być prowadzone analogiczne działania w firmach mniejszych oraz w jednostkach sektora publicznego.
- rozwijać szkolenia dla interesariuszy firmy w zakresie ryzyka psychofizycznego, przy wsparciu wszystkich podmiotów instytucjonalnych (INRS, CNAMTS, ANACAT, CARSAT, INRS, OPPBTP, Anses, CCMSA)

Działanie trwa od 2009 roku.

Działanie 14. Drogowe ryzyko zawodowe

- przeprowadzenie badań dla rozwoju odpowiednich norm europejskich,
- zwiększenie wymagań przy korzystaniu z samochodów dostawczych,
- organizowanie szkoleń oraz kontroli w zakresie ryzyka na drogach samochodów dostawczych i pojazdów rolniczych (w ruchu na drodze),

Wskaźniki monitorowania INRS: liczba pracowników uczestniczących w wypadkach drogowych w czasie pracy, liczba przeszkolonych pracowników.

Działanie 15. Nowe pojawiające się zagrożenia (nanotechnologia i zagrożenia biologiczne)

Wiele produktów zawierających nanomateriały jest obecne na rynku światowym. Kilkaset tysięcy ton nanocząstek jest stosowanych we Francji. Są to głównie: krzemionka, tlenek glinu, węglan wapnia i dwutlenek tytanu. Mimo wysiłków w dziedzinie badań, wiedza na temat toksyczności nanocząsteczek jest ograniczona, gdyż jest ona nadal wynikiem wyłącznie badań na zwierzętach i in vitro modeli komórkowych, a uzyskane wyniki trudno ekstrapolować na ludzi.

Należy :

- uzyskać wsparcie aby przeprowadzić na poziomie europejskim wprowadzenie odpowiednich przepisów w celu zapewnienia identyfikacji obecności substancji o wielkości nanocząsteczki,
- wzmocnić prawodawstwo krajowe w zakresie wprowadzenia obowiązku opodatkowania obecnych na rynku nanosubstancji zarówno wyprodukowanych w kraju jak i importowanych na jego terytorium,
- określić sposoby poprawy informacji dla pracowników, które mogą mieć wpływ na narażenia na działanie produktów zawierających nanocząsteczki,
- biotechnologia: rozwój metod i narzędzi rzeczywistej, konkretnej oceny ryzyka i ekspozycji,
- ryzyko związane z mikrotoksynami: wzmocnienie pracy w rozwoju metod pobierania próbek i analizy w celu oceny ryzyka stwarzanego przez te toksyny, z których niektóre są klasyfikowane jako substancje kancerogenne przez CIRC.

Działanie 16. Budownictwo i inżynieria lądowa

Sektor budowlany we Francji (9% pracowników) ma najwyższy poziom ryzyka. W 129 190 wypadkach nastąpiło 155 zgonów (dane z 2008 r.). Głównymi przyczynami są upadki z wysokości (28%) i potknięcia. Pracownicy tego sektora

doświadczają sytuacji wielokrotnej ekspozycji na zagrożenia zawodowe: 8 z 10 pracowników jest narażonych na co najmniej jedną ekspozycję na czynniki chemiczne wobec 6 na 10 pracowników średnio we wszystkich branżach.

Sektor budowlany jest szczególnie narażony na skutki ręcznego przemieszczania ciężarów oraz na skutki przemieszczania się osób na budowie. Jest to przyczyna wielu chorób, takich jak TMS - szczególnie wyniszczająca. Polega na:

- zapewnieniu włączenia przepisów dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa na rynku outsourcingu,
- systematyczne dostarczanie informacji o indywidualnych, szczegółowych zasadach higieny i bezpieczeństwa w dokumentacji zamówień publicznych,
- powoływanie się w zamówieniach publicznych, przepisach kodeksu pracy na ochronę zdrowia i bezpieczeństwo,
- edukowanie właścicieli w zakresie realizacji zobowiązań wynikających z koordynacji projektu,
- wzmocnienie działań kontrolnych związanych z upadkiem z wysokości.

Działanie od 2010 do 2013 roku.

Narzędzia: Działania informacyjne, działania kontrolne, jakościowe analizy danych z audytu, szkolenia trenerów.

Działanie 17. Rolnictwo i leśnictwo

Sektory produkcji rolnej i leśnej należą do sektorów gospodarki najbardziej dotkniętych wypadkami, są to przede wszystkim: leśnictwo, stadniny koni, tartaki. Polega na:

- przetestowaniu możliwości poszczególnych pracowników do bezpiecznego wspinania się,
- wzmocnieniu działań kontrolnych związanych z upadkiem z wysokości.

Sektor rolny narażony jest na ryzyko upadku z wysokości, zwłaszcza podczas konserwacji budynków gospodarczych lub prac na drzewach. Powinny być realizowane akcje kontrolne i informacyjne w sektorze budownictwa i robót publicznych.

Działanie 18. Profilaktyka zdrowotna pracowników w sektorze usług dla osób wymagających opieki.

Usługi osobiste obejmują różne branże (pielęgniarki, pracownicy obsługi, asystenci życia, społeczni opiekunowie). Często wykonywane są w domach beneficjentów lub instytucji (dla osób starszych i niepełnosprawnych, klinik, schronisk). Usługi te bardzo się rozwijają, gdyż liczba osób wymagających opieki wzrasta (starzenie się, coraz większa liczba osób z chorobą Alzheimera i innymi ciężkimi chorobami).

Równocześnie z rozwojem tych usług rośnie częstość i dotkliwość wypadków i chorób zawodowych osób wykonujących tego rodzaju pracę.

Po latach takiej pracy wiele osób cierpi z powodu chorób wywołanych przez trudne warunki pracy (zaburzenia mięśniowo-szkieletowe, ból pleców, depresja) i z tego właśnie powodu konkretne działania prewencyjne muszą być prowadzone w tym sektorze. Polegają na:

- współpracy z sektorami zawodowymi w sprawie środków oceny ryzyka w miejscu pracy i zapobiegania zagrożeniom podczas pracy oraz przeciwdziałanie przedwczesnemu zużyciu się w pracy,
- dostosowanie do warunków zatrudnienia grup docelowych,
- zapewnienie lepszego monitorowania zdrowia ludności wymagającej opieki.

Działanie 19. Zwiększenie aktywności zawodowej osób starszych

Udział ludności w wieku produkcyjnym (18-65 lat) w ogólnej populacji systematycznie zmniejsza się. W ciągu najbliższych lat duża część pracowników znajdować się będzie w starszej grupie wiekowej, tj. w grupie pracowników mających więcej niż pięćdziesiąt lat. Działaniom podejmowanym w celu zwiększenia stopy zatrudnienia starszych pracowników, musi towarzyszyć tworzenie odpowiednich warunków pracy do ich dalszego zatrudnienia.

Proponowane działania są uzupełnieniem działań przewidzianych w planie „wspólnych działań krajowych w zakresie zatrudnienia osób starszych” oraz w planie „zapobieganie wykluczeniu zawodowemu”. Polega na:

- kontynuacji zawartych porozumień oraz planów działania w celu zwiększenia ich skuteczności w zakresie zatrudnienia starszych pracowników,
- zachęcanie pracodawców do negocjacji i dokonywania wymiany dobrych praktyk,
- systematyczne wizyty prewencyjne lekarza medycyny pracy,
- wzmocnienie pracy zespołów ds. zdrowia starszych pracowników,

- rozwijanie działań na rzecz poprawy warunków pracy przez cały okres kariery zawodowej pracownika aż do przejścia na emeryturę,
- podejmowanie działań mających na celu rozwój organizacji, ram czasowych i zakresu prac seniorów oraz dostosowania stanowisk pracy do ich możliwości.

Działanie jest obecnie realizowane.

Narzędzia: zmienianie treści narzędzi metodologicznych zaproponowanych przez ANACT, tworzenie lokalnych grup roboczych pod egidą CRPRP.

Działanie 20. Nowe zatrudnienia pracowników

Działanie będzie w szczególności koncentrować się na zatrudnianiu młodzieży, gdyż częstotliwość wypadków pracowników w wieku poniżej 25 lat jest 2,3 razy większa od częstotliwości wypadków w populacji wszystkich pracowników.

W rolnictwie, stwierdzono, iż wypadki związane z pracą są bardziej liczne w grupie młodych pracowników niż w pozostałej populacji. I tak w 2007 roku zarejestrowano 39,2% wypadków pracowników mających mniej niż trzydzieści lat.

Działanie jest realizowane przez:

- przeprowadzanie badań w celu identyfikacji zagrożeń wśród nowozatrudnionych w czasie pierwszego roku zatrudnienia,
- unowocześnienie przepisów dla młodych pracowników w celu umożliwienia im udziału w najlepszych szkoleniach zawodowych, niezależnie od ich statusu w przedsiębiorstwie przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa,
- organizowanie działań kontroli nad bezpieczeństwem młodych ludzi w zakresie szkoleń i wzmocnienia kontroli prac niedozwolonych.

Działanie 21. Pracownik sezonowy

W sektorze rolnictwa, turystyce, zatrudniani są pracownicy sezonowi wśród których znacząco wyższy niż w grupie stałych pracowników, jest odsetek wypadków w pracy, w tym ciężkich oraz śmiertelnych. Dlatego w sektorach, które korzystają z pracowników sezonowych, konieczne są działania mające na celu zarówno ograniczenie narażenia pracowników, ale także rozwijanie działań kontrolnych w celu zwiększenia wiedzy oraz wprowadzania niezbędnych ograniczeń z uwzględnieniem problemów specyficznych dla tych sektorów.

W celu realizacji tego działania prewencyjnego, należy najpierw określić statystyczną wielkość populacji pracowników sezonowych, a wśród nich zidentyfikować i tych, którzy są narażeni na działanie produktów fitosanitarnych.

- opracowanie kampanii informacyjnych i zwiększenie świadomości zagrożeń,
- zapobieganie zagrożeniom związanym z ekspozycją zawodową, w tym sezonową, na działanie pestycydów stosowanych w rolnictwie i pyłu drzewnego,
- wzmocnienie kontroli nad działaniami w zakresie poprawy warunków pracy, zdrowia i bezpieczeństwa pracowników sezonowych.

Narzędzia: zapobieganie zagrożeniom, działania kontrolne, kampanie informacyjne na temat ryzyka.

Działanie 22. Zatrudnieni na własny rachunek (rzemieślnicy, handlowcy, specjaliści)

Obszar ten charakteryzuje się niskim poziomem realizacji przepisów (w szczególności brak dokumentów oceny ryzyk) oraz brak zasobów ludzkich i technicznych do przeprowadzenia niezbędnych działań naprawczych.

Polega na wspieraniu rozwoju działań w zakresie zapobiegania ryzyku zawodowemu.

Pilotażowa akcja: partnerzy: OPPBTP, ANACT, RSI, partnerzy społeczni. Działania będą podejmowane w okresie planu 2010-2013.

Działanie 23. Funkcje publiczne

Poprawa warunków pracy w pomieszczeniach biurowych jest kluczowym zagadnieniem dla aktualizacji polityki kadrowej i stosunków społecznych w urzędach publicznych. Rząd i siedem związków ratyfikowały porozumienie z dnia 20 listopada 2009 r. "Zdrowie i bezpieczeństwo w służbie publicznej", odnoszące się do wszystkich pracowników pełniących funkcje publiczne. Polega na:

- monitorowanie realizacji porozumienia "Zdrowie i bezpieczeństwo w służbie publicznej" z dnia 20 listopada 2009 r. (w tym aktualizacja roli właściwych podmiotów, ocena i zapobieganie zagrożeniom CMR, TMS i RPS, szkolenia funkcjonariuszy służb publicznych)
- prowadzenie analiz i porównań danych statystycznych dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa funkcjonariuszy publicznych.

Działanie prowadzi: DGAFF, partnerzy społeczni DGCL, DGOS, DGT, DARES. Umowa została podpisana w listopadzie 2009 r. i nadal trwają prace w celu określenia działań podejmowanych w przedmiotowym zakresie.

Cel 5: Włączenie do sektorów zagadnień związanych z outsourcingiem i wspólne działanie w zapobieganiu zagrożeniom

Działanie 24. Poprawa regulacji prawnych i kontroli

Działanie polega na:

- uwzględnieniu nowych form organizacji działalności gospodarczej w nowelizacji przepisów dotyczących prewencji (Dekrety z 1992 i 1994) wszystkich zagrożeń wpływających na bezpieczeństwo podczas pracy z materiałami zawierającymi azbest, ołów, oraz w środowiskach nimi skażonych – woda, powietrze, gleba.
- opracowanie narzędzi do przeprowadzania kontroli inspekcji pracy, dostosowanych do nowych form organizacji działalności gospodarczej

Działanie pilotażowe od 2009 roku z udziałem CNAMTS Oddział AT-MP, INRS, OPPBTP, MAAP

Narzędzia: Dekrety i okólniki; akcje informacyjne, indywidualne szkolenia, działania kontrolne, raporty z obserwacji azbestu przed rozpoczęciem prac.

Cel 6: Wzmocnienie nadzoru rynku maszyn i sprzętu ochrony osobistej

Działanie 25. Opracowanie koncepcji standaryzacji i kontroli

Działanie polega na :

- wykorzystaniu danych z kontroli do zwiększenia bezpieczeństwa pracowników poprzez wprowadzenie niezbędnych zmian w konstrukcji urządzeń (maszyny, sprzęt ochrony osobistej, lekkie pojazdy)
- określeniu planu wieloletniej kampanii wycofywania z użytkowania niektórych urządzeń (maszyn i urządzeń ochrony osobistej) zarówno na poziomie centralnym, poczynając od producentów i dystrybutorów, jak i na poziomie użytkowników.
- wspieraniu koniecznych zmian norm, w szczególności w zakresie sprzętu roboczego
- rozwijaniu decentralizacji w celu większego zaangażowania w prace normalizacyjne zwłaszcza inżynierów interdyscyplinarnych dziedzin, szkolen, rozwoju sieci współpracy z odpowiednimi ministerstwami i agencjami.

Akcja pilotażowa, partnerzy: AFNOR, CNAMTS działu AT-MP, INRS, CCMSA, Cemagref, INTEFP.

Wskaźniki: liczba raportów niezgodności sprzętu. Realizacja w 2010 roku przewodnika do kontroli sprzętu roboczego.

Oś 3: Wspieranie innowacyjnych rozwiązań służących do zapobiegania zagrożeniom w przedsiębiorstwach, zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach (PME) i w bardzo małych przedsiębiorstwach (TPE)

Cel 7: Zwiększenie świadomości zagrożeń zawodowych w sektorach branżowych, firmach i u pracowników

Działanie 26. Poprawa rozpowszechniania narzędzi realizacji działań prewencyjnych w miejscu pracy

Działanie polega na :

- rozpowszechnianiu wytycznych i praktycznych przewodników opracowanych przez wydziały prewencji dla małych i mikro firm
 - wspieraniu oddziałów, które nie tworzą własnych rozwiązań z zakresu BHP, w zakresie korzystania z pomocy technicznej udzielanej przez INRS, ośrodków przemysłowo-technicznych.
 - zachęcaniu do tworzenia postaw prozdrowotnych w miejscu pracy, w trakcie rejestracji nowych przedsiębiorców.
- Akcja pilotażowa, partnerzy: partnerzy społeczni, DIRECCTE, CNAMTS-DRP, INRS, ANACT, ANSES, CCMSA.
- Wskaźniki monitoringu: liczba aktualizacji na stronie internetowej.

Działanie 27. Informacje na temat sposobów i praktyk zapobiegania wypadkom

Działanie polega na organizowaniu :

- profesjonalnych kampanii informacyjnych skierowanych do zainteresowanych partnerów
- poprawieniu i uatrakcyjnieniu strony internetowej "Lepiej" przeznaczonej dla pracowników i przedsiębiorców.

Cel 8: Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie diagnostyki i opracowanie planów działania

Działanie 28. Ponowne uruchomienie procesu oceny ryzyka zawodowego

Działanie polega na :

- wspieraniu przedsiębiorstw w opracowaniu dokumentów oceny ryzyka
- kontynuowaniu udostępniania na stronie internetowej "Pracować bezpiecznie" przewodników metodycznych w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- promowaniu zagadnienia z zakresu oceny ryzyka poprzez kampanię informacyjną skoncentrowaną na podejściu do zagadnień zapobiegania ryzyku w przedsiębiorstwach
- wzmocnieniu działań i prac kontrolnych, doradztwo prewencyjne CARSAT do zapewnienia skuteczności oraz określenie i wdrożenie planów działania w tym zakresie.
- wzmocnieniu roli doradczej lekarzy medycyny pracy w sporządzaniu dokumentów oceny ryzyka przez przedsiębiorcę

Partnerzy: ANACT, służby medycyny pracy, DICOM, INRS, MAAP (SAFSL)

Wskaźniki: analizy tematyczne, odsetek firm, które opracowały pełną dokumentację oceny ryzyka.

Działanie 29. Zwiększenie roli IRP (Instances représentatives du personnel)

Działanie polega na :

- dostosowaniu przepisów, po negocjacjach z partnerami społecznymi, w celu ułatwienia utworzenia i funkcjonowania HSC
- opracować zalecenia, w jaki sposób doświadczenie w HSC
- poprawy jakości szkolenia członków HSC i przedstawicieli pracowników (DP)
- prowadzenie działań informacyjnych na misji HSC i DP Zdrowia i Bezpieczeństwa

Działanie pilotowane przez: partnerów społecznych

Partnerzy: DGT, INRS, ANACT.

Wskaźniki rezultatu: opracowania, realizowane w okresie 2010 r. – 2012 r.

Działanie 30. Opracowanie wieloletnich planów zapobiegania ryzyku zawodowemu (z sektorami zawodowymi)

Działanie jest realizowane poprzez :

- informowanie o wynikach kontroli prowadzonych kampanii (np. CMR, pył drzewny), partnerów społecznych i podpisywanie umów z zainteresowanymi organizacjami zawodowymi, odnoszących się do:
 - wzmocnienia zakresu obowiązkowych szkoleń prowadzonych przez izby rejestrujące firmy
 - zapewnienia szkoleń obowiązkowych związanych z bezpieczeństwem, w tym szkoleń prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa chemicznego, biologicznego i fizycznego.

- wspieranie przedsiębiorstw w realizacji planu prewencyjnego zapobiegania ryzyku zawodowemu tak w negocjacji porozumień przedsiębiorstw i objęcie tym podejściem mikroprzedsiębiorstwa (TPE)

Partnerzy: CNAMTS, Branża AT-MP, DGT, ANCT, INRS, MAAP (SAFSL), ORST. Działanie ciągłe.

Działanie jest prowadzone przez: Zakład Higieny, partnerów społecznych

Realizacja: umowy podpisywane są co roku.

Wskaźnik: liczba podpisanych umów celowych.

Cel 9: Budowanie silnej logiki terytorialnej i zawodowej

Działanie 31. Działania na rzecz dialogu społecznego

Działanie polega na :

- wsparciu dialogu społecznego, szczególnie dla firm bez reprezentacji pracowniczej;
- rozwijaniu możliwości dialogu (wspólnej komisji zdrowia i bezpieczeństwa)
- zachęceniu do utworzenia komisji bezpieczeństwa i higieny pracy (art. L. 4643-4 Kodeksu Pracy)
- wzmocnieniu misji i środków wspólnych komisji bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie warunków pracy w rolnictwie i CISSCT w sektorze budowlanym
- inicjowaniu dialogu społecznego o zasięgu terytorialnym , w tym przez rozwój uczestnictwa w profesjonalnych dyskusjach.

Akcja pilotażowa: partnerzy: DIRECCTE, Partnerzy społeczni, CNAMTS , Branża AT-MP, ANACT, INRS, OPPBTP, CCMSA, MAAP (SAFSL) ORST Narzędzia: spotkania CRPRP, grup roboczych w regionie, seminaria i spotkania organizowane przez agencje BHP.

Cel 10: Pomaganie w reformie służby zdrowia w pracy i tworzenie ładu korporacyjnego w zakresie BHP.

Działanie 32. Wzmocnienie roli służby zdrowia w pracy i zaangażowanych w zapobieganie wypadkom i chorobom zawodowym

Działanie polega na :

- opracowaniu i wdrożeniu reformy medycyny pracy
- zmobilizowaniu służby zdrowia w pracy do działalności w zakresie priorytetów bezpieczeństwa i higieny pracy (polityki zamawiającego, określenie regionalnych priorytetów, zarządzania regionalnego ...) i do modernizacji własnej działalności (wdrażania komputerowego systemu monitorowania aktywności - SINTRA)
- zaangażowaniu zespołów wielodyscyplinarnych w monitorowanie narażenia zawodowego i nadzoru zdrowia w ramach BHP
- wdrożeniu odpowiednich narzędzi do monitorowania aktywności BHP w branży rolnej
- wzmocnieniu zdolności interwencji w tym rozwój interdyscyplinarnych zespołów BHP
- rozwoju lokalnej współpracy DIRECCTE / CARSAT / SST
- przedstawieniu lekarzom przykładów i zaleceń dobrych praktyk w dziedzinie ochrony zdrowia, w tym nowotworowych chorób zawodowych i rozwijaniu szkoleń w tym zakresie.
- udziale lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w identyfikacji choroby zawodowej: podejmowanie konsultacji z Ministerstwem Zdrowia, Szkolnictwa Wyższego i CNMFC w sprawie programu szkolenia wstępnego i ustawicznego lekarzy ogólnych i specjalistów.

Akcja pilotażowa od 2010 roku, partnerzy: DGS, Partnerzy społeczni, służby medycyny pracy, CISME, HAS, CCMSA, DIRECCTE, MAAP (SAFSL), ORST. Wskaźniki: liczba z lekarzy wykształconych w dziedzinie ochrony zdrowia w pracy przez specjalistyczne szkolenia.

Oś 4: Plan zarządzania, komunikacji, udoskonalania i dywersyfikacji narzędzi do tworzenia skutecznego prawa

Cel 11: Kontrola planu na poziomie krajowym i terytorialnym

Działanie 33. Stałe monitorowanie realizacji planów krajowych i regionalnych

Działanie polega na :

skutecznym wdrożeniu drugiego planu higieny pracy w lokalnej wersji, wymaga:

- zmodyfikowanego zarządzania regionalnego w zakresie dobrych praktyk BHP (zmiana dekretu o CRPRP umożliwia różnym szkołom prawo głosowania)
- monitorowania realizacji PST i PRST w COCT, i każdy PRST w ramach jurysdykcji CRPRP (opracowanie narzędzi do monitorowania zbierania znormalizowanych informacji, monitorowania działań i wskaźników)
- utworzenia dokumentu ciągłego monitorowania, w tym wyboru wskaźników szczególnie ważnych i dostępnych w ciągu roku
- sporządzania sprawozdań z oceny PST i PRST po zakończeniu roku (w tym ocena poszczególnych realizacji, analizę trendów w dziedzinie zagrożeń zawodowych i warunków pracy, przegląd europejskich analiz dotyczących pojawiających się zagrożeń)

Działanie realizowane od 2010 roku, partnerzy: DIRECCTE, DREAL, DRAAF, ARS

Cel 12: Budowanie opieki krajowej i terytorialnej

Działanie 34. Zwiększenie spójności krajowych i lokalnych

Działanie polega na :

- wzmocnieniu współpracy i wymiany informacji między państwem, a działem AT / MP
- pracach nad opracowaniem wspólnej oferty usług regionalnych (DIRECCTE / CARSAT / ARACT / MSA / OPPBTP / SST ...) w sprawie priorytetów polityki zapobiegania ryzyku zawodowemu
- opracowania metod współpracy i wymiany informacji między DIRECCTE, a CARSAT na temat specyficznego ryzyka w firmach, w tym uzgodnienie metodologicznych narzędzi do prowadzenia kontroli kampanii krajowych - zapewnieniu wymiany informacji między ARS a DIRECCTE o regionalnych priorytetach zdrowia publicznego i zdrowia w miejscu pracy

Partnerzy: ARS, DIRECCTE, DREAL, DRAAF, ANACT, OPPBTP, RSI, ARACT, CCMSA, INRS. Narzędzia: wspólne spotkania; konwencje CARSAT / SST

Cel 13: Promowanie osiągnięć Planu Modernizacji i Rozwoju Inspekcji Pracy (PMDIT)

Działanie 35. Konsolidacja i wzmocnienie działań Inspekcji Pracy

Działanie polega na :

- rekrutacji kadry w PMDIT do wdrożenia PST 2
- opracowaniu narzędzi i metod, jak również wsparcie dla działań Inspekcji Pracy (kontrola firm, zabezpieczenia dokumentów prawnych, systemów informatycznych, wdrożenia procedur określonych w zamówieniu z dnia 26 lutego 2009 r. kontroli chemikaliów ...)
- wzmocnieniu zarządzania, animowanie działań pilotażowych inspekcji pracy
- prowadzeniu komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej Inspekcji Pracy, w szczególności po kampanii na rzecz zwalczania

Partnerzy: DICOM, INTEFP. Wskaźniki : tworzenie baz danych w dziedzinie ochrony zdrowia prowadzonej przez inspektorów pracy, analiza jakościowa i ilościowa działań komórek interdyscyplinarnych w regionach.

Cel nr 14: Opracowanie, finansowanie i realizacji działań komunikacji, informacji i wiedzy w celu wsparcia realizacji PST2

Działanie 36. Zapewnienie szerokiego upublicznienia polityki bezpieczeństwa i zdrowia

Działanie polega na:

- podjęciu działań skierowanych do mediów w celu przedstawienia społeczeństwu ogólnych celów polityki bezpieczeństwa i zdrowia publicznego oraz informacji szczegółowych dotyczących wybranych tematów dla rozwoju planu działania i priorytetów tej polityki
- poprawie jakości i atrakcyjności strony internetowej "travaillier - mieux.gouv.fr" w edycji francuskiej i europejskiej
- udostępnianiu różnych dokumentów publicznych do edycji.

Akcja pilotażowa 2010-2011: DICOM, MAAP, DGT. Partnerzy: ANACT i ARACT, DIRECCTE, INRS. Narzędzia: akcje mediów komunikacyjnych i innych środków masowego przekazu, integracja adresu strony internetowej "work-mieux.gouv.fr", edycji praktycznego przewodnika (Przejrzysta kolekcja) organizacja seminariów regionalnych.

3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw

Działania prewencyjne we Francji wytyczają programy:

- Konwencja celów i zarządzania na lata 2009-2012 (Convention d'objectifs et de gestion 2009-2012 – COG), uchwalana w cyklach 4-letnich
- Plan Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 (Plan de Santé au Travail 2010-2014 - PST2)
- Program jakości i efektywności (Les programmes de qualité et d'efficience - PQE), uchwalany corocznie
- Krajowy plan skoordynowanych działań 2009-2012 (Le plan national d'actions coordonnées 2009-2012 – PNAC)
- Regionalne plany działań (Les plans d'actions régionaux – PAR)

na podstawie, których opracowywane są szczegółowe działania profilaktyczne obejmujące w sumie całość celów i zagadnień prewencji określonych w programach.

Analiza wypadkowości jednoznacznie wskazuje, iż istnieje zależność wypadkowości od wielkości przedsiębiorstwa. W małych przedsiębiorstwach zatrudniających od 25 do 60 pracowników, wskaźnik wypadkowości jest o co najmniej 20% wyższy od wskaźnika wypadkowości w skali całego kraju (Źródło: „premières synthèses” DARES). Z tego powodu do firm małych i średnich adresowana jest większość działań prewencyjnych z zakresu wypadkowości i chorób zawodowych.

Działania prewencyjne są bardzo zróżnicowane ze względu na odmienne specyfiki poszczególnych branż jak również są zróżnicowane ze względu na formę działania. Część realizowanych zadań prewencyjnych dotyczy nowych zagrożeń takich jak: ekspozycje organizmu na działanie nanocząsteczek, mutagenów, mikrotoksyn, szkodliwych czynników psychofizycznych w środowisku pracy, czynników związanych ze starzeniem się pracowników, a także długotrwałych ekspozycji na działanie czynników szkodliwych, których skutki pojawiają się ze znaczną zwłoką czasową. Ta ostatnia kwestia dotyczy np. działania azbestu, który powszechnie używany był w budownictwie oraz w przemyśle instalacyjnym i chemicznym, do lat osiemdziesiątych XX wieku, a obecnie na jego kancerogenne działanie narażeni są szczególnie pracownicy mający kontakt z tymi materiałami przy pracach remontowych bądź rozbiórkowych.

Podobne, co do opóźnienia skutków działania, ma ekspozycja na różnego rodzaju promieniowanie, zwłaszcza promieniowanie przenikliwe, a także promieniowanie świetlne. Skutki narażenia na ekspozycje tych czynników obserwuje się często po wielu latach, od pierwszej ekspozycji, co często uniemożliwia skuteczne leczenie, a tym bardziej prewencję w określonym zakładzie pracy.

We Francji, obok działań prewencyjnych ukierunkowanych na branże i konkretne grupy pracowników, stosowany jest przez ubezpieczyciela - Krajową Kasę Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS) system bodźców finansowych w postaci różnicowania stopy procentowej składki ubezpieczeniowej oraz zawieraniu kontraktów prewencyjnych pomiędzy regionalnymi kasami i przedsiębiorstwami, a także udzielaniu pomocy finansowej w formie uproszczonej.

Zmniejszenie stopy składki (redukcja) jest stosowane wobec przedsiębiorstw, które podjęły konkretne działania w celu zapobiegania ryzykom wypadków przy pracy i wypadków w drodze do i z pracy. Stosowane są 2 typy rabatów:

I typ rabatu dotyczy przedsiębiorstw, które mają taryfę zbiorową i taryfę mieszaną. Polega na zmniejszeniu stopy stawki, przy kalkulowaniu stopy netto składki. Procent obniżenia stopy składki nie może przekroczyć 25% jej wartości.

II typ rabatu przyznawany w postaci zmiennej wysokości współczynnika korygującego nazwanego dotyczącego wypadków w drodze do i z pracy (M1) oznacza obniżenie jego wartości od 25% do 87%.

Tabela nr 4. Udzielone rabaty typu I i II, w okresie 2008-2010 (EUR)

Wyszczególnienie	2008 r.		2009 r.		2010 r.	
Typ rabatu	Liczba rabatów	Wartość rabatów	Liczba rabatów	Wartość rabatów	Liczba rabatów	Wartość rabatów
I typ rabatu	582	13 573 105	628	13 808 749	660	13 000 301
II typ rabatu	114	189 387	88	119 161	89	164 089
Razem	696	13 762 492	716	13 927 910	749	13 164 390

Źródło: Rapport de Gestion, 2009 (str. 26), 2010 (str. 29)

Tabela nr 5. Zestawienie udzielonych rabatów w 2010 r. w podziale na podstawowe branże wg CTN (EUR)

Wyszczególnienie	II typ rabatu		I typ rabatu	
	Wartość rabatów	Średnia kwota rabatu w ciągu roku	Wartość rabatów	Średnia kwota rabatu w ciągu roku
A. Przemysł metalurgiczny	10 533 957	78 950	12 968	1 314
B. Przemysł budowlany i robót publicznych	132 075	5 801	101 134	4 650
C. Przemysł transportu, wody, gazu, elektryczności, informacji i komunikacji	337 257	5 130	25 317	3 024
D. Usługi, handel i przemysł zaopatrzenia	333 075	8 123	12 897	1 728
E. Przemysł chemiczny, gumowy, tworzyw sztucznych	708 683	27 927	-	-
F. Przemysł leśny, meblarski, papierowy, tekstylny, odzieżowy, skórzanym, wydobywczy	76 944	6 698	7 199	1 616
G. Handel poza handlem zaopatrzeniowym	109 264	10 476	405	203
H. Działalność usługowa I	692 466	18 538	754	1 297
I. Działalności usługowa II	76 579	2 733	3 415	1 713
Razem:	13 000 301	35 932	164 089	2 813

Źródło: Rapport de Gestion, 2010 (str. 30)

Rabaty są przyznawane w zależności od sektora działalności zakładu. Pracodawca musi przedsięwziąć środki prewencji w zakładzie, które spowodują zmniejszenie częstości i ciężkości wypadków przy pracy. Przedsiębiorca powinien wykazać się bieżącym regulowaniem składek w ciągu ostatnich 12 miesięcy, przed dniem otrzymania decyzji przyznającej rabat. Rabaty udzielane są na okres 1 roku, z możliwością przedłużenia. W 2008 r. udzielono 319 rabatów, 2009 udzielono 397 rabatów, 2010 r. udzielono 375 rabatów.

Skutki finansowe spowodowane zmianą rocznych stóp procentowych składki ubezpieczeniowej w wyniku aktualizacji oceny ryzyk w poszczególnych branżach oraz w podziale na typ ubezpieczenia przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Skutki finansowe, korekty stóp procentowych w 2010 r.

Wyszczególnienie		Liczba działów zakładów	Liczba pracowników	Średnia stawka skorygowana	Średnia stawka pierwotna	Różnica (mln EUR)
Taryfikacja zbiorowa	Zniżka	1 953	8 638	3,09%	3,25%	0
	Zwyżka	178	1 715	4,24%	3,91%	0
		2 131	10 353	3,32%	3,38%	0
Taryfikacja mieszana	Zniżka	4 404	125 325	2,95%	3,69%	-22
	Zwyżka	3 951	120 181	6,73%	4,81%	52
		8 355	245 506	4,77%	4,23%	30
Taryfikacja indywidualna	Zniżka	8 721	235 741	1,97%	2,83%	-48
	Zwyżka	8 056	290 927	6,34%	4,07%	155
		16 777	526 668	4,38%	3,52%	107
Razem	Zniżka	15 078	369 704	2,32%	3,13%	-70
	Zwyżka	12 185	412 823	6,44%	4,28%	207
Ogółem		27 263	782 527	4,48%	3,74%	-137

Źródło: Rapport de gestion, 2010, str. 27

Stosowane są składki dodatkowe, których wysokość zawiera się w granicach od 25% do 200% stopy składki podstawowej i są stosowane wobec zakładów, które po otrzymaniu nakazu nie podjęły środków prewencyjnych niezbędnych do redukcji poziomu ryzyka występującego w tym przedsiębiorstwie. Te dodatkowe składki mogą obowiązywać dane przedsiębiorstwo w przeciągu od kilku dni do kilku lat. Celem składek dodatkowych nie jest dostarczanie dodatkowych przychodów ubezpieczycielowi w zakresie wypadków i chorób zawodowych lecz wywieranie nacisku finansowego w celu jak najszybszej realizacji zaleceń prewencyjnych wydanych w nakazach. 796 dodatkowych składek nakazanych w okresie 2002-2010 wygenerowało w sumie 4 152 312 EUR dodatkowych wpływów do kasy ubezpieczyciela.

Tabela nr 7. Składki dodatkowe nałożone na przedsiębiorstwa w okresie 2002 – 2010

Rok	Liczba zwiększeń	Kwota składek dodatkowych w EUR
2002	8	38 579
2003	9	46 343
2004	19	138 814
2005	8	28 501
2006	35	135 294
2007	102	460 649
2008	263	1 370 236
2009 / 2010	352	1 933 897
Razem	796	4 152 312

Źródło: Rapport de Gestion, 2010, str. 31

Udział poszczególnych branż określonych w CTN, w okresie 2002-2010 przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Składki dodatkowe według rodzajów działalności CTN 2002-2010

Branża	Liczba składek dodatkowych	Kwota składek dodatkowych w EUR	Średni czas opłacania składek dodatkowych (dni)
A. Przemysł metalurgiczny	82	514 329	809
B. Przemysł budowlany i robót publicznych	371	1 351 068	303
C. Przemysł transportu, wody, gazu, elektryczności, informacji i komunikacji	31	501 228	477
D. Usługi, handel i przemysł zaopatrzenia	203	980 338	432
E. Przemysł chemiczny, gumowy, tworzyw sztucznych	23	151 644	697
F. Przemysł leśny, meblarski, papierowy, tekstylny, odzieżowy, skórzanym, wydobywczy	39	183 545	675
G. Handel poza handlem zaopatrzeniowym	35	151 487	531
H. Działalność usługowa I	8	299 244	359
I. Działalności usługowa II	4	19 430	359
Razem	796	4 152 312	429

Źródło: Rapport de Gestion, 2010, str. 31

Kontrakty prewencyjne zawierane są między kasami regionalnymi i przedsiębiorstwami. Zgodnie z treścią artykułu L422-5 Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego, kasy mogą partycypować finansowo w programach inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, które inwestują w zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

W 2010 r. zawarto się prawie 1 300 kontraktów prewencyjnych na kwotę 37 mln EUR (2009 r. 1 100 kontraktów prewencyjnych na kwotę 44 mln EUR).

Aby skorzystać z kontraktu prewencyjnego, muszą być spełnione następujące warunki:

- numer ryzyka stosowany w taryfikacji stopy składki w przedsiębiorstwie ubiegającym się o kontrakt prewencyjny musi być wymieniony w narodowej konwencji celów,
- zatrudnienie mniejsze niż 200 pracowników;
- regulowanie na bieżąco zobowiązań w płaceniu składek;
- opracowanie konkretnego inwestycyjnego projektu prewencyjnego.

Realizacja kontraktu prewencyjnego

1) Kasa, i firma opracowują kontrakt prewencyjny na podstawie diagnozy ryzyka, poprzez następujące etapy:

- określenie sytuacji wyjściowej ryzyka;
- wyznaczenie ostatecznych celów;
- określenie programu realizacji działań;

- określenie rodzaju inwestycji, która będzie zrealizowana;
- określenie terminu realizacji;
- określenie wysokości udziału Kasy regionalnej lub CGSS;
- określenie warunków oceny rezultatów i uzyskania zaliczek.

2) Przeprowadzenie konsultacji z Komitetem higieny, bezpieczeństwa i warunków pracy (Comité d'hygiène et sécurité des conditions de travail – CHSCT) czy z delegowanym personelem.

3) Decyzja z Regionalnej Dyrekcji Pracy i Szkolenia Zawodowego (DRTEFP) i Dyrekcji Ryzyka Zawodowego CNAMTS

4) Podpisanie kontraktu pomiędzy przedsiębiorstwem i Kasą Regionalną lub CGSS.

Pomoc finansowa uproszczona udzielana jest na podstawie ustawy nr 2009-1646 z 24.12.2009 r. (art. 74), która wprowadziła modyfikację Art. L422-5 Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego poprzez powołanie nowej dyspozycji subwencji zwykłej nazwanej „pomoc finansowa uproszczona” (aides financières simplifiées – AFS).

Rozporządzenie z dnia 9.12.2010 r. ograniczyło stosowanie „pomocy finansowej uproszczonej” jedynie do przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 50 pracowników.

Uproszczona pomoc finansowa jest ograniczona do kwoty 25 000 EUR. Może obejmować wydatki związane z inwestycjami w sprzęt, szkolenia i edukację.

Każda firma, która chce otrzymać tę pomoc musi spełniać następujące warunki:

- zatrudniać co najmniej jednego pracownika i płacić składki w systemie powszechnym
- płacić na bieżąco składki
- posiadać ocenę ryzyka opracowaną w dokumencie oceny ryzyka, regularnie aktualizowanym
- posiadać informacje i konsultować się z organem przedstawicielskim kompetentnego personelu w zakresie zapobiegania wypadkom, w danym projekcie
- nie być przedmiotem nakazu sądu
- zgodnie z listą dostarczyć dokumenty niezbędne do udzielenia pomocy finansowej.

Przykładem pomocy finansowej jest pomoc finansowa na zakup samochodów dostawczych, oferowany przez kasy regionalne (Carsat / Cram).

Aby zmniejszyć drogowe ryzyko zawodowe, ubezpieczenie wypadkowe oferuje pomoc finansową dla firm zatrudniających mniej niż 50 pracowników, na zakup lub leasing nowego samochodu dostawczego.

Aby uzyskać tę pomoc, muszą być spełnione 2 dwa warunki: zakup lub leasing nowego samochodu z sześcioma systemami bezpieczeństwa oraz udział szefa przedsiębiorstwa w szkoleniu "Zawodowe użytkowanie samochodu ciężarowego". Zainteresowane firmy mają czas na zarezerwowanie tej pomocy do 31 maja 2012.

6 systemów bezpieczeństwa, o których mowa wyżej to:

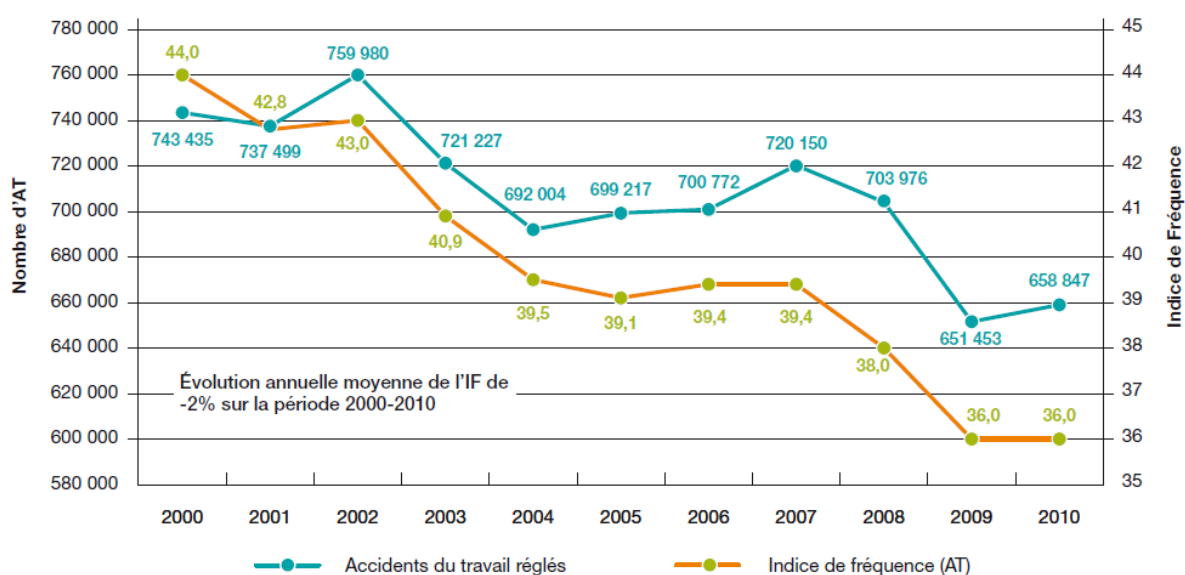
- ABS
- poduszki powietrze pasażerów
- wspomaganie hamulców,
- kontrola trakcji ESP,
- tempomat,
- przegroda oddzielająca kabinę kierowcy od kabiny ładunkowej (pasażerskiej)

W 2010 r. pomoc dotyczyła 1 300 umów na sumę prawie 10 mln EUR.

4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Prowadzone działania prewencyjne w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych są coraz bardziej skuteczne czego dowodem jest poniższy wykres obrazujący zarówno bezwzględną liczbę wypadków przy pracy jak i ich wskaźnik na 1000 zatrudnionych, w okresie 2000-2010 r.

Rysunek nr 1. Wypadki przy pracy i wskaźnik częstości wypadków przy pracy w latach 2000-2010

Źródło: Rapport de Gestion, 2010, str. 59

Tabela nr 9. Ubezpieczeni pracownicy i wypadki przy pracy w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Ubezpieczenie pracownicy (otrzymujący stałą pensję)	17 786 989	18 263 645	18 508 530	18 108 823	18 299 717
Wypadki przy pracy	700 772	720 150	703 976	651 453	658 847
Orzeczone nowe, stałe niezdolności do pracy	46 596	46 426	44 037	43 028	41 176
Zgony w wyniku wypadków przy pracy	537	622	569	538	529
Liczba dni tymczasowej niezdolności do pracy	34 726 602	35 871 141	37 422 365	36 697 274	37 194 643
Wskaźnik częstości	39,4	39,4	38,0	36,0	36,0

Źródło: Rapport de Gestion, Bilan financier 2010 r., str. 58

Począwszy od 2007 r. liczba zgonów w wyniku wypadków przy pracy zmalała aż o 15%. W 2010 r. nastąpiło 529 zgonów w wyniku wypadków przy pracy. Obserwuje się stałą tendencję zmniejszania liczby nowych orzeczeń o stałej niezdolności do pracy. W okresie 2006-2010 liczba orzeczeń zmniejszyła się o 12%, wynosząc w 2010 r. 41 176 orzeczeń.

Występuje systematyczny wzrost liczby dni tymczasowej niezdolności do pracy, co wynika nie tyle z cięższego charakteru tych wypadków lecz z systematycznego rozszerzania kryteriów branych pod uwagę przy orzekaniu tymczasowej niezdolności do pracy. W okresie 2006-2010 liczba dni tymczasowej niezdolności do pracy zwiększyła się o ponad 7% i wyniosła w 2010 r. 37 194 643 dni.

Tabela nr 10. Wypadki w drodze do i z pracy w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wypadki w drodze do i z pracy	83 022	85 442	87 855	93 840	98 429
Orzeczone nowe, stałe niezdolności do pracy	8 856	8 646	8 022	8 417	8 047
Zgony w wyniku wypadków przy pracy	384	407	387	356	359
Utracona liczba dni	5 309 379	5 393 824	5 729 426	6 070 556	6 310 459

Źródło: Rapport de Gestion, Bilan financier: 2010 r., str. 66

Skuteczność działań prewencyjnych w zakresie zapobiegania wypadkom w drodze do i z pracy, objętych ubezpieczeniem, również jest potwierdzona danymi statystycznymi przedstawionymi w powyższej tabeli. Mimo, iż liczba wypadków w drodze do i z pracy w latach 2006-2010 zwiększyła się o prawie 19% wynosząc w 2010 r. 98 429, co spowodowane było zarówno zwiększeniem liczby pojazdów, liczby przejechanych kilometrów jak również wyjątkowo niekorzystnymi warunkami pogodowymi w latach 2008-2010, to ciężkość tych wypadków oraz liczba zgonów była mniejsza. I tak, liczba orzeczonych stałych niezdolności do pracy w wyniku wypadku w drodze do i z pracy w okresie 2006-2010 uległa zmniejszeniu o 9%, wynosząc w 2010 r. 8 047 orzeczeń. Liczba zgonów w okresie 2006-2010 zmalała o 7%, wynosząc w 2010 r. 359 zgonów. Liczba utraconych dni z tytułu wypadków w drodze do i z pracy, w omawianym okresie, zwiększyła się o 19% wynosząc w 2010 r. 6 310 459 dni. Uzasadnienie tej sytuacji, patrz komentarz wyżej.

Tabela nr 11. Choroby zawodowe w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Choroby zawodowe	42 306	43 832	45 411	49 341	50 688
Orzeczone nowe, stałe niezdolności do pracy	22 763	22 625	23 134	24 734	24 961
Zgony w wyniku chorób zawodowych	467	420	425	564	533
Liczba dni tymczasowej niezdolności do pracy	7 535 058	7 842 306	8 709 700	9 328 041	9 771 667

Źródło: Rapport de Gestion, Bilan financier 2010 r., str. 71

W zakresie chorób zawodowych podejmowane działania profilaktyczne nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Następuje systematyczny wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych. W okresie 2006-2010 wzrost ten wyniósł 20%, w 2010 r. choroby zawodowe stwierdzono u 50 688 osób. Również ciężar (przebieg) chorób zawodowych w latach 2006-2010 uległ wyraźnemu zwiększeniu, co wynika zarówno ze wzrostu ilości zgonów w wyniku chorób zawodowych o 14% - 533 zgony w 2010 r., wzrostu o 10% liczby orzeczonych stałych niezdolności do pracy – 24 961 orzeczeń w 2010 r. jak również wzrostu o 30% liczby dni tymczasowej niezdolności do pracy – w 2010 r. 9 771 667 dni. W przypadku ostatniego wskaźnika komentarz analogiczny jak w poprzednio.

Tabela nr 12. Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP) przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
CARSAT, CRAM, CGSS	197,0	200,0	200,0
INRS	94,984	83,279	89,6
Eurogip	1,169	1,220	1,222
Kontrakty prewencyjne	42,0	35,0 mln	37,5
Pomoc finansowa uproszczona	-	4,6 mln	12,3
Razem :	355,0	345,0	377,6

Źródło: Conditions de travail, Bilan: 2008 r., 2009 r., 2010 r.

5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Działania prewencyjne w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, finansowane są przede wszystkim przez Krajową Kasę Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS) i jej wyodrębniony dział II. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe (AT-MP). Budżet przeznaczony na działania prewencyjne stanowi ok. 3% budżetu działu AT-MP – 377,6 mln EUR w 2010 r. Istnieje stała tendencja zmniejszania udziału procentowego wydatków na prewencję w stosunku do budżetu AT-MP. I tak, np. w 2002 r. wydatki na prewencję w AT-MP stanowiły 4,6%¹ jego wydatków. Natomiast w roku 2010, udział ten wynosił niecałe 3%. Tendencja ta spowodowana jest zmniejszeniem w gospodarce francuskiej ciężaru sektorów przemysłowych niosących największe ryzyko, lecz również postępowaniem w dziedzinie prewencji. W takiej sytuacji, nie pomijając problemów trwałej zdolności finansowej, w refleksjach na temat zmian w dziale AT-MP w średnim okresie czasu, należy podkreślić w szczególności z jednej strony dostosowanie świadczonych usług do potrzeb odszkodowań dla pracowników, poszkodowanych w wypadku przy pracy lub w wyniku choroby zawodowej, a z drugiej strony polepszenie skuteczności działań i pobudzania do działania na rzecz zapobiegania ryzyku zawodowemu. Podział środków na prewencję przedstawia poniższa tabela.

¹ Prewencja wypadkowa w społecznym ubezpieczeniu wypadkowym w wybranych krajach europejskich, dr J. Rzepecki, Bezpieczeństwo pracy 9/2006

Tabela nr 13. Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP) przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
CARSAT, CRAM, CGSS	197,0	200,0	200,0
INRS	95,0	83,3	89,6
Eurogip	1,2	1,2	1,2
Kontrakty prewencyjne	42,0	35,0	37,5
Pomoc finansowa uproszczona	-	4,6	12,3
Pozostałe	19,8	20,9	37,0
Razem :	355,0	345,0	377,6

Źródło: Conditions de travail, Bilan: 2008 r., 2009 r., 2010 r.

Obserwując pozytywny wpływ roli taryfikacji wypadków przy pracy i chorób zawodowych, przy ustalaniu stopy składki ubezpieczeniowej, z udziałem partnerów społecznych dokonano reformy taryfikacji ryzyka w branżach i w poszczególnych zakładach. Dzięki nowemu systemowi doliczenia do kosztu średniego nowy system umożliwia zmniejszenie okresu pomiędzy szkodą, a wzięciem jej pod uwagę w wyliczeniach stopy składki, umożliwiając w ten sposób przedsiębiorstwom szybsze korzystanie z prowadzonych przez nie działań prewencyjnych. Ponadto, zmiana rzeczywistych progów, na podstawie których dokonuje się taryfikacji indywidualnej zwiększy liczbę przedsiębiorstw podlegających tej taryfikacji, a co za tym idzie umożliwi poprawę zapobiegania ryzyku. Ponadto, przedsiębiorstwom składającym się z kilku zakładów o tym samym profilu działalności umożliwiono wybranie jednej stopy składki, co przyczyni się do rozwoju globalnej polityki ochrony przed ryzykiem w dużych przedsiębiorstwach. Niezależnie od taryfikacji istnieją instrumenty finansowe umożliwiające kasom ubezpieczeniowym branie pod uwagę przy wyliczaniu stopy składki obiektywnych działań prowadzonych przez przedsiębiorstwo w celu ochrony przed ryzykiem. Na tej podstawie składki są obniżane. Należy zauważyć, że odwrotny instrument, prowadzący do podwyższenia wysokości składek, został wprowadzony w Ustawie o finansowaniu systemów zabezpieczenia społecznego (LFSS) na rok 2010. Realizacja programów i działań profilaktycznych, które mają na celu:

- zmniejszenie częstości oraz ciężkości występowania wypadków przy pracy, wypadków w drodze do i z pracy oraz chorób zawodowych dzięki działaniom prewencyjnym,
- udoskonalenie rozpoznawania wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz wypłata słusznego odszkodowania.

przynosi oczekiwane skutki.

Od początku tego dziesięciolecia, obserwuje się tendencję wykazującą stopniowe zmniejszanie się częstości wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim (36,0 na 1000 pracowników w 2010 r. wobec 42,8 w 2001 r.). Podczas gdy częstość wypadków w drodze do i z pracy zmniejszała się od roku 2001, od roku 2009 nastąpiło ich duże zwiększenie (5,2 na 1000 pracowników w 2010 r. wobec 4,7 w 2008 r.) spowodowane w szczególności złymi warunkami klimatycznymi w zimie w ostatnich dwóch latach. Jednocześnie, częstość występowania chorób zawodowych skutkujących zwolnieniem lekarskim zwiększa się stopniowo w 2010 r. (2,7 na 1000 pracowników wobec 2,4 w 2008 r. (por. tabela nr 14), głównie z powodu ciągłego wzrostu zaburzeń mięśniowo-szkieletowych.

Tabela nr 14. Wskaźnik częstości wypadków przy pracy, wypadków w drodze do i z pracy i chorób zawodowych z niezdolnością do pracy, na 1 000 pracowników

Kategoria szkody	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
Wypadki przy pracy w tym: ze stałą niezdolnością do pracy	42,8 2,5	43,0 2,7	40,9 2,8	39,5 3,0	39,1 2,9	39,4 2,6	39,4 2,5	38,0 2,4	36,0 2,4	36,0 2,3	Ograniczenie
Wypadek w drodze do i z pracy w tym: ze stałą niezdolnością do pracy	5,0 0,5	5,1 0,6	4,7 0,6	4,5 0,6	4,6 0,5	4,7 0,5	4,7 0,5	4,7 0,4	5,1 0,5	5,2 0,4	
Choroby zawodowe w tym: ze stałą niezdolnością do pracy	1,4 0,6	1,8 0,8	2,0 0,9	2,1 1,1	2,3 1,2	2,4 1,3	2,4 1,2	2,4 1,2	2,7 1,4	2,7 1,4	

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 44

Zmniejszenie się liczby wypadków przy pracy dotyczy wszystkich sektorów, lecz następuje w szybszym lub wolniejszym tempie. W sektorach niosących największe ryzyko – budowlanym, przemysłowym (przemysł spożywczy, tekstylny), itd. (por. tabela nr 15) - wskaźnik częstości wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim obniżył się ponownie w znacznym stopniu w roku 2010 i osiągnął 58,3 przypadków na 1000 pracowników.

Tabela nr 15. Wskaźnik częstości wypadków przy pracy na 1000 pracowników w 3 sektorach

Sektory działalności (Narodowe Komitety Techniczne – CTN)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
Średni wskaźnik wypadkowości – dla działalności CTN B, D i F (1)	71,3	71,7	67,6	65,6	65,2	64,9	65,1	62,6	59,4	58,3	Zmniejszenie
Średni wskaźnik wypadków przy pracy na skalę kraju (2)	42,8	43,0	40,9	39,5	39,1	39,4	39,4	38,0	36,0	36,0	
Relacja wskaźnika 1 do wskaźnika 2.	1,67	1,67	1,65	1,66	1,67	1,65	1,65	1,65	1,65	1,62	

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 48

CTN B: Przemysł budowlany i robót publicznych

CTN D: Usługi, handel i przemysł zaopatrzenia

CTN F: Przemysł leśny, meblarski, papierowy, tekstylny, odzieżowy, skórzany, wydobywczy

Jeśli chodzi o ciężkość wypadków, wskaźniki pokazują niekorzystne dane piąty rok z rzędu. Mimo, iż liczba dni pracy straconych z powodu wypadku przy pracy ustabilizowała się w roku 2010, pozostaje na wysokim poziomie (1,32 na 1000 godzin pracy).

Tabela nr 16. Liczba straconych dni pracy z powodu wypadku przy pracy na 1 000 przepracowanych godzin

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
1,06	1,17	1,35	1,33	1,25	1,27	1,28	1,31	1,32	1,32	Zmniejszenie

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 49

Co więcej, średni procent częściowej stałej niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami przy pracy oraz w drodze do i z pracy (odpowiednio 10,7 i 14,2 - por. tabela nr 17) wzrósł w 2010 r., co stanowi dodatkowy wskaźnik wzrostu ciężkości wypadków.

Tabela nr 17. Średnia stopa częściowo stałej niezdolności do pracy w podziale na wypadki przy pracy, wypadki w drodze do i z pracy i choroby zawodowe

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
Wypadki przy pracy	9,9	9,9	9,8	10,2	10,6	10,3	10,3	10,7	Zmniejszenie
Wypadki w drodze do i z pracy	14,3	14,1	14,3	14,1	14,3	14,2	13,6	14,2	
Choroby zawodowe	16,5	16,2	15,5	15,5	16,1	15,4	15,4	15,1	

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 50

Poprawa wyników w dziedzinie profilaktyki z wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi opiera się przede wszystkim na rozwijaniu oceny ryzyka zawodowego w przedsiębiorstwach. Organy działu „Wypadki przy pracy - choroby zawodowe” dokonują wizytacji przedsiębiorstw, mające na celu wzmocnienie działań prewencyjnych. Mogą one proponować kontrakty prewencyjne przewidujące wspólne działania oraz zachęty finansowe na rzecz zmniejszenia częstości wypadków przy pracy i chorób zawodowych (por. tabela nr 18).

Tabela nr 18. Liczba wizyt urzędników instytucji ubezpieczeniowej w przedsiębiorstwach

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Liczba wizyt	53 326	58 078	59 153	60 396
Zakłady z ustalonym ryzykiem: % uznanych wypadków przy pracy w przedsiębiorstwach	35,18%	35,82%	36,07%	34,21%
% wizyt w mikroprzedsiębiorstwach / całkowita liczba zakładów	-	-	14,98%	15,52%

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 54

W 2009 r. został wdrożony krajowy projekt skoordynowanych działań (Le plan national d'actions coordonnées – PNAC), określający podstawę wspólnych działań dla wszystkich regionalnych kas, w celu zmniejszenia liczby wypadków w niektórych sektorach oraz docelowych patologii (dolegliwości mięśniowo-szkieletowych, nowotworów pochodzenia chemicznego, ryzyka drogowego, zagrożeń psychospołecznych, w szczególności w takich sektorach jak: sektor budowlany, sektor dystrybucji detalicznej, sektor pracy tymczasowej). Jego kontynuacja w 2012 r. umożliwi ocenę działań prowadzonych w szczególności w sprawie poważnych czynników ryzyka (por. tabela nr 19). W 2010 r., po dwóch latach funkcjonowania, widoczne są pierwsze rezultaty dotyczące prewencji ryzyka drogowego jak również zmniejszenia liczby wypadków w trzech sektorach wysokiego ryzyka, którymi są sektor budowlany, sektor dystrybucji detalicznej oraz sektory korzystające z pracowników tymczasowych.

Tabela nr 19. Pierwsze rezultaty Narodowego Planu Skoordynowanych Działañ

Program	Miernik	Wartość miernika w 2009 r.	Wartość miernika w 2010 r.	Cel
Redukcja problemów mięśniowo-szkieletowych	Wskaźnik częstości w docelowych sektorach	4,04	4,24	Stabilizacja wskaźnika częstości do końca 2012 r.
Redukcja ryzyka przy narażeniu na czynnik rakotwórczy, mutagen albo substancje toksyczne ze względu na zagrożenie rozrodczości	Zmniejszenie liczby pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych	2 000	8 905	Zmniejszenie do 100 000 pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych mutagennych od 2009 do 2012 r.
Zapobieganie ryzyku drogowemu	Liczba zbiorowych zaleceń prewencyjnych w zakresie ryzyk komunikacyjnych	-	71 zbiorowych zaleceń	wprowadzenie w połowie wydziałów, 50 zaleceń
Zapobieganie ryzykom psychospołecznym	Liczba działań informacyjnych i sesji szkoleniowych dotyczących ryzyk psychospołecznych dla przedsiębiorstw	-	-	200 przedsiębiorstw rocznie korzystających z sesji szkoleniowej czy informacji w CHSCT
	Liczba ekspertów-doradców (zewnętrznych, wewnętrznych) zajmujących się sytuacjami trudnymi w zakresie psychospołecznym	109 zewnętrznych i 140 wewnętrznych ekspertów-doradców bezpieczeństwa i inżynierów, zajmujących się sytuacjami trudnymi w zakresie psychospołecznym	200 zewnętrznych	Podwojenie liczby ekspertów-doradców, w okresie 2009-2012
Redukcja wypadkowości w 3 sektorach wysokiego ryzyka	Wskaźnik częstości ciężkich wypadków przy pracy w 3 sektorach wysokiego ryzyka	3,06	2,93	15% mniejsza stopa częstości ciężkich wypadków przy pracy w latach 2008-2011, w 3 sektorach

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 56

Wizytacja przedsiębiorstw dokonywana przez Inspekcję Pracy dotyczy w dwóch trzecich przypadków higieny i bezpieczeństwa pracy. W tym zakresie, jedna wizyta na trzy dotyczy oceny ryzyka zawodowego i pociąga za sobą kolejne wizytacje umożliwiające stwierdzenie rzeczywistych działań pracodawców mających na celu dostosowanie się do norm bezpieczeństwa (por. tabela nr 20).

W 2010 roku, jedna trzecia wizyt kontrolnych, w wyniku których dokonywano obserwacji, przyniosła skutek. W przyszłości, zmiana systemu informacyjnego inspekcji pracy umożliwi wzbogacenie tego wskaźnika, w celu umożliwienia zmierzenia rzeczywistego wpływu tych wizytacji na przestrzeganie środków oceny ryzyka przez przedsiębiorstwa.

Tabela nr 20. Liczba kontroli w przedsiębiorstwach

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Liczba wizyt kontrolnych	134 000	152 000	170 000	220 000
1. w tym: wizyt dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa w pracy	83 100	96 100	108 900	145 300
%	62%	63%	64%	66%
1.1. w tym: wizyt dotyczących oceny ryzyka zawodowego	10 900	20 000	29 000	42 700
%	8%	13%	17%	29%
1.1.1. w tym: wizyty pokontrolne dotyczące oceny ryzyka	875	1 804	2 979	5 086
1.1.2. w tym: wizyty pokontrolne inne	368	650	933	1 687
% wpływu wizyt kontrolnych dotyczących oceny ryzyka	42%	36%	31%	33%

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 53

Inne środki przewidziane przez dział AT-MP dotyczą kampanii informacyjnych i/lub komunikacyjnych prowadzonych na skalę krajową i regionalną (por. tabela nr 21).

Tabela nr 21. Zestawienie działań informacyjnych i/lub komunikacyjnych przewidzianych w Narodowym Planie Skoordynowanych (CARSAT i CGSS)

Wyszczególnienie	2009	2010	Cel
Prasa i publikacje	53	131	Umożliwienie jak najwyższego poziomu wpływu
Spotkania	7	16	
- liczba uczestników	-	11 225	
- % satysfakcji uczestników	-	84%	
Rozmowy i debaty w czasie konferencji	204	190	
- liczba uczestników	-	12 682	
- % satysfakcji uczestników	-	89%	
Inne manifestacje	-	64	
Liczba uczestników	-	5 456	
- % satysfakcji uczestników	-	86%	
Marketing bezpośredni	-	41	
Razem:	264	442	
Liczba uczestników	12 378	29 363	

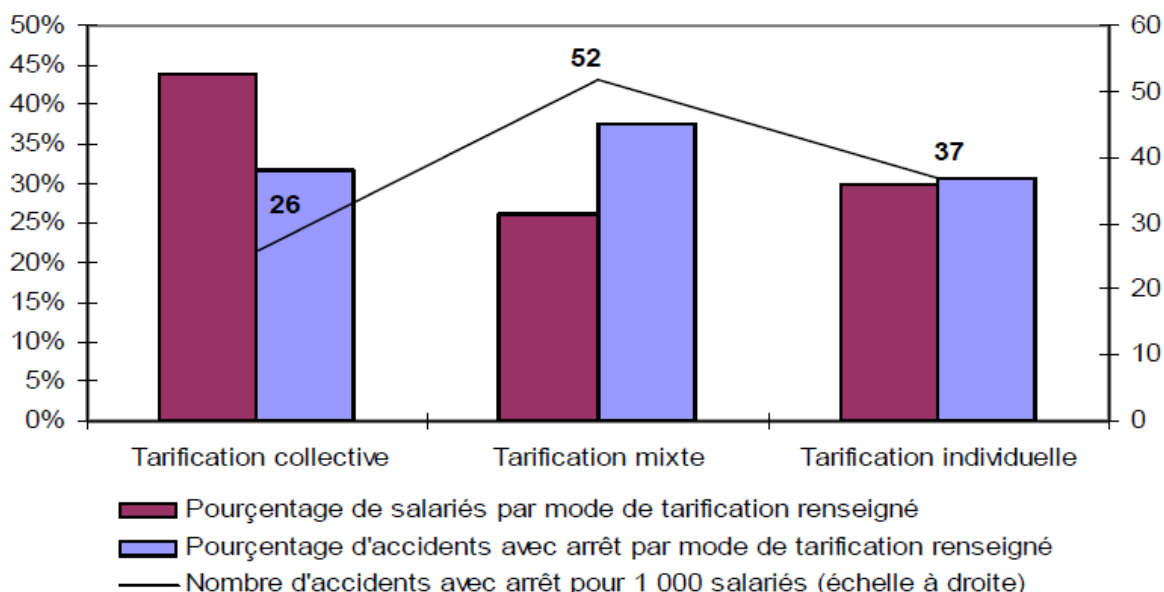
Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 55

Taryfikacja ryzyka zawodowego zachęca każde przedsiębiorstwo do prewencji zapewniając jednocześnie współudział w finansowaniu, który pozwala uniknąć nakładania zbyt wysokich kar na przedsiębiorstwa najbardziej narażone na ryzyko lub małych rozmiarów. Polega ona na ustaleniu zasad obliczania stopy składki w zależności od rozmiaru i sektora działalności przedsiębiorstwa:

- składki zbiorowe w zależności od wypadkowości w danym sektorze dla przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 10 pracowników,
- częściowo zindywidualizowane (tzw. mieszane) w zależności od historii ryzyka w danym przedsiębiorstwie dla przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 199 pracowników, oraz
- całkowicie zindywidualizowane dla przedsiębiorstw zatrudniających 200 pracowników lub więcej.

Zachęcanie do prewencji wydaje się niewielkie w przypadku przedsiębiorstw podporządkowanych taryfie zbiorowej (tarification collective), które stanowią kategorię, w której występuje proporcjonalnie mniej wypadków przy pracy (26 na 1000 pracowników wobec odpowiednio 37 i 52 na 1000 pracowników w przedsiębiorstwach podlegających taryfie zindywidualizowanej (tarification individuelle) lub mieszanej (tarification mixte) - por. rysunek nr 2).

Rysunek nr 2. Wskaźnik wypadków przy pracy na 1000 pracujących, według taryfikacji zbiorowej, mieszanej i indywidualnej, w 2010 r.

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 40

Do podjęcia reformy systemu taryfikacji ryzyka zawodowego doprowadziło spostrzeżenie, iż dla przedsiębiorstw podlegających innym sposobom naliczania składek, kary finansowe są bardziej dotkliwe w przypadku wystąpienia poważnego wypadku niż w przypadku zwiększenia, nawet znacznego, liczby niegroźnych wypadków.

Reforma ta została wprowadzona do obowiązujących przepisów na mocy dekretu z dnia 5 lipca 2010 r., który ustala nowe zasady taryfikacji poczynawszy od roku 2010 prowadząc do nowego sposobu wyliczania wypadkowości u danego pracodawcy. Do tej pory, przy taryfikacji brano były pod uwagę wszystkie wydatki, w tym wydatki wynikające z dawnych wypadków przy pracy lub chorób zawodowych. Obecnie stopa składki jest wyliczana na podstawie średnich kosztów, w zależności od liczby dni zwolnienia lekarskiego i stopnia trwałej niezdolności do pracy, wypadków zarejestrowanych w dziale AT-MP, w ostatnim okresie.

Treść dekretu przewiduje obniżenie progu taryfikacji indywidualnej z 200 do 150 pracowników. Jednocześnie, pułap stawki zbiorowej zmienił się z 9 do 19 pracowników, co przyniesie znaczne uproszczenie w przedsiębiorstwach (60 000) zatrudniających mniej niż 20 pracowników. Będzie do skutkowało zawężeniem stawki taryfikacji mieszanej,

która będzie miała zastosowanie do przedsiębiorstw zatrudniających od 20 do 149 pracowników, zamiast jak wcześniej od 10 do 199 pracowników. W ten sposób, przedsiębiorstwa średniej wielkości, w których szkody występują najczęściej, będą płaciły wyższą składkę indywidualną, co zachęci je do rozwoju działań prewencyjnych.

Nowa zasada spowoduje, że wpływ szkód na zmianę stopy składki będzie czytelniejszy i szybszy. Zasada ta sprzyja podnoszeniu stanu wiedzy przedsiębiorstw w zakresie działań zapobiegających ryzyku zawodowemu.

Ponadto dekret ten, sprzyjając tym samym rozwojowi globalnej polityki prewencyjnej w dużych przedsiębiorstwach, przewiduje dla przedsiębiorstw posiadających wiele zakładów podlegających taryfie mieszanej lub indywidualnej możliwość wnioskowania o wyliczenie jednej stawki składkowej dla wszystkich zakładów o tym samym profilu działalności.

Udoskonalenie rozpoznawania wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz wypłata odszkodowania są również ważnym zagadnieniem w polityce prewencji i odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Poza procedurą rozpoznawania chorób zawodowych opartą na tabelach opisujących warunki umożliwiające skorzystanie z odszkodowania z tytułu różnych przypadłości związanych ze środowiskiem pracy, istnieją procedury szczególne pozwalające na rozpoznanie chorób zawodowych, które nie odpowiadają kryteriom określonym w tabelach, lub które nie znajdują się w nich, umożliwiając tym samym wzięcie pod uwagę nowych patologii. Procedury te zostały rozwinięte i umożliwiły rozpoznanie prawie 6 150 chorób w 2010 r. (por. tabela nr 22).

Tabela nr 22. Liczba chorób zawodowych rozpoznawanych na zasadzie odstępstwa od kryteriów tabeli (akapit 3) Kodeksu Ubezpieczeń Społecznych

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
Dolegliwości reumatologiczne	2 767	3 036	3 150	3 634	4 429	4 926	Zaklasyfikowanie chorób nie ujętych w wykazie do chorób zawodowych
Dolegliwości związane z azbestem	475	509	524	458	462	466	
Głuchota	295	285	245	272	248	233	
Dolegliwości z oddychaniem	86	151	84	166	113	146	
Dolegliwości związane ze skórą	32	28	16	26	79	29	
Inne patologie	151	38	162	119	132	113	
Liczba uznanych patologii	3 806	4 169	4 181	4 675	5 463	5 913	

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 59

Tabela nr 23. Liczba chorób zawodowych rozpoznawanych na zasadzie odstępstwa od kryteriów tabeli (akapit 4) Kodeksu Ubezpieczeń Społecznych

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Cel
Liczba uznanych patologii (poza wykazem) – akapit 4	17	31	134	129	150	176	186	227	235	Zaklasyfikowanie chorób nie ujętych w wykazie do chorób zawodowych

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 61

Rozpoznawanie wypadków przy pracy i chorób zawodowych odbywa się również przy pomocy ujednolicenia praktyk kas ubezpieczeniowych. Temat ten jest m.in. przedmiotem programu operacyjnego konwencji COG działu AT-MP. Badania prowadzone przez CNAMTS wykazują, że zróżnicowanie obserwowanych stopni rozpoznawania w różnych kasach ubezpieczeniowych jest większe w przypadku chorób zawodowych niż w przypadku wypadków przy pracy i wypadków w drodze do i z pracy. W przypadku wypadków w drodze do i z pracy oraz dolegliwości układu kostno-szkieletowego, zmniejszenie rozbieżności w pokrywaniu kosztów przez organy lokalne jest zadaniem na szczęblu krajowym od roku 2008, i w związku z tym obserwujemy znaczący spadek zróżnicowania wypadków w drodze do i z pracy i chorób zawodowych, oraz nieznaczny wzrost liczby wypadków przy pracy.

W celu zapewniania trwałej zdolności finansowej Dział AT-MP analizuje wydatki związane z wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi zarówno te powiązane z przedsiębiorstwami ale także wydatki, których nie można przypisać tylko jednemu przedsiębiorstwu. W Programie jakości i efektywności (Les programmes de qualité et d'efficience - PQE), przedstawiając udział części wspólnej w stopie składki AT-MP, podano iż jego zwiększanie od 2007 r. jest spowodowane w szczególności rosnącym ciężarem odszkodowań dla poszkodowanych w związku z pracą z azbestem, i wartość ta osiągnie 61,2 % w 2011 r. (por. tabela nr 24).

Tabela nr 24. Udział współczynników w stopie składki netto (średnio)

Współczynnik korygujący	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Cel
M1 (wypadki w drodze do i z pracy)	16,4%	15,1%	13,7%	12,7%	12,3%	11,8%	11,8%	12,3%	10,9%	
M2 (różne wydatki)	27,1%	24,4%	23,6%	22,8%	21,4%	20,2%	20,0%	20,3%	21,3%	
M3 (rachunek specjalny...)	15,9%	20,1%	21,5%	22,8%	25,0%	26,7%	27,2%	27,6%	29,0%	
Udział wzajemny (M1+M2+M3)	59,9%	59,7%	58,8%	58,3%	58,7%	58,7%	59,1%	60,2%	61,2%	Bez wzrostu

Źródło: Programmes de qualité et d'efficience, str. 66

6. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych

Podstawą do planowania kierunków działań prewencyjnych jest przede wszystkim uwzględnianie w tym planowaniu założeń Państwa, które czasami wynikają z porozumień i założeń międzynarodowych. Przykładem może być planowane zmniejszenie wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim powyżej 3 dni, o 25% w stosunku do roku 2007 (patrz tabela poniżej).

Tabela nr 25. Indeks strukturalny, monitorowany na poziomie europejskim, indeks wypadki przy pracy skutkujące absencją powyżej 3 dni na 100 000 pracujących

Wyszczególnienie	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Cel na 2012 r.
Francja	100	102	98	99	95	90	90	82	-25% w stosunku do 2007 r.
w tym kobiety	100	111	110	117	112	107	111	103	
w tym mężczyźni	100	101	94	95	92	87	87	79	
Niemcy	100	96	88	82	74	73	65	66	
Szwecja	100	111	113	101	94	86	85	82	
Hiszpania	100	108	106	103	100	92	87	85	
Włochy	100	99	92	83	80	75	71	69	
Wielka Brytania	100	106	110	108	107	88	84	75	
UE-15	100	98	94	86	81	78	76	74	
w tym kobiety	100	103	100	96	91	86	82	81	
w tym mężczyźni	100	98	93	88	83	80	75	73	
UE-27	b.d.	100	96	88	84	80	78	76	
w tym kobiety	b.d.	100	98	94	90	86	85	82	
w tym mężczyźni	b.d.	100	96	90	86	82	81	77	
USA	100	92	85	81	74	70	68	b.d.	
Japonia	100	91	91	86	86	83	81	b.d.	

Źródło: Dane EUROSTAT – 23/08/2011. Baza 100 w 1998 r. (w 2000 r. dla UE-27).

Zakładane jest także zmniejszenie wypadków śmiertelnych w pracy o 25% w stosunku do roku 2007. Patrz tabela poniżej.

Tabela nr 26. Indeks strukturalny - monitorowany na poziomie europejskim, indeks śmiertelnych wypadków przy pracy

Wyszczególnienie	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Cel na 2012 r.
Francja	100	85	79	65	69	68	50	50 (p)	-25% w stosunku do 2007 r.
Niemcy	100	95	89	112	105	100	82	95	
Szwecja	100	85	105	91	89	81	131	115	
Hiszpania	100	85	81	79	67	59	64	64	
Włochy	100	66	62	42	57	50	52	58	
Wielka Brytania	100	106	92	85	70	90	88	81	
UE-15	100	88	85	80	78	75	74	73 (p)	
UE-27	b.d.	100	97	91	90	88	86	81	
USA	100	93	93	88	89	91	89	b.d.	
Japonia	100	103	98	91	90	88	82	b.d.	

Źródło: Dane EUROSTAT – 23/08/2011. (p) – dane tymczasowe

Rząd Francuski przyjął Wspólnotową Strategię na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy, która właśnie zakłada zmniejszenie o 25% wypadków przy pracy w latach 2007-2012 (średnio w 27 państwach UE), umieszczając jako jeden z 2 największych celów w Planie Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 (PST2).

Najważniejszą jednak przesłanką w zakresie planowania kierunków działań prewencyjnych są wyniki własnych badań tak w perspektywie krótko – jak i długoterminowej, które wskazują na wagę poszczególnych zagrożeń określając zarazem populację, która na te zagrożenia jest narażona. Przykładem analiz (danych), które są uwzględniane przy planowaniu kierunków działań prewencyjnych są wskaźniki ogólne, takie jak:

Tabela nr 27. Wskaźniki statystyczne dotyczące wypadków przy pracy w 2009 r., w podziale na branże

Wyszczególnienie	Branża								
	CTN A	CTN B	CTN C	CTN D	CTN E	CTN F	CTN G	CTN H	CTN I
Wypadki przy pracy	65 649	120 386	92 286	113 228	12 800	25 396	54 552	39 888	127 268
	-13,3%	-6,8%	-1,9%	-4,2%	-12,7%	-16,0%	-4,2%	1,7%	-12,7%
Ubezpieczeni pracownicy (otrzymujący stałą pensję)	1 812 729	1 584 916	2 075 197	2 258 112	445 918	514 793	2 276 809	4 122 977	3 017 372
	-5,0%	-2,0%	-2,9%	-0,4%	-4,1%	-6,4%	-2,4%	1,7%	-5,0%
Orzeczone nowe, stałe niezdolności do pracy	4 782	8 712	5 889	5 810	964	2 090	3 712	2 467	8 602
	-3,1%	-3,4%	-3,0%	1,0%	-8,3%	-5,7%	-1,6%	-2,4%	-1,0%
Zgony	63	141	111	56	10	22	40	38	57
	5,0%	-9,0%	-10,5%	16,7%	11,1%	-31,3%	-4,8%	2,7%	-8,1%
Liczba dni tymczasowej niezdolności do pracy	3 199 865	7 010 449	5 606 048	5 845 407	725 170	1 402 590	3 123 584	1 840 628	7 943 533
	-6,1%	-1,3%	2,4%	-0,3%	-5,5%	-9,1%	0,2%	1,3%	-4,6%
Wskaźnik częstości	36,2	76,0	44,5	50,1	28,7	49,3	24,0	9,7	42,2
	-8,7%	-4,9%	1,1%	-3,8%	-9,0%	-10,2%	-1,9%	0%	-8,1%

W % podano zmianę wartości wskaźnika w stosunku do wartości wskaźnika w roku 2008.

Źródło: Conditions de Travail, Bilan 2010, str. 75

Tabela nr 28. Najczęstsze przyczyny wypadków przy pracy w 2010 r. według funkcji elementów materialnych

Elementy materialne	Wypadki przy pracy	Orzeczone nowe, stałe niezdolności	Zgony	Liczba dni tymczasowej niezdolności do pracy
Upadki na powierzchni	166 140	10 084	16	9 761 947
	25,2%	24,5%	3,0%	26,2%
Upadki z wysokości	74 936	6 725	58	6 175 907
	11,4%	16,3%	11,0%	16,6%
Ręczne przemieszczanie/przenoszenie	225 532	12 522	15	11 815 552
	34,2%	30,4%	2,8%	31,8%
Obiekty w ruchu	30 745	1 627	14	1 261 350
	4,7%	4,0%	2,6%	3,4%
Podnoszenie	21 272	1 366	20	1 291 181
	3,2%	3,3%	3,8%	3,5%
Pojazdy	21 383	1 923	105	1 498 591
	3,2%	4,7%	19,8%	4,0%
Maszyny	20 684	1 910	12	914 145
	3,1%	4,6%	2,3%	2,5%
Sprzęt przeznaczony do kopania	944	126	13	86 153
	0,1%	0,3%	2,5%	0,2%
Narzędzia przenośne	37 571	1 501	0	1 041 328
	5,7%	3,6%	0,0%	2,8%
Aparaty zawierające płyny	7 134	221	4	169 672
	1,1%	0,5%	0,8%	0,5%
Pary, gaz, kurze, paliwo, promieniowanie jonizujące czy niejonizujące	1 066	82	3	42 479
	0,2%	0,2%	0,6%	0,1%
Elektryczność	713	74	5	44 662
	0,1%	0,2%	0,9%	0,1%
Inne przyczyny	33 997	1 995	33	1 966 718
	5,2%	4,8%	6,2%	5,3%
Wypadki przy pracy nie sklasyfikowane z powodu braku wystarczających danych	16 730	1 020	231	1 124 958
	2,5%	2,5%	43,7%	3,0%
Razem:	658 847	41 176	529	37 194 643
	100%	100%	100%	100%

Źródło: Rapport de gestion 2010 de la branche AT/MP, str. 60

W % podano udział wskaźnika w wartości razem, odrębnie dla każdej z kolumn

CZĘŚĆ III.

SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W NIEMCZECH

Niemcy

1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Instytucje rządowe i ubezpieczeniowe zajmujące się działaniami w zakresie prewencji wypadkowej w Niemczech to:

BMAS Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS)¹ – Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych² oraz dwie organizacje zrzeszające instytucje ubezpieczenia wypadkowego:

DGUV Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung³ – Niemieckie Obowiązkowe Ubezpieczenie Wypadkowe⁴

LSV Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung⁵ – Główny Związek Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego⁶

Członkami DGUV są:

- instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (gewerbliche Berufsgenossenschaften)
- instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego (*Unfallversicherungsträger der öffentlichen Hand*), określane czasami w skrócie jako kasy ubezpieczenia wypadkowego (Unfallkassen).⁷

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (Gewerbliche Berufsgenossenschaften):⁸

1. Berufsgenossenschaft Rohstoffe und chemische Industrie (BG RCI)⁹
BG Surowców i Przemysłu Chemicznego¹⁰
2. Berufsgenossenschaft Holz und Metall

¹ Kodeks socjalny (Sozialgesetzbuch – SGB) VII rozdz. 2, § 25.

² www.bmas.de

³ Zgodnie z SGB VII rozdz. 2, § 14 (4) DGUV „wspiera instytucje ubezpieczenia wypadkowego przy wykonywaniu ich zadań w zakresie prewencji”, a w szczególności zajmuje się „koordynowaniem, przeprowadzaniem i wspieraniem wspólnych działań oraz badań naukowych w zakresie prewencji wypadków przy pracy, chorób zawodowych i zagrożeń związanych z wykonywaną pracą” oraz „wyjaśnianiem zasadniczych kwestii fachowych i prawnych w celu zabezpieczenia jednolitego stosowania prawa w zakresie prewencji”. DGUV powstało w czerwcu 2007 z połączenia dwóch organizacji:

- Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (HVBG) - organizacja zrzeszająca instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej

- Bundesverband der Unfallkassen (BUK) – organizacja zrzeszająca instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego.

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009, str. 13.

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

⁴ www.dguv.de

⁵ LSV jest organizacją zrzeszającą rolnicze instytucje ubezpieczeń społecznych, w tym ubezpieczenia wypadkowego.

⁶ <http://www.lsv.de/spv>

⁷ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/index.jsp>

⁸ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/bgen/index.jsp>

⁹ Informacja ze strony internetowej BG RCI: „BG RCI powstała z połączenia następujących BG: Bergbau, Chemie, Lederindustrie, Papiermacher, Steinbruch oraz Zucker. Swoją pracę rozpoczęła 01 stycznia 2010 r. Około 36 000 przedsiębiorstw zatrudniających prawie 1,3 mln ubezpieczonych są członkami tej nowej BG.” <http://www.bgrci.de/wir-ueber-uns/>

¹⁰ www.bgrci.de

BG Przemysłu Drzewnego i Metalu¹¹

3. Berufsgenossenschaft Energie Textil Elektro Medienerzeugnisse (BG ETEM)¹²
BG Przemysłu Energetycznego, Tekstylnego, Elektronicznego i Produktów Medialnych¹³
4. Berufsgenossenschaft Nahrungsmittel und Gastgewerbe
BG Środków Spożywczych, Gastronomii i Hotelarstwa¹⁴
5. Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft - BG BAU
BG Gospodarki Budowlanej¹⁵
6. Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution¹⁶
BG Handlu i Dystrybucji Towarów¹⁷
7. Verwaltungs-Berufsgenossenschaft
BG Zarządzania / Administracji¹⁸
8. Berufsgenossenschaft für Transport und Verkehrswirtschaft
BG Transportu i Gospodarki Komunikacyjnej¹⁹
9. Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege (BGW)
BG Służby Zdrowia i Opieki Społecznej²⁰

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego (Unfallversicherungsträger der öffentlichen Hand)²¹

na poziomie federalnym:

- Unfallkasse des Bundes²²
- Eisenbahn-Unfallkasse²³
- Unfallkasse Post und Telekom²⁴

¹¹ www.bghm.de

¹² Na stronie internetowej BG ETEM podano, że „Nowa BG Energie Textil Elektro Medienerzeugnisse jest wynikiem trzech fuzji:
- 01 stycznia 2008 r. połączyły się ze sobą Feinmechanik und Elektrotechnik oraz Textil- und Bekleidungs-BG, tworząc BG Elektro Textil Feinmechanik (BG ETF),
- BG ETF połączyła się 01 kwietnia 2009 r. z BG der Gas-, Fernwärme- und Wasserwirtschaft (BGFW), tworząc Berufsgenossenschaft Energie Textil Elektro (BG ETE),
- 01 stycznia 2010 r. nastąpiło połączenie BG ETE z BG Druck und Papierverarbeitung (BGDP).”
<http://www.bgetem.de/bgetem/index.html>

¹³ www.bgetem.de

¹⁴ www.bgn.de

¹⁵ www.bgbau.de

¹⁶ Na stronie internetowej Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution można przeczytać, że „Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution (BGHW) powstała 01 stycznia 2008 r. w wyniku połączenia Großhandels- und Lagerei-Berufsgenossenschaft (GroLa BG) oraz Berufsgenossenschaft für den Einzelhandel (BGE). Pod jej opieką jest około 4,1 mln ubezpieczonych w około 410 000 przedsiębiorstw w branżach: handel detaliczny, handel hurtowy i dystrybucja towarów.” - <http://www.bghw.de/wir-ueber-uns>

¹⁷ www.bghw.de

¹⁸ www.vbg.de

¹⁹ www.bg-verkehr.de

²⁰ www.bgw-online.de

²¹ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/unfallkassen/index.jsp>

²² <http://www.uk-bund.de>

²³ <http://www.eisenbahn-unfallkasse.de>

²⁴ <http://www.ukpt.de>

w krajach związkowych:

Kraj związkowy	Instytucja ubezpieczeniowa
Baden-Württemberg	- Unfallkasse Baden-Württemberg ²⁵
Bayern	- Bayerischer Gemeindeunfallversicherungsverband ²⁶ - Bayerische Landesunfallkasse ²⁷ - Unfallkasse München ²⁸
Berlin	- Unfallkasse Berlin ²⁹
Brandenburg	- Unfallkasse Brandenburg ³⁰ - Feuerwehr-Unfallkasse Brandenburg ³¹
Bremen	- Unfallkasse Freie Hansestadt Bremen ³²
Hamburg	- Unfallkasse Nord ³³ - Hanseatische Feuerwehr-Unfallkasse Nord ³⁴
Hessen	- Unfallkasse Hessen ³⁵
Mecklenburg-Vorpommern	- Unfallkasse Mecklenburg-Vorpommern ³⁶ - Hanseatische Feuerwehr-Unfallkasse Nord ³⁷
Niedersachsen	- Braunschweigischer Gemeinde-Unfallversicherungsverband ³⁸ - Gemeinde-Unfallversicherungsverband Hannover ³⁹ - Landesunfallkasse Niedersachsen ⁴⁰ - Gemeinde-Unfallversicherungsverband Oldenburg ⁴¹ - Feuerwehr-Unfallkasse Niedersachsen ⁴²
Nordrhein-Westfalen	- Unfallkasse Nordrhein-Westfalen ⁴³
Rheinland-Pfalz	- Unfallkasse Rheinland-Pfalz ⁴⁴
Saarland	- Unfallkasse Saarland ⁴⁵
Sachsen	- Unfallkasse Sachsen ⁴⁶

²⁵ <http://www.uk-bw.de>

²⁶ <http://www.guvv-bayern.de>

²⁷ <http://www.guvv-bayern.de>

²⁸ <http://www.unfallkasse-muenchen.de>

²⁹ <http://www.unfallkasse-berlin.de>

³⁰ <http://www.ukbb.de>

³¹ <http://www.ukbb.de>

³² <http://www.unfallkasse.bremen.de>

³³ <http://www.uk-nord.de>

³⁴ <http://www.hfuknord.de>

³⁵ <http://www.unfallkasse-hessen.de>

³⁶ <http://www.uk-mv.de>

³⁷ <http://www.hfuknord.de>

³⁸ <http://www.guv-braunschweig.de>

³⁹ <http://www.guvh.de>

⁴⁰ <http://www.lukn.de>

⁴¹ <http://www.guv-oldenburg.de>

⁴² <http://www.fuk.de>

⁴³ <http://www.unfallkasse-nrw.de>

⁴⁴ <http://www.ukrlp.de>

⁴⁵ <http://www.uks.de>

⁴⁶ <http://www.unfallkassesachsen.de>

Sachsen-Anhalt	- Unfallkasse Sachsen-Anhalt ⁴⁷ - Feuerwehr-Unfallkasse Mitte ⁴⁸
Schleswig-Holstein	- Unfallkasse Nord ⁴⁹ - Hanseatische Feuerwehr-Unfallkasse Nord ⁵⁰
Thüringen	- Unfallkasse Thüringen ⁵¹ - Feuerwehr-Unfallkasse Mitte ⁵²

DGUV jest ponadto regionalnie podzielone na 6 stowarzyszeń krajowych (Landesverbände), które również prowadzą działania w zakresie prewencji.⁵³

Stowarzyszenie krajowe (Landesverband)	Kraj związkowy, na którego terenie działa dane stowarzyszenie krajowe
Landesverband Northwest	- Niedersachsen - Bremen - Hamburg - Schleswig-Holstein - Sachsen-Anhalt
Landesverband Nordost	- Berlin - Brandenburg - Mecklenburg-Vorpommern
Landesverband West	- Nordrhein-Westfalen
Landesverband Mitte	- Hessen - Thüringen - Rheinland-Pfalz
Landesverband Südwest	- Baden-Württemberg - Saarland
Landesverband Südost	- Bayern - Sachsen

Rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego (Landwirtschaftliche Berufsgenossenschaften)⁵⁴ stanowi 8 podmiotów mających charakter regionalny:

- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Schleswig-Holstein und Hamburg
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Niedersachsen-Bremen
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Nordrhein-Westfalen
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Hessen, Rheinland-Pfalz und Saarland
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Baden-Württemberg

⁴⁷ <http://www.ukst.de>

⁴⁸ <http://www.fuk-mitte.de>

⁴⁹ <http://www.uk-nord.de>

⁵⁰ <http://www.hfuknord.de>

⁵¹ <http://www.ukt.de>

⁵² <http://www.fuk-mitte.de>

⁵³ Wspólna strona internetowa wszystkich sześciu stowarzyszeń krajowych: <http://www.dguv.de/landesverbaende/de/index.jsp>

⁵⁴ <http://www.lsv.de>

- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Niederbayern/Oberpfalz und Schwaben
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Franken und Oberbayern
- Landwirtschaftliche Sozialversicherung Mittel- und Ostdeutschland

oraz

- Sozialversicherung für den Gartenbau (o charakterze branżowym – ogrodnictwo)

Tabela nr 1. Nakłady instytucji ubezpieczenia wypadkowego w latach 2000-2009 (mln EUR)

Rodzaj nakładów	Rok									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prewencja (zapobieganie wypadkom i pierwsza pomoc)	760,0	777,7	816,4	854,0	861,8	864,3	869,7	881,8	948,5	972,9
Nakłady netto ogółem	12 100,7	12 428,1	12 792,5	12 785,0	12 529,1	12 465,8	12 463,2	12 517,5	13 299,4	13 240,7

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009. Unfallverhütungsbericht Arbeit. Wydawca: Bundesministerium für Arbeit und Soziales we współpracy z Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Dortmund/Berlin/Dresden 2011, str. 244 (tabela TM 10), http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 159 (tabela TM 10).

<http://www.baua.de/cae/servlet/contentblob/864654/publicationFile/53627/Suga-2008.pdf>

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

Tabela nr 2. Nakłady instytucji ubezpieczenia wypadkowego na każdy milion osób ubezpieczonych (mln EUR)⁵⁵

Rodzaj nakładów	Nakłady					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prewencja (zapobieganie wypadkom i pierwsza pomoc)	14,9	15,0	14,7	14,7	15,6	15,8
Nakłady netto ogółem	216,8	215,8	210,7	208,9	219,1	215,5

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2007, 2008, 2009

Tabela nr 3. Wydatki organizacji nadrzędnych instytucji ubezpieczenia wypadkowego na prewencję i pierwszą pomoc w latach 2001-2009 (mln EUR)

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej	666,5	697,5	728,1	734,3	732,9	735,9	743,2	803,6	822,6
Rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego	43,7	46,7	48,1	48,4	51,7	52,8	54,4	56,2	57,7
Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego	67,4	72,1	77,7	79,1	79,7	81,0	84,2	88,7	92,5
Razem	777,7	816,4	854,0	861,8	864,3	869,7	881,8	948,5	972,9

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2000 - 2009

⁵⁵

Teksty źródłowe:

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009, str. 89 (tabela D 5).

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 26 (tabela 6).

<http://www.baua.de/cae/servlet/contentblob/864654/publicationFile/53627/Suga-2008.pdf>

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2007, str. 25 (tabela 6).

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2007.pdf?__blob=publicationFile

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2006, str. 26 (tabela 6).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2006/suga_2006.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2005, str. 68 (tabela C8).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2005/suga_2005.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2004, str. 25 (tabela 6).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2004/suga_2004_gesamt.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2003, str. 26 (tabela 6).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga_2003/text/1-5_praev.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2002, str. 150 (tabela TK1).

<http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/docs/uvb2002/tabellen/150tk1.pdf>

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2001, str. 196 (tabela TK 1).

<http://osha.europa.eu/fop/germany/de/docs/uvb2001/tabellen/196tk1.pdf>

Tabela nr 4. Wydatki organizacji nadrzędnych instytucji ubezpieczenia wypadkowego na prewencję i pierwszą pomoc w mln € na każdy milion osób ubezpieczonych w latach 2000-2009⁵⁶

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego	2005	2006	2007	2008	2009
Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej	17,2	16,6	16,3	17,2	17,5
Rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego	14,0	14,5	14,8	16,2 ⁵⁷	16,8
Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego	6,9	7,2	7,9	8,4	8,5
Razem	15,0	14,7	14,7	15,6	15,8

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2005 - 2009

2. Rodzaje działań prewencyjnych

1. Opracowywanie przez poszczególnych ubezpieczycieli przepisów dotyczących zapobiegania wypadkom przy pracy.
2. Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów Bezpieczeństwa i higieny pracy.

Inspektorzy i Urzędy Ochrony Pracy (Arbeitsschutzgesetz) mają prawo:

- przeprowadzać inspekcje zakładów pracy, także niezapowiedziane,
- domagać się od przedsiębiorcy uzyskania informacji niezbędnych do przeprowadzenia ich ustawowych zadań,
- uzyskać wgląd w dokumentację przedsiębiorstwa,
- kontrolować środki pracy i indywidualne wyposażenia ochronne oraz czy są one używane zgodnie z ich przeznaczeniem.

3. Działalność informacyjna i doradcza obejmuje:

⁵⁶

Teksty źródłowe:

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009, str. 91 (tabela D 6).

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 28 (tabela 8).

<http://www.baua.de/cae/servlet/contentblob/864654/publicationFile/53627/Suga-2008.pdf>

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2007, str. 27 (tabela 8).

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2007.pdf?__blob=publicationFile

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2006, str. 28 (tabela 8).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2006/suga_2006.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2005, str. 66 (tabela C6)

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2005/suga_2005.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2004, str. 27 (tabela 8).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2004/suga_2004_gesamt.pdf

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2003, str. 28 (tabela 8).

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga_2003/text/1-5_praev.pdf

⁵⁷ Poprzez zmianę sposobu obliczania ilości ubezpieczonych od 2008 r. nastąpiły w statystyce znaczne zmiany.

- upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach oraz o możliwościach prewencji poprzez udostępnianie materiałów informacyjnych (broszury, czasopisma, internet, kampanie prewencyjne).
- 4. Działalność edukacyjna poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń
- 5. Inicjowanie i finansowanie badań naukowych w zakresie prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Instytucje zajmujące się badaniami naukowymi w zakresie prewencji to:
 - a) instytucje badawcze przy Bundesministerium für Arbeit und Soziales (Ministerstwie Pracy i Spraw Społecznych)
Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BauA) - Federalny Instytut Ochrony i Medycyny Pracy⁵⁸
 - b) instytucje badawcze przy instytucjach obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego:
Institut für Arbeitsschutz (IFA) - Instytut Ochrony Pracy, prowadzi badania m.in. w zakresie zapobiegania wypadkom i w dziedzinie bezpieczeństwa produktów⁵⁹

Institut für Arbeit und Gesundheit (IAG) – Instytut Pracy i Zdrowia, wspiera bezpieczeństwo i ochronę zdrowia w pracy poprzez działania w zakresie kwalifikowania, badań i rozwoju oraz doradztwo⁶⁰.

Institut für Prävention und Arbeitsmedizin (IPA) – Instytut Prewencji i Medycyny Pracy, jest odpowiedzialny za akademickie badania naukowe i studia w dziedzinie medycyny oraz wspiera DGUV przy wypełnianiu jego zadań⁶¹

Das Institut für Gefahrstoffforschung (IGF – BG RCI) – Instytut Badań nad Substancjami Niebezpiecznymi wykonuje badania w zakresie bezpiecznego obchodzenia się z substancjami niebezpiecznymi.⁶²

Institut zur Erforschung elektrischer Unfälle (IEU) – Instytut Badań nad Wypadkami Elektrycznymi, prowadzi badania nad technicznymi i medycznymi aspektami wypadków elektrycznych.

Das Institut für Strahlenschutz - Instytut Ochrony przed Promieniowaniem, zajmuje się kwestiami bezpieczeństwa w związku z promieniowaniem jonizującym.

Das Zentrum für Sicherheitstechnik (ZS) – Centrum Techniki Bezpieczeństwa Pracy, prowadzi przede wszystkim badania dot. osobistego wyposażenia ochronnego.

Die Hauptstelle für das Grubenrettungswesen - Centrala Ratownictwa Górniczego, prowadzi m.in. badania w zakresie zwalczania pożarów kopalnianych.

Das Zentrallabor der Berufsgenossenschaft Nahrungsmittel und Gaststätten - Centralne Laboratorium, prowadzi badania w dziedzinach: bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi, mikrobiologia/higiena przemysłowa, fizyka/technika (analizy hałasu, technika pomiarowa) oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwwybuchowa.
- 6. Prowadzenie dochodzeń dotyczących wypadków - zarówno inspektorzy instytucji ubezpieczenia wypadkowego, jak i urzędy ochrony pracy są uprawnione do zbadania, czy i jakie przyczyny w zakładzie pracy doprowadziły do wypadku.

⁵⁸ www.baua.de

⁵⁹ <http://www.dguv.de/ifa/de>

⁶⁰ <http://www.dguv.de/iag/de>

⁶¹ <http://www.ipa.ruhr-uni-bochum.de>

⁶² <http://www.igf-bbg.de>

7. Tworzenie i ewaluacja bazy danych zgodnie wg. Kodeksu Socjalnego (SGB) VII który nakłada na ubezpieczycieli i rząd obowiązek dokonywania corocznych sprawozdań.
8. Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp
9. Tworzenie ponadzakładowych służb medycyny pracy i nadzoru technicznego (służby bezpieczeństwa technicznego)
10. Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań obejmuje w szczególności poprawa współpracy państwowych urzędów ochrony pracy z instytucjami ubezpieczenia wypadkowego jest jednym z centralnych elementów GDA (Wspólnej Niemieckiej Strategii Ochrony Pracy . GDA to wspólna koncepcja wypracowana przez federację, kraje i instytucje ubezpieczenia wypadkowego.
Główne cele GDA w pierwszym okresie jej trwania (lata 2008-2012) to poprawa bezpieczeństwa i ochrona zdrowia w trzech dziedzinach: wypadków przy pracy, chorób skórnych i chorób układu mięśniowo-szkieletowego.

Trwają już też przygotowania do drugiego okresu GDA (lata 2013-2018), w którym zagadnieniami priorytetowymi będą: „polepszenie organizacji ochrony pracy w zakładach”, „zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia związanych z wykonywaną pracą oraz chorób układu mięśniowo-szkieletowego” i „ochrona i wzmocnienie zdrowia przy obciążeniu psychicznym o podłożu zawodowym”.

11. Bodźce finansowe
 - a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych
 - za dobre/złe wyniki (niższą/wyższą ilość wypadków)
 - za działania prewencyjne wykraczające poza minimum przepisane przez prawo
 - b) Nagrody
 - Deutscher Arbeitsschutzpreis – Niemiecka Nagroda Ochrony Pracy
 - Präventionspreis LSV - Nagroda przyznawana przez Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung (Główny Związek Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego)

3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich firm

Działania prewencyjne skierowane do małych średnich firm obejmują:

1. Działalność informacyjna i doradcza
 - upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach oraz o możliwościach prewencji poprzez udostępnianie materiałów informacyjnych (broszury, czasopisma , internet , kampanie prewencyjne)
2. Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp.
3. Prowadzenie dochodzeń dotyczących wypadków - zarówno inspektorzy instytucji ubezpieczenia wypadkowego, jak i urzędy ochrony pracy są uprawnione do zbadania, czy i jakie przyczyny w zakładzie pracy doprowadziły do wypadku.
4. Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp
5. Bodźce finansowe
 - a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych
 - za dobre/złe wyniki (niższą/wyższą ilość wypadków)
 - za działania prewencyjne wykraczające poza minimum przepisane przez prawo
 - b) Nagrody

- Deutscher Arbeitsschutzpreis – Niemiecka Nagroda Ochrony Pracy
- Präventionspreis LSV - Nagroda przyznawana przez Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung (Główny Związek Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego)

Poniżej podano przykłady działań prewencyjnych skierowanych do małych i średnich firm:

Ubezpieczyciel od wypadków w branży rzeźniczej, Fleischerei-Berufsgenossenschaft (FBG)⁶³ - wprowadził w 2002 r. system zachęt w niemieckiej branży rzeźniczej i doprowadził w przeciągu 6 lat do spadku wypadków przy pracy (dotyczy to wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe) o 28% w porównaniu do spadku o 16% w całym sektorze. Oznacza to, że w przedsiębiorstwach, które wzięły udział w programie, zanotowano o 1 000 mniej wypadków rocznie.

1. Program zniżek w wysokości składki (Beitragsnachlassverfahren – Premium Variation programme)⁶⁴

Zniżkę otrzymują te firmy, w których liczba wypadków jest niższa od średniej liczby wypadków w całej branży, tzn. we wszystkich firmach ubezpieczonych w FBG. Otrzymanie zniżki (której wysokość wynosi do 10% rocznej składki ubezpieczeniowej) jest uzależnione od ilości wypadków w poprzednim roku.

„W tym programie liczy się każdy wypadek przy pracy, który podlega obowiązkowi zgłoszenia (więcej niż trzy dni niezdolności do pracy) i w wyniku którego po raz pierwszy przyznano rentę. Wyłączone są jednak:

- choroby zawodowe,
- wypadki w drodze do i z pracy,
- wypadki spowodowane siłą wyższą,
- wypadki spowodowane wyłącznie przez osoby, które nie przynależą do przedsiębiorstwa.”

2. Program rabatowy (Rabattverfahren – Discount programme)

Firma, w której liczba wypadków pozostaje przez okres 5 lat niższa od średniej w branży, otrzymuje dodatkowy rabat. Rabat wynosi 10% sumy zniżek z ostatnich 5 lat. Jest to więc program bazujący na poprzednim programie (programie zniżek w wysokości składki), ale obliczony na sukces długoterminowy.

Podstawą obliczenia wysokości rabatu są zniżki ostatnich pięciu lat. Jeśli przedsiębiorstwo jest ubezpieczone w BGN krócej niż 5 lat, uwzględnia się też ten krótszy okres czasu.

Rabat wynosi 10% zniżek ostatnich pięciu lat. Maksymalny rabat wynosi więc 5% składki BG.

3. Program premii (Prämienverfahren – Funding programme)

premia za szczególne działania w zakresie prewencji do wysokości 5% składki ubezpieczeniowej.

W latach 2002 do 2009 za każdym razem do 46% wszystkich zakładów branży rzeźniczej wzięło udział w programie premii. Zarówno małe przedsiębiorstwa jak i duże zakłady osiągnęły przy tym maksymalną premię w wysokości 5%.⁶⁵

4. Program dopłat (Zuschlagsverfahren)

01.01.2009 FGB wprowadziło też dodatkowy bodziec finansowy

Podczas gdy trzy poprzednie to zachęty w formie wynagrodzenia za dobre wyniki w zakresie prewencji, ten bodziec stanowi jakby odwrotność programu rabatowego. Firmy, w których przez okres 5 lat liczba wypadków była wyższa niż średnia w całej branży, muszą płacić o 10% wyższą składkę ubezpieczeniową.

FGB posiada wyrafinowane/zaawansowane systemy kształtowania składek ubezpieczeniowych, przez co przedsiębiorcy są motywowani do aktywnej zakładowej pracy prewencyjnej. Dzięki zwrotowi mogą oni zaoszczędzić do 20% swoich składek ubezpieczeniowych (włącznie z częściami składki przeznaczonymi na podział obciążeń). FGB zwróciła zakładom w sumie 6,06 mln € za rok składkowy 2009. Ze względu na wysoki zwrot wcześniej

⁶³ (Fleischerei-Berufsgenossenschaft (BG Rzeźnictwa) połączyła się 01.01.2011 z Berufsgenossenschaft Nahrungsmittel und Gaststätten (BG Środków Spożywczych i Gastronomii), tworząc Berufsgenossenschaft Nahrungsmittel und Gastgewerbe (BG Środków Spożywczych, Gastronomii i Hotelarstwa), nastąpiła też zmiana strony internetowej (teraz www.bgn.de).

⁶⁴ Beitragsnachlassverfahren: <http://www.bgn-fleischwirtschaft.de/mitgliedschaft/beitragsnachlassverfahren>

⁶⁵ <http://www.bgn-fleischwirtschaft.de/mitgliedschaft/praemienverfahren>

zaoszczędzonych w FGB rezerw poprzez repartycję 2009 zakres/objętość zwrotów zmniejszyła się, gdyż są one wypłacane jedynie przy wyraźnie zredukowanych zobowiązaniach składkowych. Oprócz tego od danego roku składkowego (czyli 2009) istnieje program dopłat, którym podlega 75 płatników składek.

Tabela nr 5. Dodatkowe składki i zniżki w składkach w instytucjach ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej⁶⁶ w 2009 r.

L.p.	Instytucja ubezpieczenia wypadkowego	Dodatkowa składka (Beitragszuschläge)			Zniżka w składce (Beitragsnachlässe)		
		Liczba przypadków	Składka w EUR	% kwoty podlegającej repartycji	Liczba przypadków	Składka w EUR	% kwoty podlegającej repartycji
1	IU Górnictwa (Bergbau-BG)	26	16 770 790	7,56	368	16 770 790	7,56
2	IU Kamieniołomów (Steinbruchs-BG)	542	2 573 981	2,38	575	90 861	0,08
3	IU Hut i Walcowni (Hütten- u. Walzwerks-BG)	44	566 522	0,84	105	1 084 454	1,61
4	IU Budowy Maszyn i Metalu (Maschinenbau- u. Metall-BG)	3 872	6 968 247	1,41	34 426	27 828 387	5,61
5	IU Metal Północ-Południe (BG Metall Nord-Süd)	9 215	14 436 879	1,19	86 215	59 194 729	4,90
6	IU Przemysłu Elektronicznego, Tekstylnego i Mechaniki Precyzyjnej (BG Elektro Textil Feinmechanik)	2 123	295 350	0,03	90 889	90 267 008	9,28
7	IU Przemysłu Chemicznego (BG der chemischen Industrie)	1 127	23 144 136	5,16	10 074	63 450 095	14,14
8	IU Przemysłu Drzewnego (Holz-BG)	4 192	4 235 800	1,97	38 174	6 924 119	3,23
9	IU Produkcji Papieru (Papiermacher-BG)	77	1 092 424	3,56	225	1 437 261	4,69
10	IU Drukarstwa i Przetwórstwa Papieru (BG Druck u. Papierverarbeitung)	2 610	2 437 324	1,61	44 604	5 675 949	3,75
11	IU Przemysłu Skórzanego (Lederindustrie-BG)	1 089	442 733	1,67	-	-	-

⁶⁶ http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?_blob=publicationFile&v=12

12	IU Środków Spożywczych i Gastronomii (BG Nahrungsmittel u. Gaststätten)	-	-	-	219 442	19 087 601	3,81
13	IU Rzeźnictwa (Fleischerei-BG)	75	164 068	0,26	17 151	6 924 267	11,10
14	IU Cukrownictwa (Zucker-BG)	19	780 313	12,19	30	30	-
15	IU Gospodarki Budowlanej (BG der Bauwirtschaft)	17 087	36 649 008	2,49	-	-	-
16	IU Handlu i Dystrybucji Towarów (BG Handel und Warendistribution)	10 022	6 294 353	0,68	197 018	22 765 587	2,45
17	IU Zarządzania (Verwaltungs-BG)	1 340	1 327 043	0,11	-	-	-
18	IU Tramwajów, Metra i Kolei (BG der Straßen-, U-Bahnen u. Eisenbahnen)	190	1 024 313	1,86	1 843	5 009 805	9,08
19	IU Środków Transportowych (BG für Fahrzeughaltungen)	20 481	5 797 958	1,03	171 302	15 570 683	2,75
20	IU Sektora Morskiego (See-BG)	440	32 311	0,10	-	-	-
21	IU Służby Zdrowia i Opieki Społecznej (BG für Gesundheitsdienst u. Wohlfahrtspflege)	10 275	1 539 133	0,24	-	-	-
Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (Gewerbliche Berufsgenossenschaften)		84 846	126 572 133	-	912 441	342 081 626	-

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009

Niezależnie od wprowadzonego przez 22 branżowe instytucje ubezpieczeniowe, systemu zniżek oraz zwyczaj składek ubezpieczeniowych, które zostały zestawione w tabeli nr 5, instytucje ubezpieczające premiuja aktywność firm ubezpieczających się oraz ich pracowników w zakresie czynnego i twórczego uczestniczenia w rozwiązywaniu szczegółowych problemów BHP występujących w danym przedsiębiorstwie na konkretnym stanowisku roboczym. Działania te polegają na ogłaszaniu konkursów w zakresie nowych rozwiązań określonych problemów związanych z BHP, wylanianiu najlepszych rozwiązań, których twórcy – uczestnicy konkursów są następnie nagradzani nagrodami pieniężnymi.

Przykłady konkursów przeprowadzanych przez branżowe instytucje ubezpieczeniowe:

1. „Präventionspreis”: nagroda przyznawana przez Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution (IU Handlu i

Dystrybucji Towarów) za innowacyjne projekty w zakresie poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia w miejscu pracy, które mogą posłużyć za wzór do naśladowania w swojej branży⁶⁷. Wartość nagród w konkursie rozstrzygniętym 03.11.2010 r. wyniosła 60 000 EUR.

2. „Förderpreis Arbeit - Sicherheit – Gesundheit” (Nagroda Praca – Bezpieczeństwo - Zdrowie) przyznawana przez Berufsgenossenschaft Rohstoffe und chemische Industrie (IU Surowców i Przemysłu Chemicznego) w kilku kategoriach – nagrody o łącznej wartości 100 000 EUR. Nagrody są przyznawane w kategorii inżynieria bezpieczeństwa, zdrowia, organizacji/motywacji dla praktykantów i dla producentów⁶⁸.

3. „Deutscher Jugend-Arbeitsschutz-Preis” jest nagrodą dla młodzieży (uczestnicy nie mogą mieć więcej niż 24 lata), przyznawaną za szczególnie innowacyjne rozwiązania w zakresie poprawy warunków pracy.

Pierwsza nagroda: 3000 EUR, druga nagroda: 2000 EUR, trzecia nagroda: 1000 EUR.

Nagrodę przyznaje FASI (Fachvereinigung Arbeitssicherheit – Specjalistyczne Zrzeszenie Bezpieczeństwo Pracy), stanowiące sieć łączącą trzy różne organizacje:

- Verein Deutscher Gewerbeaufsichtsbeamter (Stowarzyszenie Niemieckich Urzędników Sprawujących Nadzór nad Prowadzeniem Działalności Gospodarczej)
- Verein Deutscher Revisions-Ingenieure (Stowarzyszenie Niemieckich Inżynierów-Kontrolerów)⁶⁹
- Verband Deutscher Sicherheitsingenieure (Związek Niemieckich Inżynierów ds. Bezpieczeństwa)

FASI służy wymianie informacji i doświadczeń pomiędzy pracownikami państwowych służb nadzoru w zakresie ochrony pracy, ochrony środowiska i ochrony konsumentów, pracowników obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego zajmujących się prewencją i specjalistów w dziedzinie bezpieczeństwa pracy.⁷⁰

4. Berufsgenossenschaft Metall Nord Süd (IU Metal Północ Południe) wyróżnia innowacyjne pomysły przyczyniające się do poprawy bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy. Nagrody mają charakter pieniężny oraz rzeczowy (np. narzędzia wysokiej jakości).

Szczególne pomysły mają szansę zdobycia dalszych wyróżnień: Deutscher Arbeitsschutzpreis lub Deutscher Jugend-Arbeitsschutz-Preis. Szczególna zachęta oferowana jest firmom liczącym do 250 zatrudnionych. W przypadku wyróżnionych pomysłów Berufsgenossenschaft Metall Nord Süd pokrywa do 50% kosztów ich wdrożenia.⁷¹

4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Prowadzone przez instytucje ubezpieczeniowe działania prewencyjne są skuteczne, gdyż wskaźniki wypadkowości ulegają systematycznemu obniżeniu. Tendencja ta jest szczególnie widoczna w przypadku wskaźników: „Ilość wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 tys. osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu” i „Liczba wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 mln godzin pracy”.

Ubezpieczyciel od wypadków w branży rzeźniczej, Fleischerei-Berufsgenossenschaft (FBG), stosując konsekwentnie działania prewencyjne opisane wyżej, osiągnął obniżenie wskaźnika „Ilość wypadków, których zgłoszenie jest

⁶⁷ <http://www.bghw.de/praevention/praeventionspreis>

⁶⁸ <http://www.bgrci-foerderpreis.de>.

⁶⁹ Członkami VDRI są inspektorzy i inni eksperci ds. bezpieczeństwa pracy instytucji obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego, <http://www.vdri.de>

⁷⁰ http://www.jugend-arbeitsschutz-preis.de/webcom/show_article.php/_c-193/_nr-1/i.html

http://www.jugend-arbeitsschutz-preis.de/files/192/JAZ_Flyer_2010_Ansichtsdatei_8_1.pdf

⁷¹ <http://www.bg-metall.de/praevention/arbeitssicherheit/ideenwettbewerb.html>

obowiązkowe na każdy 1 tys. osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu” o 27% w okresie 2002-2009 podczas gdy średnia wartość wskaźnika dla wszystkich instytucji ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej, zmniejszyła się w tym samym okresie o 23%.

W zakresie wskaźnika „Liczba wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 mln godzin pracy” FGB osiągnęło oniżenie jego wartości o 29%, podczas gdy średnia dla wszystkich Instytucji ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej, zmniejszyła się o 22% , także w okresie 2002-2009.

Tabela nr 6. Ilość wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 tys. osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu

Rok	FBG Fleischerei- Berufsgenossenschaft	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej
2002	85,6	32,4
2003	79,6	29,4
2004	74,7	27,9
2005	70,9	27,2
2006	70,6	27,6
2007	70,1	27,7
2008	68,7	27,8
2009	62,8	25,0

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2002 - 2009

Tabela nr 7. Liczba wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 mln godzin pracy

Rok	FBG Fleischerei- Berufsgenossenschaft	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej
2002	56,0	21,2
2003	52,0	19,2
2004	47,3	17,6
2005	45,2	17,3
2006	44,7	17,5
2007	44,1	17,4
2008	42,7	17,2
2009	40,0	15,9

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2002 - 2009

Podobnie pozytywne zmiany obserwuje się w zakresie ciężkości wypadków przy pracy, mierzonej wskaźnikiem „Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1. tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w latach 2007-2009” oraz wskaźnikiem „Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1 mln godzin pracy w latach 2007-2009”.

Tabela nr 8. Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1. tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w latach 2007-2009

Rok	FBG Fleischerei- Berufsgenossenschaft	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej
2007	0,6	0,5
2008	0,6	0,5
2009	0,5	0,5

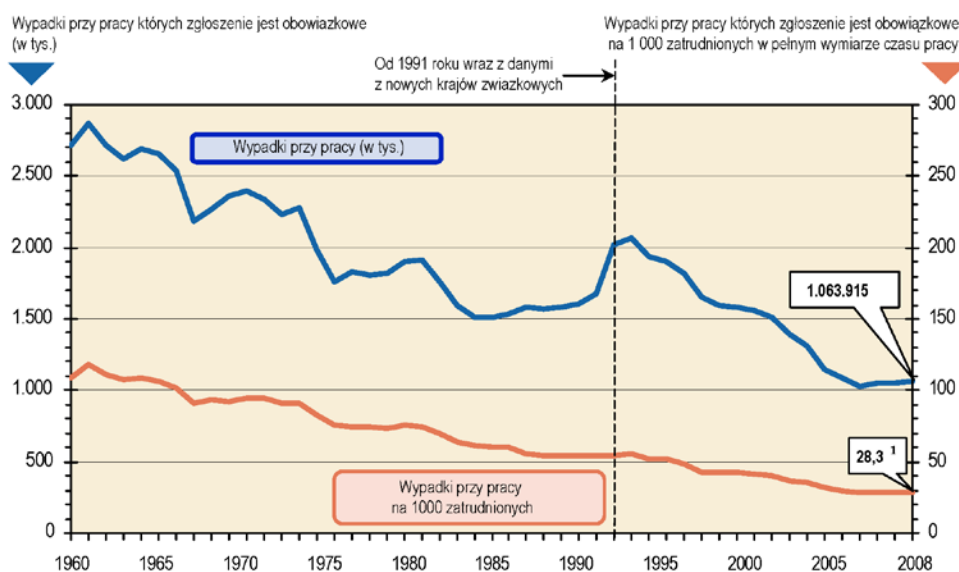
Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2007 - 2009

Tabela nr 9. Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1 mln godzin pracy w latach 2007-2009

Rok	FBG Fleischerei- Berufsgenossenschaft	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej
2007	0,4	0,3
2008	0,4	0,3
2009	0,3	0,3

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: 2007 - 2009

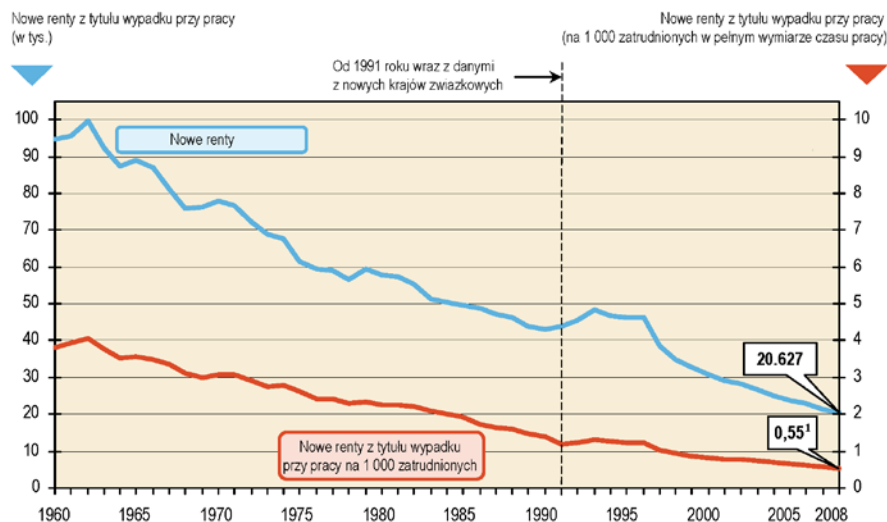
Rysunek nr 1. Wypadki przy pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe⁷² (Meldepflichtige Arbeitsunfälle)

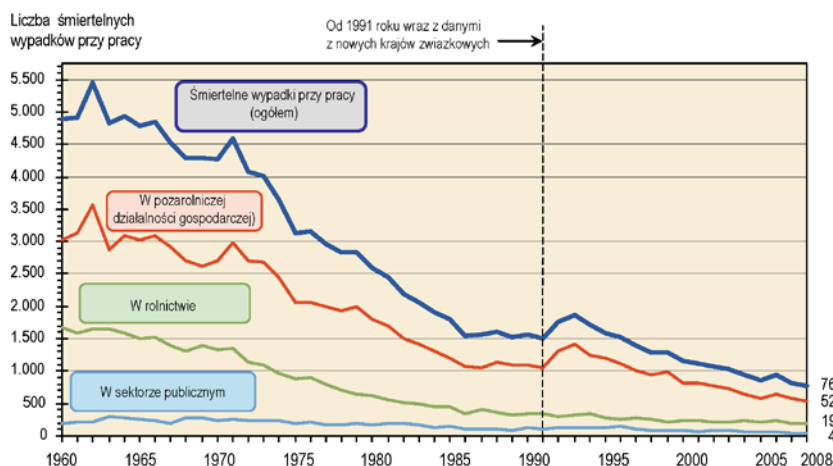
⁷² Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 20.

http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

Rysunek nr 2. Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy⁷³
(Neue Arbeitsunfallrenten)

Rysunek nr 3. Śmiertelne wypadki przy pracy⁷⁴
(Tödliche Arbeitsunfälle)

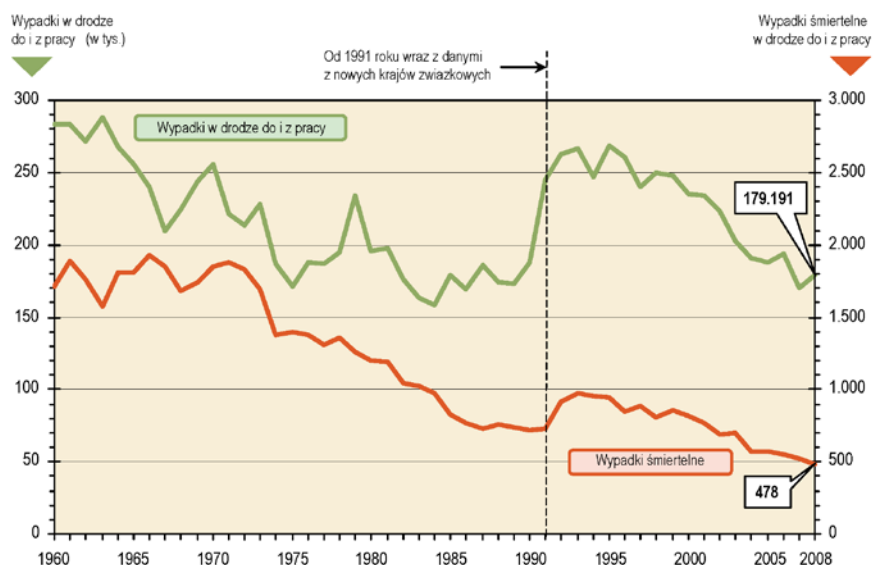

Śmiertelne wypadki przy pracy zarejestrowane przez: instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (Gewerbliche Berufsgenossenschaften), rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego (Landwirtschaftliche Berufsgenossenschaften), instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego (Unfallversicherungsträger der öffentlichen Hand)

⁷³ Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 21.
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

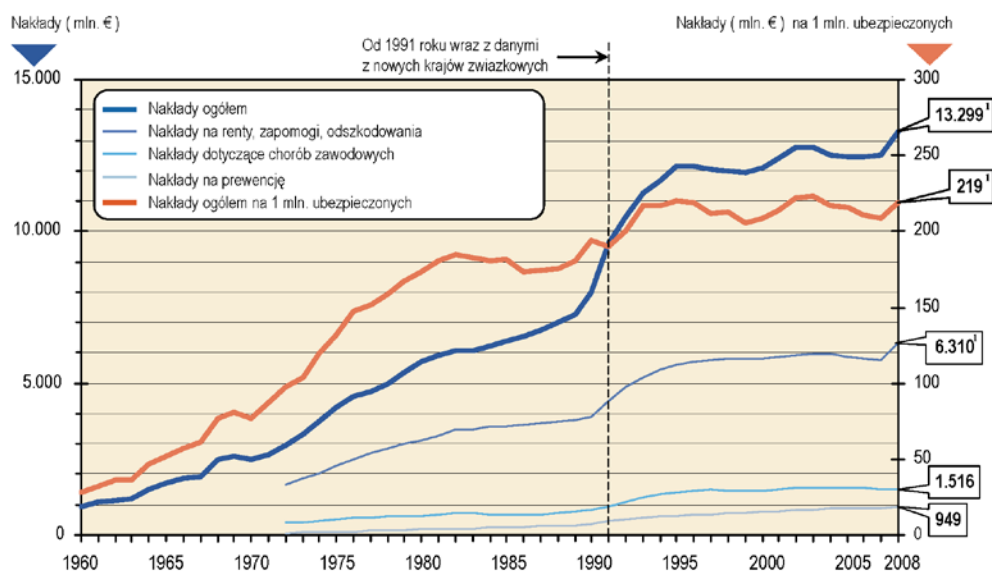
⁷⁴ Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 21.
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

Rysunek nr 4. Wypadki w drodze do i z pracy⁷⁵ (Meldepflichtige Wegeunfälle)

Wypadki w drodze do i z pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe oraz śmiertelne wypadki w drodze do i z pracy (Meldepflichtige und tödliche Wegeunfälle)

Rysunek nr 5. Nakłady instytucji obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego⁷⁶ (Aufwendungen der gesetzlichen Unfallversicherungsträger)

Ze względu na zmiany jakie nastąpiły w rolniczym ubezpieczeniu wypadkowym w latach 2008 i 2009 w zakresie odszkodowań, zmienił się sposób ewidencjonowania (księgowania) odszkodowań.

⁷⁵ Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 22.
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

⁷⁶ Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 27.
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf

5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Wprowadzony w 2002 r. przez Fleischerei-Berufsgenossenschaft (instytucja ubezpieczeń wypadkowych w przemyśle mięsny) system motywacyjny w niemieckim sektorze przetwórstwa mięsnego opiera się na zasadzie, że zaangażowanie przedsiębiorstwa w prewencję wypadkową jest bezpośrednio nagradzane w zróżnicowanej formie. Podjęte w przedsiębiorstwie działania prewencyjne muszą przekraczać obowiązujące i określone przepisami prawa standardy i muszą być zrealizowane w danym roku, którego dotyczy plan. FGB sporządza corocznie katalog konkretnych działań prewencyjnych wraz z opisem ich wykonania.

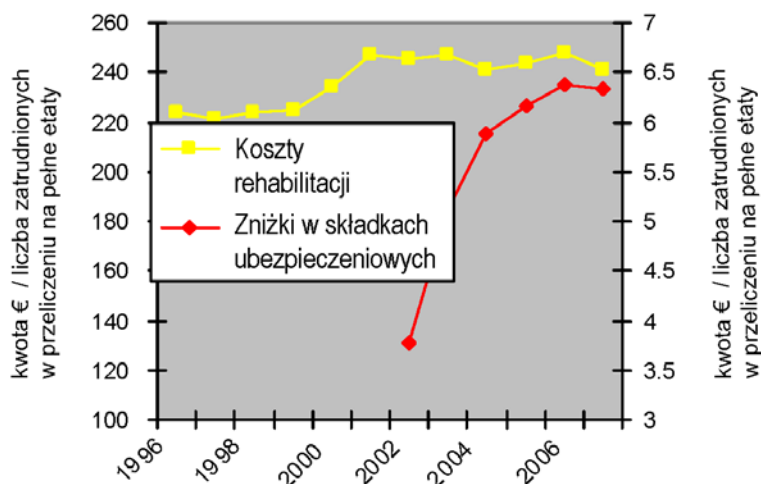
Przedsiębiorstwo może wybrać z listy kilka działań, które zrealizuje w ciągu roku. Każdy środek jest oceniany punktami za profilaktykę. Opłata jest pomniejszana zgodnie z otrzymanymi punktami. Pomniejszenie kosztów może wynieść maksymalnie do 5% opłaty. Liczba wypadków oraz ich skutki w przedsiębiorstwie nie jest brana pod uwagę. System został wprowadzony w 2002. Wskaźnik uczestników wynosi 46% co stanowi 8.000 przedsiębiorstw.

Aby przeprowadzić analizę kosztów i zysków Krüger (2008) bierze pod uwagę 8 elementów:

- kształtowanie się kosztów rehabilitacji
- relacja pomiędzy wypadkami, a inwestycją w prewencję
- relacja pomiędzy wypadkami, a wykorzystaniem dodatkowych nagród (zniżek)
- wyniki realizacji planu firm uczestniczących w systemie
- zmniejszenie ekonomicznych kosztów wypadku
- ilość chorób skóry (na podstawie oświadczenia)
- koszty chorób zawodowych
- efekty uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym bezpieczeństwa dla kierowców

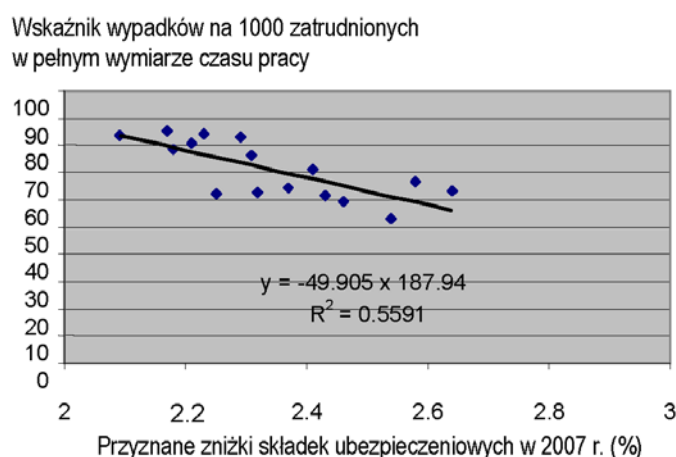
Analiza powyższych 8 elementów wskazuje na całłościowy pozytywny wpływ systemu motywującego na koszty. Ocena wyniku makroekonomicznego (obniżanie kosztów instytucji ubezpieczenia społecznego) systemu nagród (zniżek) jest trudna do przeprowadzenia. Dane na temat kosztów rehabilitacyjnych pokazują, wzrost tych kosztów do 2001. Począwszy od roku 2002 tj. od wprowadzenia programu motywacyjnego koszty te pozostają na stabilnym poziomie. Wg Krüger'a trudno jest wyciągać wnioski wyłącznie w oparciu o koszty rehabilitacji ponieważ kilka czynników ma wpływ na te koszty jak: podwyżka kosztów medycznych, zmiany w przepisach odnośnie kontroli kosztów medycznych itd. (rysunek nr 6).

Rysunek nr 6. Zależność między obniżką składek ubezpieczeniowych, a kosztami rehabilitacji w przeliczeniu na zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy

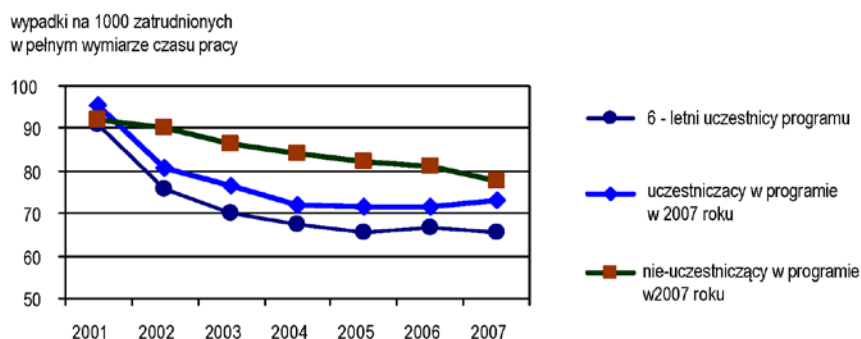
Poniżej przedstawiono zależność pomiędzy liczbą wypadków na 1 000 zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, a przyznanym obniżeniem składek ubezpieczeniowych. Większa wartość inwestycji w działania prewencyjne, zgodnie z zasadami programu motywacyjnego, skutkuje uzyskaniem większej ilości punktów, które stanowią podstawę do wyliczenia kwoty obniżenia składek, co skutkuje mniejszą ilością wypadków.

Rysunek nr 7. Relacja pomiędzy wskaźnikiem wypadków, a przyznanymi obniżkami składek ubezpieczeniowych

Istnieje pozytywna korelacja pomiędzy uczestnictwem w programie motywacyjnym, a wskaźnikiem wypadków. Różnica procentowa w ilości wypadków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w systemie od 2007 r., a podmiotami nieuczestniczącymi w tym systemie wynosi 4,6 punktów procentowych w 2007 r. Wieloletni uczestnicy programu motywacyjnego osiągają wskaźnik wypadkowości aż o 12 punktów procentowych niższy od wskaźnika wypadkowości podmiotów nieuczestniczących w systemie. Oznacza to, iż uniknięto w ciągu roku 783 wypadków wśród uczestników systemu.

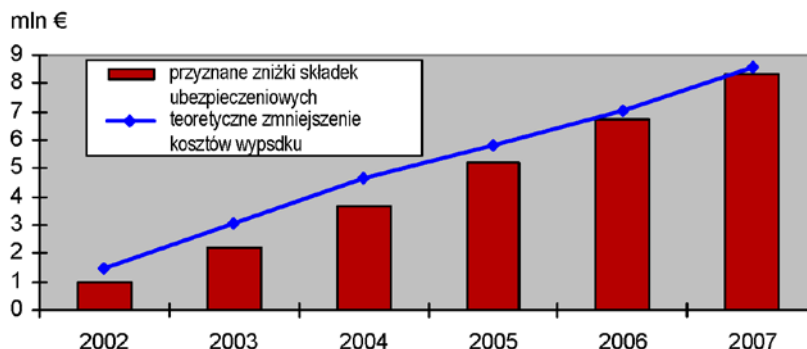
Rysunek nr 8. Zależność pomiędzy udziałem w programie motywacyjnym, a liczbą wypadków na 1 000 zatrudnionych na pełne etaty

Bazując na średnich kosztach wypadku w skali roku, możliwe jest obliczenie teoretycznego zmniejszenia kosztów w związku z poszczególnymi wypadkami, których udało się uniknąć.

Na rysunku nr 9 zestawiono teoretyczne zmniejszenie kosztów wypadków z przyznanymi zniżkami w składce ubezpieczeniowej. Z zestawienia wynika, iż korzyści z wprowadzenia systemu w każdym z analizowanych rocznych okresów są większe od ponoszonych wydatków.

Rysunek nr 9. Zależność pomiędzy teoretycznym zmniejszeniem kosztów wypadków, a przyznanymi obniżkami składek ubezpieczeniowych

Dane zawarte w powyższych tabelach zaczerpnięto z corocznych statystycznych sprawozdań rządu federalnego (wydawanych przez Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych) dotyczących stanu bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz wypadków i chorób zawodowych w RFN.⁷⁷

6. Sposób planowania działań prewencyjnych

Instytucje ubezpieczeniowe planują działania prewencyjne w oparciu o wnioski analiz wypadkowości, w krótkiej i długiej perspektywie czasowej, oraz w oparciu o badania naukowe i wymianę informacji na poziomie krajowym i międzynarodowym, w zakresie nowych zagrożeń spowodowanych np. nanomateriałami, mutagenami, mikrotoksynami, dotyczących syntetycznych oraz analitycznych.

Realizacja ustalonych priorytetów w zakresie prewencji, zabezpieczona jest odpowiednimi środkami finansowymi w budżetach instytucji ubezpieczeniowych. Na przykładzie poniższych tabel zilustrowano ewolucję finansowania poszczególnych, głównych rodzajów działań prewencyjnych, w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

⁷⁷ Sporządzając te sprawozdania rząd wypełnia swój ustawowy obowiązek, nałożony przez Kodeks socjalny (Sozialgesetzbuch - SGB) VII rozdział 2, § 25 (1). Sprawozdanie rządowe musi być wg ustawy gotowe do 31 grudnia roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Musi ono zawierać podsumowanie sprawozdań instytucji obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego. SGB VII rozdział 2, § 25 (2) nakłada natomiast na instytucje ubezpieczenia wypadkowego obowiązek corocznego składania sprawozdań (do 31 lipca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie) Ministerstwu Pracy i Spraw Społecznych odnośnie przeprowadzenia działań w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz danych dot. wypadków i chorób zawodowych. Tekst SGB VII jest dostępny na stronie: http://bundesrecht.juris.de/sgb_7/BJNR125410996.html

Tabela nr 10. Wypadki przy pracy w pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 1969-2009

Rok	Wypadki przy pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe		Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy		Śmiertelne wypadki przy pracy	
	ogółem	na 1 mln ⁷⁸ godzin pracy	ogółem	na 1 mln godzin pracy	ogółem	na 1 mln godzin pracy
1	2	3	4	5	6	7
1969	1 969 909	54,2	48 902	1,34	2 622	0,072
1970	2 010 395	53,6	51 496	1,37	2 696	0,072
1971	1 959 759	52,1	51 499	1,37	2 992	0,079
1972	1 868 546	49,9	49 326	1,32	2 706	0,072
1973	1 854 677	49,1	47 267	1,25	2 691	0,071
1974	1 627 880	44,4	46 238	1,26	2 449	0,067
1975	1 406 998	40,8	42 025	1,22	2 069	0,060
1976	1 471 240	42,3	39 459	1,13	2 049	0,059
1977	1 456 301	41,5	40 009	1,14	1 989	0,057
1978	1 454 617	41,0	38 827	1,09	1 927	0,054
1979	1 524 928	42,0	40 796	1,12	1 996	0,055
1980	1 541 214	42,0	40 051	1,09	1 807	0,049
1981	1 397 976	38,4	40 056	1,10	1 689	0,046
1982	1 228 317	34,6	39 478	1,11	1 492	0,042
1983	1 144 814	33,1	35 119	1,01	1 406	0,041
1984	1 153 321	32,4	34 749	0,98	1 319	0,037
1985	1 166 468	32,1	34 431	0,95	1 204	0,033
1986	1 212 064	32,2	33 737	0,90	1 069	0,028
1987	1 211 517	32,1	32 537	0,86	1 057	0,028
1988	1 234 634	31,9	32 256	0,83	1 130	0,029
1989	1 262 374	32,1	30 840	0,78	1 098	0,028
1990	1 331 395	32,8	30 142	0,74	1 086	0,027
1991	1 587 177	33,3	30 612	0,64	1 062	0,022
1992	1 622 732	33,4	32 932	0,68	1 310	0,027
1993	1 510 745	32,4	35 553	0,76	1 414	0,030
1994	1 489 360	31,9	34 659	0,74	1 250	0,027
1995	1 415 381	29,7	34 464	0,72	1 196	0,025
1996	1 266 458	26,6	33 966	0,71	1 120	0,024
1997	1 221 530	25,9	28 135	0,60	1 004	0,021
1998	1 198 608	25,4	25 549	0,54	948	0,020
1999	1 185 382	24,8	24 338	0,51	977	0,020
2000	1 144 262	24,1	22 678	0,48	825	0,017
2001	1 060 625	22,6	21 354	0,45	811	0,017
2002	973 540	21,2	20 603	0,45	773	0,017
2003	871 145	19,2	19 646	0,43	735	0,016
2004	841 447	17,6	18 138	0,38	645	0,014
2005	801 834	17,3	17 414	0,38	589	0,013
2006	833 502	17,5	16 874	0,35	642	0,013
2007	852 032	17,4	15 598	0,32	573	0,012
2008	866 190	17,2	15 378	0,31	527	0,010
2009	782 736	15,9	15 284	0,31	421	0,009

⁷⁸ Patrz TM 1: godziny pracy w mln.

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009

Tabela nr 11. Wypadki przy pracy wg instytucji ubezpieczenia wypadkowego na każde 1000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin⁷⁹ w latach 1960-2009

Gałęzie gospodarki Rok	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej								
	Górnictwo	Kamieniarstwo i gleby	Gaz, ciepłownictwo i woda	Przemysł metalowy	Mechanika precyzyjna i elektrotechnika	Przemysł chemiczny	Przemysł drzewny	Papiernictwo i drukarstwo	Przemysł tekstylny i skórzany
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3
1960	256,0	226,4	80,8	212,8	93,8	109,4	175,2	85,5	60,7
1965	250,3	180,6	73,6	177,7	77,3	104,8	175,0	84,9	67,9
1970	230,4	156,3	71,9	163,2	57,7	98,7	153,0	67,8	50,5
1975	158,5	115,6	58,6	114,4	38,4	63,7	126,9	52,9	44,0
1980	139,8	120,2	63,7	115,9	35,0	54,5	150,2	71,3	50,4
1985	111,2	84,0	49,3	86,7	26,1	38,5	133,8	53,5	41,8
1990	77,2	83,7	42,6	77,8	27,0	34,6	107,9	46,7	39,8
1991	73,2	79,1	33,1	76,5	26,0	33,9	111,6	46,6	37,6
1992	76,9	84,6	34,0	80,3	27,0	32,4	121,4	46,9	38,2
1993	67,0	80,3	32,3	70,3	25,4	27,7	112,8	41,3	34,8
1994	64,9	76,7	32,6	69,4	25,0	27,3	100,1	40,2	33,0
1995	61,3	77,2	31,6	67,3	24,9	27,3	87,2	39,7	32,7
1996	45,9	67,8	31,1	58,3	22,7	23,3	79,3	32,6	29,8
1997	43,1	67,4	31,2	57,7	22,3	22,0	82,9	30,6	29,3
1998	39,6	67,0	31,2	57,2	21,9	22,6	84,0	29,3	29,8
1999	36,2	67,7	29,7	58,4	21,1	21,9	83,9	29,3	29,3
2000	32,6	61,5	27,0	54,6	21,4	21,0	82,6	28,1	28,5
2001	30,5	54,8	27,0	52,2	20,5	20,3	80,0	27,7	27,9
2002	29,1	51,8	27,9	49,8	19,8	18,7	76,2	26,4	25,9
2003	26,4	46,2	25,0	44,1	17,7	16,7	68,1	25,6	24,0
2004	26,4	44,8	24,8	44,7	17,2	15,7	65,5	25,7	23,0
2005	23,6	42,2	24,4	41,4	16,1	14,9	62,0	25,5	22,2
2006	19,2	42,2	24,8	42,7	15,7	14,2	65,3	24,5	22,6
2007	18,8	40,1	22,7	44,3	18,6	14,9	64,5	25,0	23,0
2008	18,2	39,0	23,1	44,9	---	14,7	65,6	24,6	---
2009	13,9	44,2	---	37,7	--- ⁸⁰	13,3	59,5	23,8	---

⁷⁹ Patrz TM 1: osoby zatrudnione w pełnym wymiarze godzin w tys.

⁸⁰ Ze względu na połączenie się instytucji ubezpieczenia wypadkowego (Berufsgenossenschaften, w skrócie: BG) BG 'Elektro/Feinmechanik (elektromechanika/mechanika precyzyjna) oraz BG „Textil und Leder” (tekstylia i skóra) w 2008 r., a następnie połączenia się powstałej w ten sposób BG z BG „Gas, Fernwärme und Wasser” (gaz, ciepłownictwo/przesył ciepła i woda), które w 2009 r. utworzyły BG „Energie/ Textil/ Elektro” (energia/tekstylia/elektro) nie można już podać wypadkowości (przeciętnej częstotliwości wypadków w odniesieniu do liczby przepracowanych godzin pracy lub liczby zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin) dla pierwotnych

Tabela c.d. Wypadki przy pracy wg instytucji ubezpieczenia wypadkowego na każde 1000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin⁸¹ w latach 1960-2009

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej						Rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego	Przeciętne	Rok
Artykuły spożywcze i używki	Budownictwo	Handel i zarządzanie	Komunikacja	Służba zdrowia	Razem				
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
104,6	224,2	69,3	136,0	25,4	133,0	73,8	53,8	109,0	1960
99,0	214,0	57,5	112,6	24,7	119,0	77,8	61,2	106,0	1965
99,8	170,8	54,1	104,5	18,7	103,0	90,1	49,8	95,0	1970
93,1	119,9	39,3	82,5	18,3	73,0	93,9	52,7	76,0	1975
103,4	155,1	40,8	81,6	22,3	76,0	99,8	51,0	75,0	1980
85,1	128,1	31,8	69,5	20,7	57,0	102,6	51,4	60,0	1985
75,2	119,6	30,0	55,3	27,9	52,1	99,0	48,7	54,4	1990
75,5	113,1	31,2	55,6	28,0	53,0	89,3	46,3	54,3	1991
70,3	124,0	31,0	59,4	27,5	54,2	88,5	47,6	55,2	1992
63,2	120,9	29,7	59,9	24,6	50,9	81,1	46,0	52,1	1993
60,4	119,7	29,7	60,9	23,8	50,1	78,1	47,1	51,4	1994
58,5	109,7	26,5	56,5	22,5	46,7	75,1	46,0	48,2	1995
53,4	99,4	23,2	55,5	17,1	40,5	72,9	47,0	43,1	1996
54,0	101,1	21,4	54,0	17,2	39,6	68,6	45,6	42,0	1997
54,2	96,9	23,0	51,3	16,1	39,4	66,6	48,8	42,2	1998
55,4	97,4	22,2	50,5	16,8	38,7	67,6	46,4	41,3	1999
55,8	90,4	22,3	50,0	15,9	37,1	65,3	48,0	40,0	2000
54,5	82,2	21,0	46,4	15,5	34,5	60,9	44,2	37,2	2001
52,4	78,9	19,8	46,7	14,4	32,4	60,3	45,0	35,6	2002
49,9	73,1	18,7	43,5	11,9	29,4	55,4	34,1	31,4	2003
49,8	70,3	18,2	41,5	11,1	27,9	54,1	30,1	29,5	2004
48,5	67,0	17,8	41,2	13,0	27,2	52,3	26,2	28,4	2005
48,4	70,3	18,6	41,4	12,8	27,6	53,6	23,0	28,3	2006
46,4	66,6	18,7	39,9	14,5	27,7	52,2	21,3	28,1	2007
48,8	67,3	18,5	40,0	14,8	27,8	70,5	20,9	28,3	2008
41,6	65,1	17,3	36,8	14,4	25,0	68,1 ⁸²	20,0	25,8	2009

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009

BG. Wspólne przedstawienie danych dla BG „Energie/ Textil/ Elektro” również nie wydaje się wskazane, a to ze względu na heterogeniczność tych branż. Wypadki te są jednak w dalszym ciągu uwzględniane przy średniej / w ogólnym przedstawieniu i instytucji ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej.

⁸¹ patrz TM 1: osoby zatrudnione w pełnym wymiarze godzin w tys.

⁸² Poprzez zmianę sposobu szacowania liczby osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin i liczby ubezpieczonych w rolniczych instytucjach ubezpieczenia wypadkowego od roku 2008 (por. tabela TA 10) nastąpiły znaczne zmiany w wypadkowości (przeciętnej częstotliwości wypadków w odniesieniu do liczby przepracowanych godzin pracy lub liczby zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin).

Tabela nr 12. Wypadki w drodze do lub z pracy w latach 1960-2009

Rok ⁸³	Wypadki w drodze do lub z pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe		Nowe renty z tytułu wypadku w drodze do lub z pracy		Śmiertelne wypadki w drodze do lub z pracy	
	całkowicie	na 1 tys. ubezpieczonych / stosunków ubezpieczeniowych ⁸⁴	całkowicie	na 1 tys. ubezpieczonych / stosunków ubezpieczeniowych	całkowicie	na 1 mln ubezpieczonych / stosunków ubezpieczeniowych
1960	283 605	8,63	18 360	0,56	1 716	52,22
1965	255 297	7,83	17 086	0,52	1 809	55,48
1970	255 480	7,85	17 584	0,54	1 852	56,90
1975	171 520	5,41	11 896	0,38	1 400	44,18
1980	195 595	5,95	12 253	0,37	1 197	36,43
1985	178 538	5,09	11 168	0,32	831	23,69
1990	187 835	5,37	8 410	0,24	714	20,41
1991	245 127	5,50	9 077	0,20	730	16,36
1992	262 196	5,83	10 515	0,23	910	20,24
1993	266 949	6,05	11 727	0,27	973	22,06
1994	246 414	5,63	11 333	0,26	956	21,83
1995	268 732	6,07	11 298	0,26	942	21,29
1996	260 192	5,89	12 172	0,28	842	19,05
1997	239 970	5,40	10 148	0,23	885	19,91
1998	249 484	5,65	9 234	0,21	810	18,33
1999	248 324	5,58	8 836	0,20	855	19,20
2000	235 117	5,26	8 254	0,18	820	18,36
2001	234 115	5,28	7 700	0,17	767	17,31
2002	223 304	5,13	7 835	0,18	686	15,77
2003	202 745	4,72	7 888	0,18	695	16,18
2004	190 876	4,44	7 414	0,17	575	13,38
2005	187 830	4,40	7 124	0,17	572	13,39
2006	193 983	4,42	7 291	0,17	555	12,66
2007	169 691	3,76	6 283	0,14	521	11,56
2008	179 191	3,95 ⁸⁵	5 768	0,13	478	10,53
2009	181 232	3,96	6 035	0,13	375	8,19

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009

⁸³ Dane z lat 1960-1990 są tutaj podane jedynie w odstępach 5-letnich.

⁸⁴ Przed rokiem 1986 uwzględniono osoby ubezpieczone, od roku 1986 stosunki ubezpieczeniowe. Patrz TM 1: osoby ubezpieczone / stosunki ubezpieczeniowe w tys. sprawozdaniu „Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2007”.

⁸⁵ Poprzez zmianę sposobu szacowania liczby osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin i liczby ubezpieczonych w rolniczych instytucjach ubezpieczenia wypadkowego od roku 2008 (por. tabela TA 10) nastąpiły znaczne zmiany w wypadkowości (przeciętnej częstotliwości wypadków w odniesieniu do liczby przepracowanych godzin pracy lub liczby zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin).

Tabela nr 13. Wypadki przy pracy osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin⁸⁶ w latach 1960-2009

Rok ⁸⁷	Wypadki przy pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe		Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy		Śmiertelne wypadki przy pracy				
	ogółem	na 1 tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin	ogółem	na 1 tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej	Rolnicze instytucje ubezpieczenia wypadkowego	Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego	razem	na 1 tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1960	2 711 078	109,0	94 881	3,81	3 021	1 681	191	4 893	0,197
1965	2 655 363	106,4	88 895	3,56	3 018	1 511	255	4 784	0,192
1970	2 391 757	94,8	77 935	3,09	2 696	1 321	245	4 262	0,169
1975	1 760 713	75,6	61 590	2,64	2 069	871	197	3 137	0,135
1980	1 917 211	74,9	57 873	2,26	1 807	612	178	2 597	0,101
1985	1 536 090	60,0	49 681	1,94	1 204	445	146	1 795	0,070
1990	1 672 480	54,4	43 027	1,40	1 086	350	122	1 558	0,051
1991	2 016 153	54,3	43 791	1,18	1 062	336	98	1 496	0,040
1992	2 069 422	55,2	45 619	1,22	1 310	309	133	1 752	0,047
1993	1 932 407	52,1	48 424	1,30	1 414	324	129	1 867	0,050
1994	1 903 557	51,4	46 646	1,26	1 250	340	122	1 712	0,046
1995	1 813 982	48,2	46 338	1,23	1 196	270	130	1 596	0,042
1996	1 657 556	43,1	46 341	1,21	1 120	250	153	1 523	0,040
1997	1 598 972	42,0	38 393	1,01	1 004	284	115	1 403	0,037
1998	1 585 364	42,2	34 811	0,93	948	247	92	1 287	0,034
1999	1 560 063	41,3	33 001	0,87	977	223	93	1 293	0,034
2000	1 513 723	40,0	30 834	0,82	825	235	93	1 153	0,031
2001	1 395 592	37,2	29 201	0,78	811	237	59	1 107	0,029
2002	1 306 772	35,6	28 278	0,77	773	214	84	1 071	0,029
2003	1 142 775	31,4	26 817	0,74	735	208	86	1 029	0,028
2004	1 088 672	29,5	24 954	0,68	645	235	69	949	0,026
2005	1 029 520	28,4	23 886	0,66	589	207	67	863	0,024
2006	1 047 516	28,3	22 941	0,62	642	230	69	941	0,025
2007	1 055 797	28,1	21 315	0,57	573	193	46	812	0,022
2008	1 063 915	28,3	20 627	0,55	527	193	45	765	0,020
2009	974 642	25,8 ⁸⁸	19 018	0,50	421	166	35	622	0,016

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009

⁸⁶ Patrz TM 1: osoby zatrudnione w pełnym wymiarze godzin w tys.

⁸⁷ Dane z lat 1960-1990 są podane jedynie w odstępach 5-letnich

⁸⁸ Poprzez zmianę sposobu szacowania liczby osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin i liczby ubezpieczonych w rolniczych instytucjach ubezpieczenia wypadkowego od roku 2008 (por. tabela TA 10) nastąpiły znaczne zmiany w wypadkowości (przeciętnej częstotliwości wypadków w odniesieniu do liczby przepracowanych godzin pracy lub liczby zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin).

Tabela nr 14. Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc Instytucji ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (tys. EUR)

Wyszczególnienie	Nakłady									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Opracowanie przepisów dot. zapobiegania wypadkom	5 545	4 864	4 290	3 675	3 714	2 998	2 706	2 471	2 575	2 530
Nadzór i doradztwo dla przedsiębiorstw	371 460	373 446	384 392	399 446	403 585	405 974	411 263	416 848	458 168	472 659
Kształcenie	97 238	103 210	114 545	120 858	122 251	125 050	126 784	128 183	127 094	129 194
Kwoty przekazane stowarzyszeniom na cele	50 367	54 924	58 793	61 954	63 747	62 530	62 222	62 179	72 908	68 465
Służby medycyny pracy	60 116	56 831	56 119	56 999	55 140	50 020	45 654	42 688	46 174	48 253
Służby nadzoru technicznego	5 114	5 806	9 598	9 207	8 841	10 414	10 941	11 996	12 835	14 856
Pozostałe koszty prewencji	49 604	53 254	55 278	59 316	59 045	57 557	57 304	58 443	60 541	62 048
Pierwsza pomoc	13 759	14 212	14 525	16 690	17 931	18 333	19 054	20 378	23 291	24 617
Razem	653 204	666 546	697 540	728 146	734 254	732 875	735 928	743 185	803 588	822 622

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009. Unfallverhütungsbericht Arbeit. Wydawca: Bundesministerium für Arbeit und Soziales we współpracy z Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Dortmund/Berlin/Dresden 2011, str. 221 (tabela TK 2), http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Tabela nr 15. Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc rolniczych instytucji ubezpieczenia wypadkowego (tys. EUR)

Wyszczególnienie	Nakłady									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Opracowanie przepisów dot. zapobiegania wypadkom	784	117	79	91	115	139	143	127	183	132
Nadzór i doradztwo dla przedsiębiorstw	36 745	37 529	39 585	40 574	40 858	43 066	43 453	43 996	45 615	43 476
Kształcenie	1 268	1 243	1 439	1 507	1 322	1 331	1 488	1 704	1 580	1 599
Kwoty przekazane stowarzyszeniom na cele prewencyjne	3 402	3 179	3 661	4 123	3 782	4 794	5 194	5 588	5 949	9 505
Służby medycyny pracy	70	63	120	73	119	138	99	105	88	116
Służby nadzoru technicznego	175	355	571	665	654	796	869	1 090	1 063	1 103
Pozostałe koszty prewencji	718	972	962	823	1.299	1.168	1 254	1 445	1 342	1 395
Pierwsza pomoc	287	289	281	300	294	288	317	339	395	417
Razem	43 450	43 746	46 698	48 157	48 444	51 720	52 816	54 395	56 214	57 742

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009. Unfallverhütungsbericht Arbeit. Wydawca: Bundesministerium für Arbeit und Soziales we współpracy z Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Dortmund/Berlin/Dresden 2011, str. 221 (tabela TK 2), http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

Tabela nr 16. Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc Instytucji ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego⁸⁹

Wyszczególnienie	Nakłady									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Opracowanie przepisów dot. zapobiegania	1 144	1 136	1 059	1 113	739	777	635	992	688	699
Nadzór i doradztwo dla przedsiębiorstw	41 341	44 762	48 084	51 893	54 851	55 362	56 674	58 406	60 772	63 864
Kształcenie	7 003	7 690	8 006	9 295	7 819	7 696	7 805	8 132	8 496	8 451
Kwoty przekazane stowarzyszeniom na cele prewencyjne	6 082	4 621	5 054	5 189	5 295	5 233	5 260	5 994	7 286	8 309
Służby medycyny pracy	683	764	820	703	632	573	666	539	410	72
Służby nadzoru technicznego	193	397	355	323	296	361	372	332	320	---

⁸⁹

Teksty źródłowe:

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008, str. 137 (tabela TK 2).
<http://www.baua.de/cae/servlet/contentblob/864654/publicationFile/53627/Suga-2008.pdf>
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2008/suga_2008.pdf
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2007, str. 133 (tabela TK 2).
http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2007.pdf?__blob=publicationFile
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2006, str. 137 (tabela TK 2).
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2006/suga_2006.pdf
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2005, str. 221 (tabela TK 2).
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2005/suga_2005.pdf
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2004, str. 165 (tabela TK 2).
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga2004/suga_2004_gesamt.pdf
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2003, str. 147 (tabela TK 2).
http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/statistiken/suga/suga_2003/tab/suga2003_tk.pdf
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2002, str. 151 (tabela TK 2).
<http://osha.europa.eu/fop/germany/de/statistics/docs/uvb2002/tabellen/151tk2.pdf>
 Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2001, str. 197 (tabela TK 2).
<http://osha.europa.eu/fop/germany/de/docs/uvb2001/tabellen/197tk2.pdf>

Pozostałe koszty prewencji	2. 983	3 838	4 250	4 721	4 787	4 894	4 559	4 593	5 179	5 184
Pierwsza pomoc	3 891	4 225	4 549	4 486	4 635	4 787	5 009	5 214	5 529	5 930
Razem	63 320	67 435	72.177	77 722	79 054	79 684	80 980	84 201	88 680	92 509

Źródło: Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009. Unfallverhütungsbericht Arbeit. Wydawca: Bundesministerium für Arbeit und Soziales we współpracy z Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, Dortmund/Berlin/Dresden 2011, str. 221 (tabela TK 2), http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

CZĘŚĆ IV.

SYSTEM PREWENCJI WYPADKOWEJ W SZWAJCARII

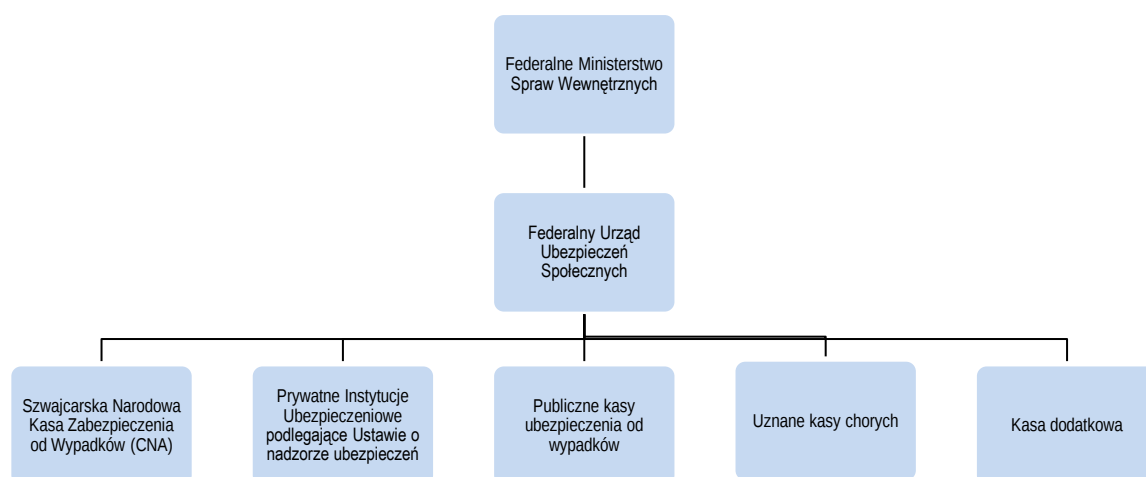
Szwajcaria

1. System ubezpieczeń od skutków wypadków przy pracy i chorób zawodowych

W Szwajcarii podstawą prawną regulującą bezpieczeństwo i higienę pracy tworzą:

- Ustawa o Federalna o Ubezpieczeniu Wypadkowym z dnia 20 marca 1981 (Bundesgesetz vom 20. März 1981 über die Unfallversicherung (UVG)),
- Rozporządzenie o zapobieganiu wypadkom i chorobom zawodowym (Verordnung über die Verhütung von Unfällen und Berufskrankheiten vom 19. Dezember 1983 (VUV), obejmując zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, które są powodowane niemalże wyłącznie przez pracę. Przestrzeganie tych przepisów jest egzekwowane przez kantonalne inspekcje pracy, SUVA (główny zakład ubezpieczeń od wypadków) oraz sekretariat stanu ds. gospodarczych (Seco). Komisja koordynacyjna (EKAS) nadzoruje i finansuje system inspekcji w celu zapobiegania wypadkom.
- Ustawa o Pracy (ArG) określa wymagania prawa pracy ze szczególnym odniesieniem do ochrony zdrowia.
- Ustawa dotycząca bezpieczeństwa sprzętu i urządzeń technicznych (STEG) określa techniczne normy bezpieczeństwa sprzętu i urządzeń technicznych.

Schemat nr 1. Schemat organizacji systemu ubezpieczeń od skutków wypadków i chorób zawodowych w Szwajcarii

Obowiązkowe ubezpieczenie wypadkowe w Szwajcarii określa Ustawa Federalna o Ubezpieczeniu Wypadkowym (UVG), zgodnie z którą ubezpieczeni są wszyscy zatrudnieni w Szwajcarii pracownicy oraz bezrobotni i poszukujący pracy, którzy mają prawo do odszkodowania dla bezrobotnych. Wszystkie pozostałe zamieszkałe w Szwajcarii osoby (dzieci, studenci, osoby prowadzące działalność na własny rachunek, niezatrudnione osoby prowadzące dom, emeryci itd.) są ubezpieczeni nie na podstawie UVG, lecz na podstawie KVG - Federalnej ustawy o ubezpieczeniu zdrowotnym z dnia 18 marca 1994 r. (Bundesgesetz über die Krankenversicherung vom 18. März 1994 –KVG), dlatego też nie są oni ujęci w statystyce wypadków UVG.

Ubezpieczenie wypadkowe UVG jest realizowane przez Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego SUVA oraz przez innych ubezpieczycieli, a także prowadzoną przez nich „kasę zastępczą”. Ci inni ubezpieczyciele to prywatne instytucje ubezpieczeniowe, publiczne kasy ubezpieczenia wypadkowego i uznane kasy chorych, które zostały wpisane do rejestru prowadzonego przez Federalny Urząd Zdrowia (Bundesamt für Gesundheit).

W ubezpieczeniu od wypadków przy pracy i w ubezpieczeniu od wypadków niezwiązanych z pracą, zakłady zgłaszają ubezpieczycielom tylko kwotę wynagrodzenia (sumę wynagrodzeń), bez podawania liczby zatrudnionych (ubezpieczonych). Ubezpieczyciele szacują liczbę ubezpieczonych przez podzielenie podlegającej obowiązkowi składki sumy wynagrodzeń pracowników danego zakładu lub jego wyodrębnionego wydziału, przez przeciętne wynagrodzenie osób, które uległy wypadkowi w tym samym zakładzie lub wydziale. Ustalona w ten sposób liczba zatrudnionych (lub ubezpieczonych) odpowiada więc teoretycznej liczbie osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Przykładowo – dwie osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy, z których każda zatrudniona jest na ½ etatu, traktowane są przez ubezpieczycieli jako jedna osoba zatrudniona w pełnym wymiarze godzin. Tak obliczona ogólna liczba zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin jest z reguły zawyżona, gdyż zazwyczaj przeciętne wynagrodzenie młodszych osób, które uległy wypadkowi jest niższe niż przeciętne wynagrodzenie starszych ubezpieczonych.

W ubezpieczeniu UVAL (ubezpieczenie wypadkowe osób bezrobotnych) wykazywana jest liczba osób bezrobotnych względnie poszukujących pracy zarejestrowanych w SECO (www.seco.admin.ch). Od 01.01.1996 r. osoby te, na podstawie Rozporządzenia o ubezpieczeniu wypadkowym osób bezrobotnych, są obowiązkowo ubezpieczane w SUVA. W przeciwieństwie do liczby osób zatrudnionych, liczba zarejestrowanych osób poszukujących pracy jest dokładnie znana. W liczbie tej wykazywane się również osoby częściowo bezrobotne, które odpowiednio tylko częściowo są ubezpieczone w UVAL, a także osoby, które okresowo w ogóle nie są ubezpieczone w UVAL, np. pełniące służbę wojskową.

Ubezpieczony zarobek stanowi podstawę obliczenia zasiłku dziennego i renty. Odpowiada on w zasadzie wynagrodzeniu miarodajnemu dla AHV (Alters- und Hinterlassenenversicherung), a więc wynagrodzeniu podstawowemu włącznie z dodatkami i poborami ubocznymi, ale bez zarobków ubocznych z działalności prywatnej. Maksymalna kwota ubezpieczonego zarobku (od 01.01.2008 126 000 franków rocznie) jest ustalana w ten sposób, że z reguły 92 do 96 procent ubezpieczonych pracobiorców jest ubezpieczonych w odniesieniu do ich pełnego zarobku. W przypadku bezrobotnych względnie poszukujących pracy ubezpieczony jest zasiłek dzienny dla bezrobotnych (po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne).

Zarobek podlegający obowiązkowi składki odpowiada ubezpieczonemu zarobkowi po odjęciu dodatków rodzinnych. W przypadku osób bezrobotnych względnie poszukujących pracy ubezpieczony jest zasiłek dzienny dla bezrobotnych.

Składki ubezpieczeniowe, zróżnicowane według grup ryzyka, stanowią procent ubezpieczonego zarobku względnie ubezpieczonego zasiłku dziennego dla bezrobotnych (wysokość składek / wskaźnik procentowy składek). Składka ubezpieczeniowa netto nie zawiera ani dodatku na koszty administracyjne, ani dodatku na prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Wypadek jest rejestrowany, gdy zgłoszenie wypadku dotrze do ubezpieczyciela. Następnie wypadek jest uznawany lub odrzucany. Ze względu na to, że dokonanie zgłoszenia wypadku wymaga pewnego czasu, nie zawsze rok, w którym miał miejsce wypadek, jest zgodny z rokiem rejestracji tego wypadku. Liczba wypadków jest podawana według roku rejestracji.

Tabela nr 1. Instytucje ubezpieczeniowe realizujące zadania w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych w okresie 01.01.2008 – 01.01.2010

1	Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego z siedzibą w Lucernie (SUVA) Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern http://www.suva.ch
Prywatne instytucje ubezpieczeniowe wg art. 68,1 a UVG (Ustawy Federalnej o Ubezpieczeniu Wypadkowym) Private Versicherungseinrichtungen nach Art. 68,1 a UVG:	
2	Alba Allgemeine Versicherungs-Gesellschaft, Basel (Bazylea)
3	Allianz Suisse Versicherungs-Gesellschaft, Zürich (Zurych) http://www.allianz-suisse.ch
4	Assura SA, Pully www.assura.ch
5	AXA Versicherungen AG, Winterthur https://www.axa-winterthur.ch
6	Basler Versicherungs-Gesellschaft, Basel http://www.baloise.ch
7	CSS Versicherung AG, Luzern https://www.css.ch
8	FRV Société d'assurance dommages, Montreux
9	GAN Incendie Accidents, Pully, nie występuje w zestawieniach 2009 r., 2010 r.
10	GENERALI Assurances Générales SA, Genève (Genewa) GENERALI Allgemeine Versicherungen AG), https://www.generali.ch
11	Groupe Mutuel Assurances GMA SA, Martigny http://www.groupemutuel.ch
12	HDI-Gerling Industrie Versicherung AG, Zürich http://www.hdi-gerling.ch
13	Helsana Unfall AG, Zürich http://www.helsana.ch
14	Lloyd's Underwriters London, Zürich
15	Metzger-Versicherungen, Zürich http://www.branchenversicherung.ch
16	Schweizerische Mobiliar Versicherungsgesellschaft, Bern (Berno) http://www.mobi.ch
17	Schweizerische National-Versicherungs-Gesellschaft, Basel http://www.nationalesuisse.ch
18	Phenix Versicherungen, Lausanne (Lozanna), http://www.helvetia.ch/phenix.htm
19	Solida Versicherungen AG, Zürich http://www.solida.ch
20	SWICA Versicherungen AG, Winterthur http://www.swica.ch
21	Sympany Versicherungen AG, Basel http://www.sympany.ch

22	Vaudoise Générale, Compagnie d'Assurances (Versicherungsgesellschaft), Lausanne
23	Visana Versicherungen AG, Muri bei Bern http://www.visana.ch
24	Zürich Versicherungs-Gesellschaft, Zürich http://www.zurich.com
Publiczne kasy ubezpieczenia wypadkowego wg art. 68,1 b UVG Öffentliche Unfallversicherungskassen nach Art. 68,1 b UVG:	
25	Kantonale Unfallversicherungskasse Aarau, Aarau
26	Unfallversicherungskasse der Stadt Zürich, Zürich
Uznane kasy chorych wg art. 68,1 c UVG Anerkannte Krankenkassen nach Art. 68,1 c UVG:	
27	Agrisano Krankenkasse, Brugg http://www.agrisano.ch
28	Assura, Assurance maladie et accident (Kranken- und Unfallversicherung), Pully http://www.assura.ch
29	Concordia, Schweizerische Kranken- und Unfallversicherung, Luzern http://www.concordia.ch
30	Hotela, Caisse-maladie de la Société suisse des hôteliers, Montreux http://www.hotela.ch
31	Mutuel Assurances, Martigny http://www.groupemutuel.ch
32	ÖKK Kranken- und Unfallversicherungen AG, Landquart http://www.oekk.ch
33	SKBH Schweizerische Krankenkasse für das Bau- und Holzgewerbe und verwandte Berufe, Martigny http://www.groupemutuel.ch
34	St. Moritz Kranken- und Unfallversicherungsverein, St. Moritz http://www.groupemutuel.ch
35	SUPRA Caisse-maladie, Lausanne,
36	La Caisse Vaudoise, Assurance en cas de maladie et d'accidents (Kranken- und Unfallversicherung), Lausanne
Kasa dodatkowa wg art. 72 UVG Ersatzkasse nach Art. 72 UVG	
37	Ersatzkasse (c/o Allianz Suisse Versicherungs-Gesellschaft, Zürich) http://www.ersatzkasse.ch

Listy instytucji ubezpieczeniowych (stan na 01 stycznia 2009, 2010 i 2011) znajdują się w poniższych publikacjach¹:

¹ Unfallstatistik UVG 2009

<http://www.unfallstatistik.ch/d/publik/unfstat/pdf/Ts09.pdf>

Unfallstatistik UVG 2009 (22. Ausgabe), Luzern 2009,

wydawca: Kommission für die Statistik der Unfallversicherung UVG (KSUV)

c/o Suva, str. 47: Versicherer (Stand 1.1.2009) – Ubezpieczyciele (stan na dzień 01.01.2009)

Unfallstatistik UVG 2010

<http://www.unfallstatistik.ch/d/publik/unfstat/pdf/Ts10.pdf>

Unfallstatistik UVG 2010 (23. Ausgabe), Luzern 2010,

wydawca: Kommission für die Statistik der Unfallversicherung UVG (KSUV)

c/o Suva, str. 47: Versicherer (Stand 1.1.2010)

Unfallstatistik UVG 2011

<http://www.unfallstatistik.ch/d/publik/unfstat/pdf/Ts11.pdf>

2. Rodzaje działań prewencyjnych

Tabela nr 2. Rodzaje działań w zakresie prewencji wypadkowej w Szwajcarii

Rodzaj działania prewencyjnego	Podstawa prawna działań prewencyjnych																				
Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp	Art. 84-85 UVG Art. 47-51, 61 VUV Organy uprawnionymi do przeprowadzania kontroli w celu sprawdzania, czy nie złamano przepisów dot. prewencji wypadkowej są: - kantonalne inspektoraty pracy (art. 47 VUV), - SECO, czyli Sekretariat Stanu ds. Gospodarki i Pracy (art. 48 VUV), - SUVA (art. 49-50 VUV), - organizacje specjalistyczne (art. 51 VUV)² W zakresie prewencji chorób zawodowych organem wykonawczym jest wyłącznie SUVA (art. 50 VUV).³ Liczba inspekcji zakładów, przeprowadzonych przez ekspertów organów wykonawczych ds. bezpieczeństwa (Sicherheitsexpertinnen und -experten der Durchführungsorgane):⁴ <table><tr><td>Wizyty w zakładach (Betriebsbesuche)</td><td>2008</td><td>2009</td><td>2010</td></tr><tr><td>SUVA</td><td>23 974</td><td>25 293</td><td>26 597</td></tr><tr><td>Kantony (Kantone)</td><td>11 450</td><td>11 628</td><td>11 208</td></tr><tr><td>SECO i organizacje specjalistyczne (SECO und Fachorganisationen)</td><td>15 322</td><td>14 704</td><td>15 519</td></tr><tr><td>Wszystkie organy wykonawcze</td><td>50 746</td><td>51 625</td><td>53 324</td></tr></table>	Wizyty w zakładach (Betriebsbesuche)	2008	2009	2010	SUVA	23 974	25 293	26 597	Kantony (Kantone)	11 450	11 628	11 208	SECO i organizacje specjalistyczne (SECO und Fachorganisationen)	15 322	14 704	15 519	Wszystkie organy wykonawcze	50 746	51 625	53 324
Wizyty w zakładach (Betriebsbesuche)	2008	2009	2010																		
SUVA	23 974	25 293	26 597																		
Kantony (Kantone)	11 450	11 628	11 208																		
SECO i organizacje specjalistyczne (SECO und Fachorganisationen)	15 322	14 704	15 519																		
Wszystkie organy wykonawcze	50 746	51 625	53 324																		
Działalność informacyjna i doradcza ⁵	Art. 60 VUV „Beratung” („Doradztwo”) Upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach oraz o możliwościach prewencji poprzez udostępnianie materiałów informacyjnych																				

Unfallstatistik UVG 2011 (24. Ausgabe), Luzern 2011,
wydawca: Kommission für die Statistik der Unfallversicherung UVG (KSUV)
c/o Suva, str. 51: Versicherer (Stand 1.1.2011)

² Por. art. 85, 3 UVG.

³ Art. 50 VUV: „SUVA sprawuje nadzór nad stosowaniem przepisów dot. zapobiegania chorobom zawodowym we wszystkich zakładach”)

⁴ <http://www.ekas.admin.ch/index-de.php?frameset=14>

EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 3.

EKAS Jahresbericht 2009, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 3.

⁵ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/praeventionsangebote-suva/beratung-arbeitssicherheit-suva.htm>

W ramach realizacji Ustawy o ubezpieczeniu wypadkowym udzielane są porady i wsparcia:

- pracodawcom, kierownikom zakładów/oddziałów
- pracownikom i ich przedstawicielom
- pełnomocnikom ds. bezpieczeństwa pracy

	- broszury, czasopisma, plakaty - listy kontrolne - Internet⁶ - filmy⁷ - kampanie i akcje prewencyjne⁸						
Działalność edukacyjna	Oferta edukacyjna (przede wszystkim kursy) ubezpieczalni SUVA: http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/ausbildungsangebot-arbeitssicherheit-gesundheitsschutz-suva.htm http://www.bag.admin.ch/themen/versicherung/00338/00340/01753/index.html?lang=de (Lista uznanych kursów dla specjalistów ds. bezpieczeństwa pracy)						
Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp	Art. 62-68 VUV Art. 62 VUV „Ermahnung des Arbeitgebers” („Upomnienie pracodawcy”), Art. 64 VUV „Verfügung” („Zarządzenie”) – środek stosowany w razie braku reakcji pracodawcy na upomnienie Art. 66 VUV „Prämienhöhung” („Podwyższenie składki ubezpieczeniowej”) – środek stosowany w razie braku reakcji pracodawcy na zarządzenie Art. 67 VUV „Zwangsmassnahmen” („Środki przymusowe”)						
Badania profilaktyczne i kontrolne w zakresie medycyny pracy ⁹	Art. 70-77 VUV Liczba pracowników, u których przeprowadzono badania profilaktyczne (arbeitsmedizinische Vorsorgeuntersuchungen):¹⁰ <table><tr><td>2008 r.</td><td>2009 r.</td><td>2010 r.</td></tr><tr><td>83 787</td><td>77 120</td><td>79 709</td></tr></table>	2008 r.	2009 r.	2010 r.	83 787	77 120	79 709
2008 r.	2009 r.	2010 r.					
83 787	77 120	79 709					
Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań	Art. 85 UVG Rozdział 3 VUV (art. 69a): „Datenbank der Koordinationskommission” („Baza danych Komisji Koordynacyjnej”)						

- specjalistom ds. bezpieczeństwa pracy

- organizacji branżowych/międzybranżowych (rozwiązania branżowe)

- organom nadzorczym bezpieczeństwa pracy

⁶ Praktyczne informacje z zakresu prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych - <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva.htm>

⁷ <http://www.suva.ch/startseite-suva/service-suva/informationsmittel-suva/filme-suva/moment-der-wahrheit-suva.htm>

⁸ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/arbeit-kampagnen-suva.htm>

Bieżące kampanie:

- Asbest erkennen - richtig handeln (Azbest – rozpoznanie i prawidłowe postępowanie)

- Sichere Arbeitsgerüste (Bezpieczne rusztowania robocze)

- Instandhaltung (Konserwacja maszyn i urządzeń)

- STOP dem Manipulieren von Schutzeinrichtungen (STOP manipulowaniu urządzeń ochronnych)

- stolpern.ch (potknięcia)

- Risikoverhalten Forst (Ryzykowne zachowanie – leśnictwo)

- Sicherheit an Pressen (Bezpieczeństwo przy prasach)

⁹ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/arbeitsmedizin-suva.htm>

Oddział 'Medycyna pracy' ubezpieczalni SUVA przeprowadza badania profilaktyczne pracowników w celu zapobiegania chorobom zawodowym oraz pewnym leżącym w osobie pracownika zagrożeniom wypadkowym zgodnie z art. 70 nn. VUV

¹⁰ <http://www.ekas.admin.ch/index-de.php?frameset=14>

EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 3.

EKAS Jahresbericht 2009, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 3.

	EKAS Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit Commission fédérale de coordination pour la sécurité au travail (CFST) Federalna Komisja Koordynacyjna ds. Bezpieczeństwa Pracy¹¹ BAG Bundesamt für Gesundheit¹² Office fédéral de la santé publique (OFSP) Federalny Urząd Zdrowia IVA Interkantonaler Verband für Arbeitnehmerschutz¹³ Association intercantonale pour la protection de l'employé Międzykantonalny Związek ds. Ochrony Pracowników SECO Staatssekretariat für Wirtschaft¹⁴ Secrétariat d'Etat à l'économie Sekretariat Stanu ds. Gospodarki i Pracy
Bodźce finansowe	a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych - za dobre/złe wyniki (niższą/wyższą ilość wypadków) b) Nagrody¹⁵

Nadrzędna kampania prewencyjna Vision 250 Leben

Kampania prewencyjna **Vision 250 Leben** (Wizja życia 250 ludzi), zorganizowana przez SUVA, jest kampanią nadrzędną, gdyż w jej ramach odbywa się wiele różnych kampanii.

Kampania „Vision 250 Leben” jest reakcją ubezpieczalni SUVA na dużą ilość ciężkich wypadków przy pracy. W Szwajcarii każdego roku wypadkom przy pracy ulega około 250 000 osób. Wypadek przytrafia się co piątemu pracownikowi budowy, co czwartemu monterowi rusztowań, co trzeciemu pracownikowi leśnictwa, a nawet co drugiemu praktykantowi leśnictwa. Tymczasem w krajach takich jak Anglia, Francja i Szwecja liczba wypadków śmiertelnych przy pracy na 100 000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin była w 2005 r. mniejsza od 2,0 zaś w Szwajcarii wskaźnik ten był o ponad 15% wyższy i wynosił 2,3.

Celem kampanii Vision 250 Leben jest zapobieżenie w przeciągu 10 lat 250-ciu wypadkom przy pracy ze skutkami śmiertelnymi i zapobieżenie takiej samej liczbie przypadków ciężkiego inwalidztwa. W tym celu konieczne jest obniżenie liczby ciężkich wypadków o więcej niż o połowę – to jest co najmniej do 35 przypadków śmiertelnych

¹¹ Zgodnie z art. 85, 3 UVG „Komisja koordynacyjna koordynuje poszczególne obszary wykonawcze, o ile Rada Federalna nie przyjęła w tej sprawie żadnych postanowień; komisja troszczy się o jednolite zastosowanie przepisów dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach.”.

www.ekas.ch

¹² <http://www.bag.admin.ch>

¹³ <http://www.iva-ch.ch>

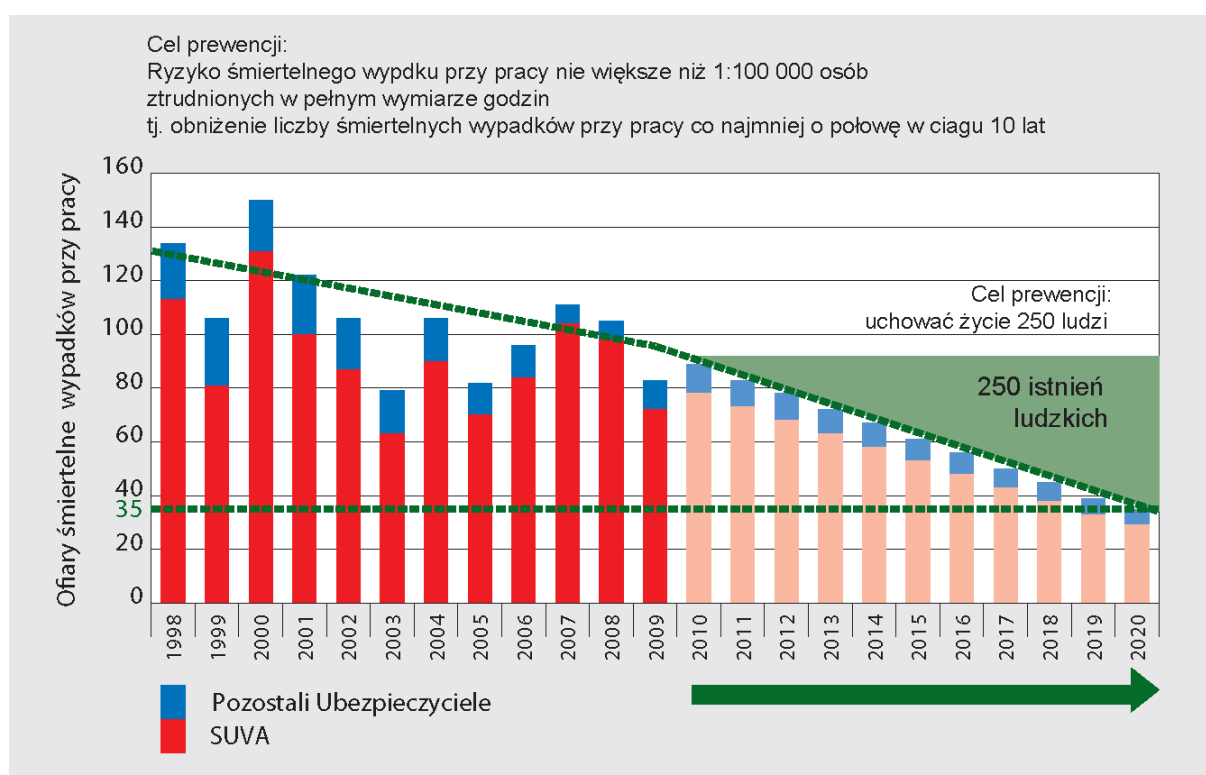
¹⁴ <http://www.seco.admin.ch>

¹⁵ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/praeventionsangebote-suva/betriebe-mit-auszeichnungen-suva/prix-aeps-2011-suva.htm>

rocznie. Aby to osiągnąć prewencja koncentrować się będzie, jeszcze bardziej niż dotychczas, na stanowiskach pracy o dużym ryzyku.

SUVA propagując zaangażowanie w prewencję i bezpieczeństwo pracy wskazuje jednocześnie na korzyści jakie osiąga pracodawca w wyniku oszczędności na składkach ubezpieczeniowych „Ten kto ma mniej wypadków w zakładzie, mniej wydaje na składki ubezpieczeniowe.” Ten główny przekaz również w 2010 r. był w centrum kampanii „jubeln.ch” (jubeln: głośno się cieszyć, wiwatować). Kampania ta jeszcze raz przypomniła pracodawcom i pracownikom zakładów ubezpieczonych w SUVA, że konsekwentne zaangażowanie w zakresie prewencji i bezpieczeństwa pracy się opłaca: każde przedsiębiorstwo może w ten sposób przyczynić się do utrzymywania składek ubezpieczeniowych we własnej branży na niskim poziomie, co przekłada się także na wyższe płace.

Rysunek nr 1. Kampania prewencyjna **Vision 250 Leben** (Wizja życia 250 ludzi)¹⁶

Źródło: Prävention: Kampagnen und Angebote 2011 SUVA

Kampanie specjalistyczne

1. Azbest – rozpoznanie i prawidłowe postępowanie (Asbest erkennen - richtig handeln)¹⁷

Mimo, iż od 1990 r. stosowanie azbestu jest zabronione, znajduje się on nadal w budynkach wcześniej wzniesionych. Dlatego powstało nieuzasadnione przekonanie, iż problem azbestu został rozwiązany i obecnie nie istnieje. Znaczna część fachowców budowlanych a także właściciele domów, posiada zbyt małą wiedzę o tym niebezpiecznym materiale i o jego obecności w wielu budynkach wzniesionych przed 1990 r.

¹⁶ Diagram wg. SUVA, Prävention: Kampagnen und Angebote 2011

<http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/vision-250-leben-suva.htm>,

¹⁷ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/asbest-suva.htm> Kampania

Ryzyko związane z obecnością azbestu jest niedoceniane. W Szwajcarii, około 100 osób umiera co roku, ponieważ były narażone na wdychanie pyłu azbestu w miejscu pracy. Obecnie wyzwaniem jest, aby w trakcie odbudowy, konserwacji i renowacji budynków mieć możliwość identyfikacji materiałów zawierających azbest. W razie stwierdzenia jego obecności, należy ocenić poziom ryzyka i zastosować adekwatne do zagrożenia środki w celu ochrony pracownika.

SUVA zwraca uwagę na problem azbestu u najbardziej narażonych na to ryzyko grup zawodowych. W czasopiśmie naukowych, na konferencjach, targach oraz w Internecie, informuje o środkach ochronnych jakie należy stosować w trakcie odbudowy i renowacji. Szczególnie atrakcyjne informacyjne i szkoleniowe zasoby dostępne dla wszystkich zainteresowanych na stronie internetowej www.suva.ch/asbest

Ww. pakietem środków SUVA wspiera pracodawców i rzemieślników oraz budowniczych, planistów i architektów. Stosowanie nowoczesnych i skutecznych środków do wykrywania materiałów zawierających azbest, oszczędza czas i pieniądze a przede wszystkim zmniejsza ryzyko związane z niespodzianym kontaktem z azbestem.

2. Bezpieczne rusztowania robocze (Sichere Arbeitsgerüste)¹⁸

Ok. 3000 wypadków związanych z rusztowaniami – których skutkiem jest często kalectwo lub śmierć – kosztują rocznie 90 mln franków. Istnieje więc potrzeba skutecznego przeciwdziałania w tym zakresie.

Kampania „Bezpieczne rusztowania robocze” to odpowiedź ubezpieczalni SUVA na dużą liczbę tych wypadków. Celem kampanii jest obniżenie liczby wypadków o 20%. Głównym elementem tej kampanii są kontrole rusztowań przeprowadzane przez specjalistów ubezpieczalni SUVA ds. bezpieczeństwa pracy w zakresie budownictwa. W kampanii biorą również udział SGUV (Szwajcarski Związek Przedsiębiorców w zakresie Montażu Rusztowań) oraz inne związki branżowe i międzybranżowe.

Kampania „Sichere Arbeitsgerüste” trwa od 2007 r. obecnie realizowana jest ona w ramach nadrzędnej kampanii prewencyjnej „Vision 250 Leben”. Wg. SUVA¹⁹ liczba wypadków związanych z rusztowaniami spadła od momentu rozpoczęcia kampanii z 3000 do 2840. Oznacza to redukcję o 4,5%. W tym samym okresie czasu jednak liczba pracowników w branży budowlanej wzrosła z 390 000 do 410 000 co powoduje relatywny spadek wypadków o 8%. Wypadek związany z rusztowaniem kosztuje przeciętnie 27 000 franków, tzn. jest on o dwa do trzy razy bardziej kosztowny niż inne wypadki przy budowie.

3. Bezpieczna konserwacja maszyn i urządzeń (Instandhaltung)²⁰

Ta kampania ubezpieczalni SUVA koncentruje się na prewencji wypadków podczas konserwacji technicznych urządzeń i maszyn. Grupą docelową kampanii „Bezpieczna konserwacja maszyn i urządzeń” jest około 50 000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, zajmujących się konserwacją maszyn i urządzeń w zakładach.

Użyty termin „konserwacja” obejmuje:

1. inspekcję (kontrolę) maszyn
2. konserwację (czyszczenie i pielęgnację)
3. doprowadzenie do stanu używalności (usuwanie usterek, naprawy)

Każdego roku w Szwajcarii ponad 20 osób traci życie przy pracach związanych z konserwacją maszyn lub urządzeń. Prawie 20% wszystkich śmiertelnych wypadków przy pracy nastąpiło przy konserwacji maszyn i urządzeń. W latach 2008-2010 jedna trzecia wszystkich ciężkich wypadków przy pracy miała miejsce przy pracach konserwacyjnych

¹⁸ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/kampagne-sichere-arbeitsgerueste-suva.htm>

¹⁹ Informacja medialna o tej kampanii:
<http://www.suva.ch/startseite-suva/die-suva-suva/medien-suva/medienmitteilungen-suva/2009/dank-praevention-deutlich-weniger-geruestunfaelle/medienmitteilung-detail-suva.htm>
Dank Prävention deutlich weniger Gerüstunfälle. Luzern, 12 maja 2009

²⁰ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/instandhaltung-suva.htm>

maszyn i urządzeń. SUVA reaguje na ten stan rzeczy w ramach „Vision 250 Leben”, planując kampanię dotyczącą zagadnienia priorytetowego - konserwacja maszyn i urządzeń 2011. Najistotniejszym rozwiązaniem problemu powinno być zwiększenie ilości j zautomatyzowanych urządzeń produkcyjnych, np. w przemyśle papierniczym, przemyśle tworzyw sztucznych czy też w przemyśle drzewnym. Celem kampanii jest zredukowanie liczby przypadków śmiertelnych w przeciągu 5 lat o jedną trzecią. SUVA oferuje kluczowe instrumenty „Vision 250 Leben”: szczegółowo opracowane i opisane zasady bezpieczeństwa, pomoce instruktażowe, zapadające w pamięć przykłady wypadków, Karty Bezpieczeństwa a także możliwość uzgodnienia ze specjalistami SUVA koncepcja wykonania konkretnych działań.

4. STOP manipulowaniu urządzeniami ochronnymi (STOP dem Manipulieren von Schutzeinrichtungen)²¹

Manipulowanie przy urządzeniach ochronnych lub/i przekraczanie ograniczeń w użytkowaniu maszyn i urządzeń oraz instalacji technologicznych, jest powszechnie praktykowane. Kampania ukierunkowana przeciwko tej złej praktyce trwa od 2007 r. W 2009 roku przeprowadzono 1092 kontrole w branżach, w których przypadki manipulowania zabezpieczeniami często występuje. Liczba skontrolowanych w zakładach maszyn i urządzeń wyniosła 3882 (w roku poprzednim 4187). Bardzo zadowalające jest, że udział stwierdzonych podczas tych wizyt manipulowanych maszyn i urządzeń zmniejszył się z 37,7% do 34,7%.

Kampania ma na celu w przeciągu najbliższych lat długotrwale obniżyć liczbę manipulacji o co najmniej 50%, zapobiegając w ten sposób wypadkom przy maszynach. Oprócz wzmoczonych kontroli kampania ta obejmuje wszechstronną informację: mailing do pracodawców, opracowania redakcyjne i ogłoszenia w czasopismach specjalistycznych/fachowych, na bieżąco aktualizowane strony internetowe i środki informacyjne skierowane do konkretnych grup. Nowością jest film „Czarny piątek”, pokazujący w przejmujący sposób na przykładzie wypadku przy manipulowaniu urządzeniu-robocie, jaka odpowiedzialność ciąży na pracodawcy. W sumie w 2008 r. opublikowano 114 ogłoszeń i 40 artykułów specjalistycznych w 28 różnych pismach. W mediach elektronicznych zastosowano banner z bezpośrednim linkiem do strony kampanii www.suva.ch/schutzeinrichtungen.

5. Potknięcia (stolpern.ch)²²

Potknięcia i upadki są najczęstszą przyczyną wypadków - co czwarty wypadek w Szwajcarii to wypadek wywołany przez potknięcie lub upadek. Corocznie 150 000 ubezpieczonych według UVG ulega wypadkom spowodowanymi potknięciem lub upadkiem: 55 000 osób przy pracy i 100 000 osób w czasie wolnym od pracy. Poza tym dochodzi do 140 000 (szacunkowo) wypadków spowodowanych upadkiem osób, które nie są ubezpieczone według UVG (gospodynie domowe, emeryci, dzieci, studenci itd.). 70% tych wypadków ma miejsce „na płaskiej powierzchni”, 30% na schodach.

Kampania „stolpern.ch” koncentruje się na wypadkach wskutek „poślizgnięć i upadków” w czasie wolnym od pracy i przy pracy, jednakże upadki z wysokości lub podczas uprawiania sportu oraz związane z transportem nie są przedmiotem tej kampanii.

Cel pięcioletniej kampanii:

- do 2014 r. zapobiec 12 000 wypadków spowodowanych potknięciem lub upadkiem i oszczędzić dzięki temu 82,2 mln franków.
- zredukować roczną liczbę wypadków spowodowanych potknięciem lub upadkiem w przedsiębiorstwach ubezpieczonych w SUVA do końca 2014 r. o 5%.

Koszty wypadków powstałych w wyniku potknięć i upadków wynoszą 950 mln franków, a liczba takich wypadków rośnie z każdym rokiem. W tej sytuacji w roku sprawozdawczym opracowano kampanię „stolpern.ch”, aby zapobiec tego rodzaju wypadkom. Kampania została zainicjowana w środku marca 2010 r.

²¹ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/manipulieren-von-schutzeinrichtungen-kein-kavaliersdelikt-suva.htm>

²² <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/stolpern-ch-suva.htm>
<http://www.suva.ch/startseite-suva/die-suva-suva/medien-suva/geschaeftsbericht-suva.htm>
Geschäftsbericht 2009, SUVA

6. Ryzykowne zachowanie – leśnictwo (Risikoverhalten Forst)²³

Gospodarka leśna ciągle należy do najbardziej dotkniętych wypadkami branż w Szwajcarii.

Cele kampanii

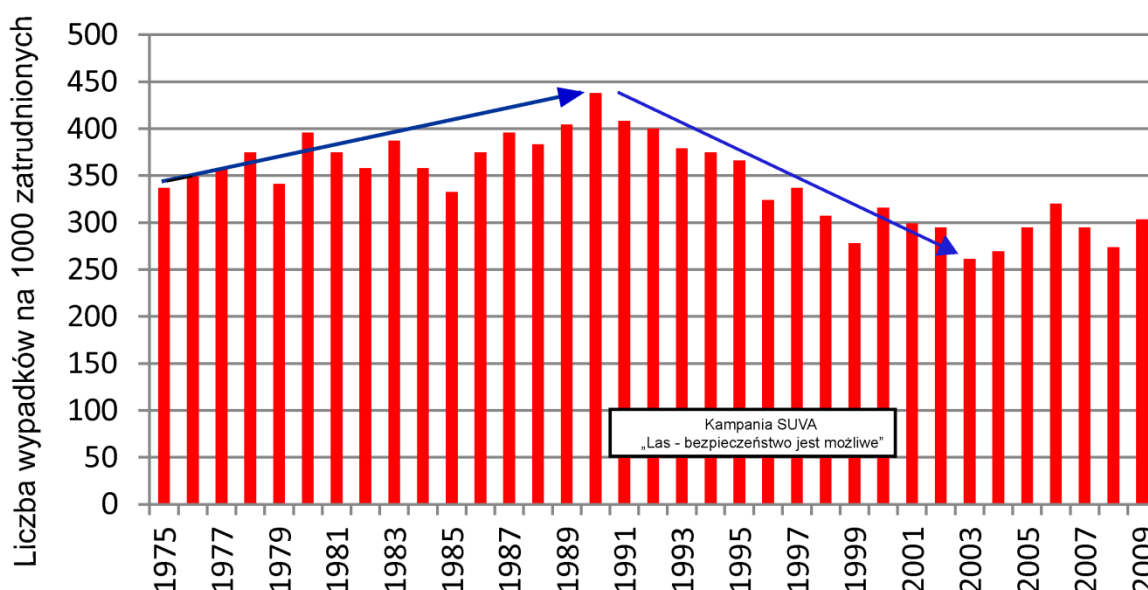
- Istotnie zmniejszyć ciężkość wypadków przy pracy w przedsiębiorstwach leśnych i obniżyć częstość ich występowania o 25%
- Obniżyć liczbę wypadków przy ścinaniu drzew o połowę
- Uczniowie/praktykanci powinni nie ulegać wypadkom częściej niż ich starsi koledzy

Sytuacja w zakresie wypadków w przedsiębiorstwach leśnych przez wiele lat rozwijała się pozytywnie, liczba wypadków malała. Jednak w latach 2004 - 2007 liczba wypadków w znaczący sposób wzrosła, utrzymując się obecnie na poziomie około 300 wypadków przy pracy na 1000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. W tej sytuacji w 2009 r. rozpoczęto nową kampanię - Risikoverhalten Forst.

SUVA pomaga zakładom leśnym przy wspieraniu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia poprzez obszerną ofertę środków pomocniczych i corocznie przyznaje nagrodę dla najbardziej godnych naśladowania zakładów leśnych w Szwajcarii.

Rysunek nr 2. Wypadki w przedsiębiorstwach leśnych

Wypadki w przedsiębiorstwach leśnych w okresie 1975 - 2009

Źródło: Prävention: Kampagnen und Angebote 2011 SUVA

Pomiędzy listopadem 2008 i lutym 2009 sześciu pracowników przedsiębiorstw leśnych ubezpieczonych w SUVA uległo śmiertelnym wypadkom przy ścinaniu drzew. W odpowiedzi SUVA zainicjowała kampanię uświadamiającą „Risikoverhalten Forst”. Pierwszym nagląco koniecznym działaniem było w lutym 2009 r. dostarczenie „10 najważniejszych reguł postępowania przy ścinaniu drzew” do wszystkich zakładów.

²³ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/gefahren-waldarbeit-suva.htm>

7. Bezpieczeństwo przy prasach (Sicherheit an Pressen)²⁴

W ramach kampanii „Sicherheit an Pressen” (Bezpieczeństwo przy prasach) około 14 000 zakładów przemysłu przetwórstwa metali zostało poinformowanych o tym, że używanie tzw. urządzenia do ochrony palców Suva dla pras jest zabronione od 2012 roku. Opracowane około 1960 r. urządzenie nie odpowiada bowiem już dłużej stanowi techniki. Bywa ono często błędnie nastawiane i błędnie konserwowane, co stale prowadzi do wypadków. Do 2012 r. zakłady, których to dotyczy, muszą poddać ewaluacji nowe środki/działania ochronne i wprowadzić je w życie. Przy pomocy systematycznych wizyt w zakładach SUVA kontroluje bezpieczeństwo użytkowania pras podczas okresu przejściowego. Od początku kampanii sprawdzono w sumie więcej niż 7500 pras w ponad 2300 zakładach. SUVA stwierdziła przy tym w przypadku ponad jednej trzeciej kontrolowanych pras braki odnośnie bezpieczeństwa, co pociągnęło za sobą konieczność wprowadzenia dodatkowych środków ochronnych ze strony zakładów. Do końca 2010 r. wyeliminowano około jedną trzecią z 2600 urządzeń do ochrony palców Suva, które zostały wykazane na początku kampanii w 2007 roku.

8. „Praca tymczasowa w zakładach produkcyjnych”²⁵

Fachkampagne «Temporärarbeit in Produktionsbetrieben»

Leasing pracowników to trend występujący również w Szwajcarii – udział pracowników leasingowych (tymczasowych) wyniósł w 2008 r. prawie 75 000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Pracowników tymczasowych uważa się za szczególnie narażonych na wypadki, zwłaszcza w pierwszym tygodniu pracy. Wspólnie z organizacją branżową swissstaffing podjęto więc działania mające obniżyć ryzyko wypadków.

W okresie ostatnich 10 lat liczba osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w firmach świadczących usługi leasingu pracowniczego zwiększyła się ponad dwukrotnie. Przeciętne ryzyko wypadków pracowników tymczasowych jest przy tym porównywalne z ryzykiem w głównej branży budowlanej. SUVA zintensyfikowała więc swoje działania poprzez kampanię dotyczącą pracy tymczasowej we współpracy ze Swissstaffing (agencją zajmującą się zapewnianiem personelu) i partnerami społecznymi. Celem kampanii jest, aby poprzez podniesienie świadomości znacząco obniżyć częstotliwość i ciężkość wypadków, a tym samym liczbę dni nieobecności w pracy.

9. Tutaj pielęgnuje się swoje dłonie (Hier pflegt man seine Hände)

Jedna czwarta wszystkich chorób zawodowych to schorzenia skóry. W 2007 r. było 738 takich przypadków. Każdego roku 300 pracowników zachorowuje na dermatozę, ponieważ miało kontakt z ropą naftową lub innym płynem przetaczanym do urządzeń/instalacji. Schorzenia te pociągają za sobą koszty w wysokości ponad 3,5 mln franków. Dużej części zawodowych chorób skóry można by uniknąć poprzez właściwe postępowanie. Do tego konieczne są jednak motywacja i instruowanie pracowników. SUVA zwróciła się więc w tym celu w 2008 r. do osób pracujących w branży przetwórstwa metali, ze względu na powszechny w tej branży kontakt pracowników z różnymi szkodliwymi dla zdrowia substancjami, szczególnie ropopochodnym. W listopadzie 2008 r. zainicjowała ponadto, wspólnie z Arbeitgeberverband der Schweizer Uhrenindustrie (Związkiem Pracodawców Szwajcarskiego Przemysłu Zegarmistrzowskiego), Swissmechanic, zachodnioszwajcarskim stowarzyszeniem pracodawców „Groupement suisse de l'industrie mécanique”, Swiss Precision i Forum Arbeitssicherheit (Forum Bezpieczeństwo Pracy) kampanię „Hier pflegt man seine Hände” (Tutaj pielęgnuje się swoje dłonie). Ta nowa kampania jest skierowana do 8 800 przedsiębiorstw zatrudniających 100 000 pracowników. Tematem kampanii jest ochrona skóry w zakładach przemysłu mechanicznego, metalurgicznego i zegarmistrzowskiego. Celem jest motywowanie pracowników do ochrony i pielęgnacji ich skóry oraz instruowanie, w jaki sposób można to robić. W tym celu do około 8500 zakładów wysłano zestawy informacyjne z materiałem pokazowym (odpowiednie rękawice & produkty ochronne dla skóry). Ponadto całość materiału informacyjnego została udostępniona na stronie internetowej www.sapro.ch/metal.

²⁴ <http://www.suva.ch/startseite-suva/die-suva-suva/medien-suva/geschaeftsbericht-suva.htm>
Geschäftsbericht 2010, SUVA, Str. 48-49

²⁵ <http://www.suva.ch/startseite-suva/die-suva-suva/medien-suva/geschaeftsbericht-suva.htm> Geschäftsbericht 2009, SUVA, str. 29

3. Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw

Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw obejmują, oprócz działań prowadzonych w ramach kampanii prewencyjnych, opisanych w pkt. 2., różnorodne działania informacyjne w tym wydawnicze, edukacyjne (szkoleniowe), badania profilaktyczne pracowników w celu zapobiegania chorobom zawodowym, kontrolne, finansowe (zwyżki lub zniżki składek na ubezpieczenie wypadkowe).

a. Działania informacyjne

- **Elektroniczny system „Identyfikacja zagrożeń dla MŚP”** Według wytycznej (dyrektywy) ASA 6508¹ przedsiębiorstwa muszą udowodnić, że zrealizowały przepisy ASA poprzez „dostarczenie dowodu przy pomocy prostych środków”, np. przy pomocy wypełnionych list kontrolnych, dowodów na powzięte kroki, deklaracji ustnych. Elektroniczny system „Identyfikacja zagrożeń dla MŚP” ułatwia identyfikację zagrożeń w zakładzie pracy poprzez wypełnianie odpowiednich list kontrolnych. Po wejściu do tego systemu i wpisaniu branży lub klasy ryzyka, otrzymuje się automatycznie wybór list kontrolnych i innych pomocy roboczych, które mają zastosowanie w identyfikacji zagrożeń w danym zakładzie.
- **Publikacja „Identyfikacja zagrożeń i planowanie działań przy pomocy list kontrolnych”**. Publikacja zawiera w części 1. przegląd list kontrolnych SUVA i EKAS, w części 2. listę odnośnie „Łatwego/prostego udowodnienia realizacji ASA w małych przedsiębiorstwach”, a część 3 prostą w obsłudze pomoc roboczą dla tych małych przedsiębiorstw, które chcą na zasadzie dobrowolności zbudować system bezpieczeństwa.²⁶
- **Karta informacyjna (folder informacyjny) „Reguły stwarzają jasność. Opracowanie i realizacja reguł bezpieczeństwa i zasad postępowania w MŚP”** Publikacja skierowana jest do przełożonych i pełnomocników ds. bezpieczeństwa pracy w zakładach przetwórstwa drewna
- **Akcja „Prewencja w biurze”** Rozpoczęta w 2007 r. kampania informacyjna „Zagrożenia na stanowisku pracy” w sektorze usług jest nadal kontynuowana. Pod wiodącym hasłem „Prewencja w biurze” zwrócono się do wybranych branż, propagując poprzez różne kanały komunikacyjne, publikacje i działania realizowane przez EKAS (Federalna Komisja Koordynacyjna ds. Bezpieczeństwa Pracy) takie jak:
 - broszura „Wypadek to nie przypadek” z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w biurach.
 - broszura „Identyfikacja zagrożeń”, skierowana w szczególności do MŚP
 - moduły szkoleniowe online, przy pomocy których krok po kroku, przekazywane są najważniejsze informacje i wskazówki (porady) dotyczące bezpieczeństwa na stanowisku pracy.Utworzono w tym celu stronę internetową www.praevention-im-buero.ch. Dwukrotnie zwrócono się pisemnie do personelu kierowniczego w sektorze usługowym, zwłaszcza w MŚP, o korzystanie z materiałów EKAS dotyczących różnorodnych zagadnień z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na stanowisku pracy. Jednym z celów takich działań jest wytworzenie efektu zwielokrotniającego efektywność kampanii informacyjnej poprzez współpracę organów wykonawczych, ubezpieczycieli, partnerów społecznych i związków branżowych/międzybranżowych i uzyskanie w ten sposób znacząco większej wiedzy z zakresu bezpieczeństwa pracy.²⁷

²⁶ Richtlinie über den Beizug von Arbeitsärzten und anderen Spezialisten der Arbeitssicherheit (ASA-Richtlinie)

²⁷ <http://www.ekas.admin.ch/index-de.php?frameset=14>

EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 20

- **uaktualnienie publikacji „Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia dla MŚP w sektorze usługowym”**, wraz z przynależącymi do niej interaktywnymi modułami szkoleniowymi zamieszczonymi na stronie internetowej EKAS (Federalnej Komisji Koordynacyjnej ds. Bezpieczeństwa Pracy) zgodnie z wytycznymi CD Bund. Grupą docelową tych działań pomocniczych są MŚP.
- **listy kontrolne**, których liczba systematycznie wzrasta - jest ich obecnie ponad 160, są przyjaznym dla MŚP środkiem pomocniczym, nadającym się do systematycznej kontroli ryzyka na stanowiskach pracy, niezależnie od tego, czy dany zakład realizuje „rozwiązania branżowe” czy też nie. Podstawowe znaczenie, jakie mają listy kontrolne ubezpieczalni SUVA przy identyfikowaniu zagrożeń, jest już od dawna docenione przede wszystkim przez podmioty odpowiedzialne za „ponadzakładowe rozwiązania”. W MŚP listy kontrolne stanowią także doskonałe narzędzie do kształtowania właściwych postaw pracowników różnych szczebli w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy.

b. Działania szkoleniowe

- **sieć szkoleniowa „Prewencja”** 2- lub 3-dniowe kursy dla przełożonych i pełnomocników ds. bezpieczeństwa pracy w MŚP. SUVA poleca kursy „Podstawowa wiedza w zakresie ochrony zdrowia”, oferowane przez prywatne organizacje doradcze i szkoleniowe. Treści kursu są zgodne z celami nauczania zdefiniowanymi przez SUVA (główne tematy: identyfikacja zagrożenia, planowanie działań/środków). SUVA kontroluje kwalifikacje nauczycieli i treści kursów. Na stronie internetowej Federalnego Zarządu Zdrowia opublikowana jest lista zatwierdzonych kursów.²⁸
Odpowiedzialność za przeprowadzenie i jakość kursów ponosi jednak wyłącznie podany na tej liście organizator.

Lista uznanych (zatwierdzonych) kursów kształcących dla specjalistów ds. bezpieczeństwa pracy przez Federalny Urząd Zdrowia:

1. Federalna Komisja Koordynacyjna ds. Bezpieczeństwa Pracy (EKAS)

Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit (EKAS)

Postfach, Fluhmattstrasse 1, 6002 Luzern

- Szkolenie EKAS „Specjaliści ds. bezpieczeństwa”
- Szkolenie EKAS „Dodatkowe szkolenie dla inżynierów ds. bezpieczeństwa”

2. ERGOrama S.A. 6, route des Acacias, 1227 Acacias-Genève

- Szkolenie w szerokim zakresie bezpieczeństwa MSST

3. Instytut Narzędzi Mechanicznych i Wytwarzania/Produkcji

Institut für Werkzeugmaschinen und Fertigung CLA G3, 8092 Zürich

- Szkolenie kształcące dla inżynierów ds. bezpieczeństwa posiadających certyfikat ETH w zakresie ryzyka i bezpieczeństwa systemów technicznych

4. Centrum Kształcenia H+

H+ Bildungszentrum Rain 36, 5000 Aarau

- Kurs kształcący dla specjalistów ds. bezpieczeństwa

5. H + Centre de formation à Crissier

24 Rue de Morges, 1023 Crissier

- Kurs w zakresie bezpieczeństwa pracy

6. Centrum Nauk o Organizacji i Pracy

Zentrum für Organisations- und Arbeitswissenschaften (ZOA)

Gruppe MAS A+G, ETH Zürich Kreuzplatz 5, 8032 Zürich

- Studia podyplomowe (Praca i zdrowie)

7. Institut universitaire romand de Santé au Travail

Rue du Bugnon 19, 1005 Lausanne

- Studia podyplomowe „Zdrowie w pracy”

8. Lobsiger & Partner GmbH

²⁸ <http://www.bag.admin.ch/themen/versicherung/00338/00340/01753/index.html?lang=de>

Postfach 56, Maria Schürer-Strasse 16, 2540 Grenchen

- Kurs dokształcający dla specjalistów ds. bezpieczeństwa

9. Biuro Studiów Centrum Szkolenia Bezpieczeństwa

SECURETUDE C.P. 88, Agites 31860, Aigle

- Szkolenie urzędników (funkcjonariuszy) bezpieczeństwa

Każdy z kursów (szkoleń) jest adresowany do określonej grupy zawodowej, posiada jasno określony cel, zakres rzeczowy, czas trwania, warunki uczestnictwa. Po zakończonym szkoleniu część kursów kończy się sprawdzianem z przyswojonej wiedzy i wydaniem dowodu ukończenia szkolenia, część kończy się jedynie potwierdzeniem udziału w kursie. Poniżej podano opisy przykładowych szkoleń:

1. Tytuł kursu / szkolenia

„Podstawy wiedzy w zakresie bezpieczeństwa pracy dla pełnomocników ds. Bezpieczeństwa pracy w branży gazowo-wodnej”

Organizator:

Szwajcarskie Stowarzyszenie Branży Gazowej i Wodnej

Schweizerischer Verein des Gas- und Wasserfaches SVGW²⁹

Grupa docelowa:

Kurs jest skierowany do przełożonych i pracowników, którzy chcieliby przejąć odpowiedzialność w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia oraz przyswoić sobie podstawy wiedzy w przedmiotowym zakresie.

Cel kształcenia:

SVGW jako organizacja nadrzędna branży zaopatrzenia w gaz i wodę oferuje to uznane (zatwierdzone przez branżę) szkolenie dla pełnomocników ds. bezpieczeństwa pracy. Umiejętności (kompetencje) sukcesywnie zdobywane podczas szkolenia umożliwiają absolwentom wykonywanie w ich miejscach pracy zadań pełnomocników ds. bezpieczeństwa pracy profesjonalnie i zgodnie z przepisami prawa.

Warunek: Pracownicy przewidziani do zadań jako pełnomocnicy ds. bezpieczeństwa pracy posiadają już praktyczne doświadczenie oraz ukończyli naukę zawodu.

Czas trwania:

2 dni

Zakres kursu:

Kurs podstawowy, obejmuje elementarną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia, zgodnie z EKAS 6508 (wytyczna EKAS) oraz UVG (Ustawa o ubezpieczeniu wypadkowym).

Potwierdzenie:

Kurs kończy się testem. Po zdaniu tego testu uczestnikowi wystawia się „Dowód ukończenia kursu SVGW”.

Koszty:

członkowie SVGW-/VSE: CHF 890.- plus 8% VAT

Osoby nie będące członkami: CHF 1 245 - plus 8% VAT.

W cenie uwzględnione są materiały szkoleniowe, obiad i napoje.

2. Tytuł kursu / szkolenia:

„Podstawy wiedzy z zakresu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia dla mśp, handlu i działalności gospodarczej oraz podmiotów sektora publicznego”

Organizator:

Fundacja Bezpieczeństwa Pracy i Managementu Ryzyka

SWISSBROKE Risk Stiftung für Arbeitssicherheit und Risikomanagement³⁰

Grupa docelowa:

kierownicy, kadra i pełnomocnicy ds. bezpieczeństwa pracy z MŚP, handlu i działalności gospodarczej, oraz sektora publicznego.

²⁹ <http://www.svgw.ch>

³⁰ <http://www.swissbroke.ch>

Cel:

- Dzięki treściom kursu, praktycznemu doświadczeniu i materiałom szkoleniowym uczestnicy uzyskują narzędzie niezbędne do praktycznej realizacji bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w swoim zakładzie.
- Uczestnicy kursu poznają podstawy prawne i są dzięki temu w stanie wypełnić zobowiązania wynikające z funkcji kierownika zakładu / kierownika oddziału w przedsiębiorstwie lub pełnomocnika ds. bezpieczeństwa pracy.

Warunek:

Zainteresowanie bezpieczeństwem pracy i ochroną zdrowia.

Czas trwania:

2 dni (podzielone na 3 moduły, a pomiędzy nimi jednorazowe zajęcia praktyczne)

Zakres kursu:

- Podstawy prawne
- Management nieobecności
- Koncepcja bezpieczeństwa – wymagania wg. ASA
- Identyfikacja zagrożeń
- Zakładowa koncepcja bezpieczeństwa
- Komunikacja, kampanie, kontrola nauczania i ukończenie/zakończenie

Potwierdzenie:

Po uczestnictwie, w co najmniej 80% kursu, wystawiane jest potwierdzenie uczestnictwa³¹.

c. Kontrole

Tabela nr 3. Liczba inspekcji zakładów pracy, przeprowadzonych przez ekspertów organów wykonawczych ds. bezpieczeństwa³²

Wizyty w zakładach	2008	2009	2010
SUVA	23 974	25 293	26 597
Kantony	11 450	11 628	11 208
SECO i organizacje specjalistyczne	15 322	14 704	15 519
Wszystkie organy wykonawcze	50 746	51 625	53 324

Źródło: EKAS Jahresbericht: 2008, 2009, 2010

d. Badania profilaktyczne i kontrolne w zakresie medycyny pracy

Oddział „Medycyny pracy”³³ ubezpieczalni SUVA przeprowadza badania profilaktyczne pracowników w celu zapobiegania chorobom zawodowym oraz pewnym, leżącym w osobie pracownika podatnością na zagrożenia wypadkowe, zgodnie z art. 70 nn. VUV.

³¹ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/ausbildungsangebot-arbeitssicherheit-gesundheitsschutz-suva.htm>
(Art. 10 der Verordnung vom 25. Nov. 1996 über die Eignung der Spezialistinnen und Spezialisten der Arbeitssicherheit / SR 822.116)
Art. 10 rozporządzenia z dnia 25 listopada 1996 r. o kwalifikacji specjalistek i specjalistów ds. bezpieczeństwa pracy/SR 822.116)

³² <http://www.ekas.admin.ch/index-de.php?frameset=14>

EKAS Jahresbericht: 2009; 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 3.

³³ <http://www.suva.ch/startseite-suva/praevention-suva/arbeit-suva/arbeitsmedizin-suva.htm>

Tabela nr 4. Liczba pracowników, u których przeprowadzono badania profilaktyczne

Wyszczególnienie	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba pracowników, u których przeprowadzono badania profilaktyczne	83 787	77 120	79 709

Źródło: EKAS Jahresbericht: 2008, 2009, 2010

e. Finansowe

Dodatek do składki ubezpieczeniowej, określony jest w Art. 87 Ustawy Federalnej z dnia 20 marca 1981 o ubezpieczeniu wypadkowym następująco:

1. Rada Federalna ustala na wniosek komisji koordynacyjnej dodatek do składki ubezpieczeniowej na zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Rada Federalna może po wysłuchaniu komisji koordynacyjnej zwolnić pewne kategorie zakładów w całości lub częściowo z powyższego dodatku do składki.
2. Dodatek do składki ubezpieczeniowej jest pobierany przez ubezpieczycieli i administrowany/zarządzany przez Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA), który prowadzi odnośnie tego dodatku osobny rachunek; wymaga on zezwolenia Rady Federalnej.
3. Dodatek do składki ubezpieczeniowej służy pokryciu kosztów ponoszonych przez organy wykonawcze ze względu na ich działalność służącą zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

Składki ubezpieczeniowe, zróżnicowane według grup ryzyka, stanowią procent ubezpieczonego zarobku względnie ubezpieczonego zasiłku dziennego dla bezrobotnych (wysokość składek / wskaźnik procentowy składek). Składka ubezpieczeniowa netto nie zawiera ani dodatku na koszty administracyjne, ani dodatku na prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W ubezpieczeniu od wypadków przy pracy i w ubezpieczeniu od wypadków niezwiązanych z pracą, zakłady zgłaszają ubezpieczycielom tylko kwotę wynagrodzenia (sumę wynagrodzeń), bez podawania liczby zatrudnionych (ubezpieczonych). Ubezpieczyciele szacują liczbę ubezpieczonych przez podzielenie podlegającej obowiązkowi składki sumy wynagrodzeń pracowników danego zakładu lub jego wyodrębnionego wydziału, przez przeciętne wynagrodzenie osób, które uległy wypadkowi w tym samym zakładzie lub wydziale. Ustalona w ten sposób liczba zatrudnionych (lub ubezpieczonych) odpowiada więc teoretycznej liczbie osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Przykładowo – dwie osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy, z których każda zatrudniona jest na ½ etatu, traktowane są przez ubezpieczycieli jako jedna osoba zatrudniona w pełnym wymiarze godzin.

Tabela nr 5. Stawki składek SUVA w ubezpieczeniu od wypadków przy pracy w okresie 2008-2010

Rok	Efektywna taryfa składek na ubezpieczenie od wypadków przy pracy (BUV) ³⁴ w % wynagrodzenia podlegającemu obowiązkowi opłacenia składki ³⁵				Przeciętna taryfa składek na ubezpieczenie od wypadków przy pracy (BUV) ³⁰ w % wynagrodzenia podlegającemu obowiązkowi opłacenia składki ³¹		Dopłaty w % składki netto			
	min.		max.							
	Netto ³³	Brutto ³⁶	Netto ³⁷	Brutto ³²	Netto ³³	Brutto ³²	Razem	Koszty ad- ministra- cyjne ³⁸	Prewencja	Dopłaty z tytułu wzrostu kosztów utrzymania
2008	0, 04 %	0, 05 %	12, 53 %	15, 16 %	1, 19 %	1, 44 %	21, 00 %	11,50%	6, 50 %	3, 00 %
2009	0, 04 %	0, 05 %	21, 43 %	25, 72 %	1, 13 %	1, 36 %	20, 00 %	10, 50 %	6, 50 %	3, 00 %
2010	0, 04 %	0, 05 %	21, 43 %	26, 57 %	1, 10 %	1, 36 %	24, 00 %	10, 50 %	6, 50 %	7, 00 %
2011	0, 04 %	0, 05 %	21, 43 %	26, 57 %	1, 07 %	1, 32 %	24, 00 %	10, 50 %	6, 50 %	7, 00 %

Źródło: Schweizerische Sozialversicherungsstatistik, 2011

4. Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Prowadzone przez SUVA działania prewencyjne dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych okazały się skuteczne gdyż spowodowały ograniczenie liczby wypadków przy pracy o 0,7% w stosunku do liczby wypadków roku 2008 mimo, iż składka na prewencję wypadkową zmalała w okresie 2008 – 2010 o 5,6%. Uzyskany wynik świadczy o wzroście skuteczności podejmowanych działań prewencyjnych.

³⁴ Składki na rzecz ubezpieczonych, które są opłacane przez pracodawców.

³⁵ Zarobek podlegający obowiązkowi składki ubezpieczeniowej odpowiada wynagrodzeniu miarodajnemu dla AHV (Alters- und Hinterlassenenversicherung – ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenie na wypadek zgonu bliskiej osoby). Maksymalny zarobek podlegający obowiązkowi opłacania składki ubezpieczeniowej od 2008 r. wynosi 126 000 franków.

³⁶ Składki ubezpieczeniowe brutto obejmują zarówno techniczne składki netto jak i przeznaczone na prewencję składki podlegające repartycji (dodatki/dopłaty), składki na koszty prowadzenie ubezpieczenia oraz tymczasowo również na zapewnienie finansowania dopłat z tytułu wzrostu kosztów utrzymania.

³⁷ Składka ubezpieczeniowa netto zawiera od 2009 r. 1% składki ubezpieczeniowej brutto dla kumulacji ogólnych rezerw (art. 111 ustęp 1 Rozporządzenia o ubezpieczeniu wypadkowym), jednakże nie zawiera ani dodatków na koszty administracyjne, ani na zapobieganie wypadkom i chorobom zawodowym.

³⁸ Od 2009 r. obowiązuje dodatek/dopłata dot. kosztów administracyjnych aż do jednej rocznej, całosciowej/ogólnej składki ubezpieczeniowej netto od kwoty ubezpieczenia w wysokości 1,5 mln franków (ubezpieczenie od wypadków przy pracy i ubezpieczenie od wypadków niezwiązanych z pracą łącznie). Ponadto ustalane są one zmiennie (regresywnie). Minimalny dodatek dot. kosztów administracyjnych wynosi w ubezpieczeniu od wypadków przy pracy 6,75% (od 2009 r.).

Tabela nr 6. Podstawowe dane statystyczne ubezpieczeń od wypadków i chorób zawodowych Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) w okresie 2001 – 2010.³⁹

Rok	Ubezpieczone zakłady	Ubezpieczeni pracownicy	Kwota wynagrodzeń podlegająca obowiązkowi składki na ubezpieczenie od wypadków przy pracy (mld fr.)	Kwota wynagrodzeń podlegająca obowiązkowi składki na ubezpieczenie od wypadków nie związanych z pracą (mld fr.)	Liczba zgłoszonych wypadków					
					Wypadki przy pracy	Choroby zawodowe	Wypadki niezwiązane z pracą	Dobrowolnie ubezpieczeni	Bezrobotni	Razem
2001	108 977	1 856 000	107,3	106,6	192 953	2 934	242 805	1 857	8 510	449 059
2002	109 207	1 817 000	107,8	107,1	184 878	2 700	245 011	1 743	12 023	446 355
2003	109 151	1 800 000	106,9	106,2	177 442	2 807	253 770	1 904	18 086	454 009
2004	109 997	1 827 000	108,6	107,9	175 878	2 650	239 859	1 737	19 221	439 345
2005	110 778	1 830 000	110,5	109,9	177 853	2 611	237 074	1 591	18 805	437 934
2006	112 037	1 884 000	114,0	113,4	182 979	2 596	242 497	1 425	16 910	446 407
2007	113 108	1 945 000	118,7	118,0	181 979	2 545	239 016	1 355	13 204	438 099
2008	114 882	2 008 000	127,1	126,4	183 213	2 797	251 803	1 241	11 723	450 777
2009	115 318	1 959 000	128,0	127,3	175 365	2 517	254 176	1 289	15 473	448 820
2010	115 722	1 963 000	129,9	129,2	181 868	2 919	254 603	1 238	18 266	458 894

Źródło: Schweizerische Sozialversicherungsstatistik 2011

Tabela nr 7. Wypadki przy pracy zarejestrowane przez grupy ubezpieczycieli w okresie 2008 – 2010⁴⁰

Grupy ubezpieczycieli	Ubezpieczenie od wypadków przy pracy					
	2008		2009		2010	
	Wypadki	%	wypadki	%	Wypadki	%
Suva	186 010	69,5	177 882	68,8	184 787	69,3
Pozostali ubezpieczyciele	81 815	30,5	80 594	31,2	82 050	30,7
Prywatne instytucje ubezpieczeniowe	73236	27,3	71 964	27,8	74 337	27,9
Uznane kasy chorych	6 790	2,5	6 704	2,6	5 573	2,1
Publiczne kasy ubezpieczenia wypadkowego	1 796	0,7	1 893	0,7	2 112	0,8
„Kasa zastępcza”	20	0,0	33	0,0	28	0,0
Wszyscy ubezpieczyciele	267 825	100,0	258 476	100,0	266 837	100,0

Źródło: Sammelstelle für die Statistik der Unfallversicherung UVG (SSUV) 2011

³⁹ Schweizerische Sozialversicherungsstatistik 2011, str. 170
http://www.bsv.admin.ch/dokumentation/zahlen/00095/00420/index.html?lang=de&download=NHZLpZeg7t,Inp6i0NTU042i2Z6ln1acy4Zn4Z2qZpnO2YUq2Z6gpJCDfYB7g2ym162epYbg2c_jjKbNoKSn6A--

⁴⁰ http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2010.pdf
http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2009.pdf
http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2008.pdf

Tabela nr 8. Składki na prewencję wypadkową Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) w okresie 2000 – 2010 (mln CHF)

Wyszczególnienie	2000	2005	2008	2009	2010	2008/2010
Składki na prewencję wypadkową	94,5	110,5	121,4	115,9	115,0	-5,6%

Źródło: Schweizerische Sozialversicherungsstatistik 2011, UV1.4

Liczba chorób zawodowych w okresie 2008-2009 zwiększyła się o 146 przypadków przy jednoczesnym spadku kosztów bieżących chorób zawodowych o 1,9 mln CHF tj. o 1,9% w stosunku do 2008 roku.

Tabela nr 9. Choroby zawodowych w podziale na główne grupy, według list chorób zawodowych w ubezpieczeniu od wypadków przy pracy (BUV).⁴¹

Grupy chorób zawodowych:	Liczba chorych		Bieżące koszty chorób zawodowych (mln CHF)	
	2008	2009	2008	2009
Choroby układu oddechowego	351	407	10,6	17,3
Choroby skóry i tkanki podskórnej	722	660	13,6	11,9
Choroby oka i przydatków	95	54	0,2	0,1
Choroby układu ruchu (mięśniowo-szkieletowego)	453	413	2,3	3,3
Choroby zakaźne	605	782	0,3	0,5
Choroby nowotworowe	124	107	59,8	51,7
Choroby ucha i słuchu	949	1 021	11,8	12,1
Inne choroby zawodowe	145	146	2,4	2,2
Razem	3 444	3 590	101,0	99,1

Źródło: Anerkannte Berufskrankheitsfälle nach Diagnosegruppe und Geschlecht 2003-2009 Bundesamt für Statistik BFS

Obniżenie kosztów bieżących chorób zawodowych, mimo zwiększenia się ich liczby w 2009 roku, wskazuje na generalnie lżejsze formy tych chorób, co z kolei przekłada się na niższe świadczenia rentowe z tytułu inwalidztwa. Stopień inwalidztwa w Szwajcarii ustalany jest w ubezpieczeniu wypadkowym nie pod kątem medycznym, lecz ekonomicznym. Decydujące jest porównanie możliwości pracy zarobkowej ubezpieczonego bez zmniejszenia jego zdolności do pracy zarobkowej ze zdolnością do pracy zarobkowej pozostałą po ukończeniu leczenia i przeprowadzeniu ewentualnych działań reintegracyjnych. W okresie od 2008 roku do 2010 roku liczba osób otrzymujących renty inwalidzkie w ramach ubezpieczenia od wypadków przy pracy (BU) zmniejszyła się o 561 tj. o

⁴¹ Włącznie z przypadkami osób poszukujących pracy w programach dot. zatrudnienia, praktykach zawodowych, szkoleniach. Grupy, w których zarejestrowano mniej niż 15 nowych przypadków i mniej niż 2 mln CHF kosztów bieżących w 2009 r. ujęte są w punkcie „Pozostałe przyczyny”.

<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/14/22/lexi.html>

Anerkannte Berufskrankheitsfälle nach Diagnosegruppe und Geschlecht 2003-2009 Bundesamt für Statistik BFS

1,3%. W tym samym okresie o 399 tj. o 4,9% zmniejszeniu uległa liczba rent rodzinnych pobieranych w ramach ubezpieczenia od wypadków przy pracy (BU). Pozytywna zmiana wartości przytoczonych wskaźników także potwierdza skuteczność działań prewencyjnych stosowanych przez szwajcarskich ubezpieczycieli w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Tabela nr 10. Osoby otrzymujące świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego⁴²

Rok	Renty inwalidzkie według rodzaju ubezpieczenia			Renty rodzinne według rodzaju ubezpieczenia		
	Ubezpieczenie od wypadków przy pracy	Ubezpieczenie od wypadków niezwiązanych z pracą	Ubezpieczenie wypadkowe dla bezrobotnych	Ubezpieczenie od wypadków przy pracy	Ubezpieczenie od wypadków niezwiązanych z pracą	Ubezpieczenie wypadkowe dla bezrobotnych
2008	43 303	41 074	1 261	8 069	16 225	235
2009	43 068	41 174	1 335	7 880	15 668	238
2010	42742	41 265	1 409	7 670	15 105	236

Źródło: SUVA, Fünfjahresbericht UVG 2011

5. Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i szwajcarskiego przewidziano niezależne, państwowe organy wykonawcze, których zadaniem jest sprawowanie kontroli nad tym, czy przepisy bezpieczeństwa pracy zostały wypełnione przez pracodawcę. Za nadzór i egzekwowanie wykonania przepisów bezpieczeństwa pracy odpowiedzialne są:

- SUVA
- Kantonalne Inspektoraty Pracy (KAI)⁴³
- Federalna Inspekcja Pracy (EAI)⁴⁴

Koszty nadzoru są finansowane poprzez dodatki do składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy, wynoszące 6,5% składki ubezpieczeniowej na wypadki przy pracy. Ten dodatek do składki służy zgodnie z art. 87 ustęp 3 UVG (Ustawy o ubezpieczeniu wypadkowym) do pokrycia kosztów ponoszonych przez organy wykonawcze (czyli SUVA, KAI oraz EAI) przy wykonywaniu działań służących bezpieczeństwu pracy. Jest on ustalony/określony w Rozporządzeniu Rady Federalnej o ustanowieniu/ustaleniu dodatków do składek na zapobieganie wypadkom (SR 832.208).⁴⁵

⁴² BU = Berufsunfallversicherung (Ubezpieczenie od wypadków przy pracy)
NBU = Nichtberufsunfallversicherung (Ubezpieczenie od wypadków niezwiązanych z pracą)
UVAL = Unfallversicherung für Arbeitslose (Ubezpieczenie wypadkowe dla bezrobotnych)
SUVA, Fünfjahresbericht UVG <http://www.bsv.admin.ch/dokumentation/zahlen/00093/00432/index.html?lang=de>

⁴³ <http://www.arbeitsinspektorat.ch>

⁴⁴ <http://www.seco.admin.ch/themen/00385/01908/01913/index.html?lang=de>

⁴⁵ http://www.admin.ch/ch/d/sr/c832_208.html

Tabela nr 11. Działania kontrolne i profilaktyczne wykonanew celu zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym przez powołane do tego organy kontrolne SUVA, KAI, EAI.⁴⁶

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Bezpieczeństwo pracy			
Liczba kontroli zakładów	23 974	25 293	26 597
Liczba skontrolowanych zakładów	12 602	13 412	14 317
Liczba pomiarów i analiz (chemicznych i fizycznych) ⁴⁷	5 814	4 895	7 777
Liczba zakładów z nadzorem nad narażeniem na promieniowanie / zagrożeniem wynikającym z promieniowania (dozymetria)	2 200	2 000	2 030
Liczba osób nadzorowanych/kontrolowanych przez SUVA przy pomocy dozymetrów w ramach nadzoru nad narażeniem na promieniowanie	12 000	10 200	10 353
Opieka prewencyjna / profilaktyka w zakresie medycyny pracy			
Liczba podporządkowanych/przypisanych zakładów	21 311	19 186	19 027
Liczba objętych pracowników	265 470	265 976	268 017
Liczba badań profilaktycznych (zgodnie z art. 71-74 VUV)	71 535	65 387	66 996
Liczba badań lekarskich osób, które ze względu na wykonywanie zawodu są narażone na promieniowanie (zgodnie z art. 13 STSG) ⁴⁸	12 252	11 733	12 713

Źródło: EKAS Jahresbericht: 2009, 2010, 2011

Tabela nr 12. Pomiaru fizyczne wykonane przez uprawnione laboratoria w okresie 2008-2010.⁴⁹

Rok	Liczba pomiarów wykonanych przez laboratorium izotopowe w celu określenia radioaktywności w powietrzu, wodzie, płynach ustrojowych człowieka, na urządzeniach, przedmiotach ruchomym itd.	Liczba zakładów, w których przeprowadzono pomiary w celu ustalenia obciążenia wywołanego przez hałas lub wibracje
2008	3 048	302
2009	2 605	265
2010	2 597	371

Źródło: EKAS Jahresbericht 2010

⁴⁶ <http://www.ekas.admin.ch/index-de.php?frameset=14>

EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 44.

EKAS Jahresbericht 2009, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 40.

⁴⁷ Pomiary służące do określenia/ustalenia substancji szkodliwych, radioaktywności, hałasu i drgań.

⁴⁸ STSG: Strahlenschutzgesetz (Ustawa o ochronie przed promieniowaniem) http://www.admin.ch/ch/d/sr/c814_50.htm

⁴⁹ EKAS Jahresbericht 2010, str. 43.

Tabela nr 13. Działania prewencyjne zrealizowane przez SUVA w okresie 2008 – 2009.⁵⁰

SUVA	2008	2009	2010
Liczba wizyt w zakładach	23 974	25 293	26 597
Liczba wizytowanych zakładów	12 602	13 412	14 317
Liczba pism potwierdzających	10 459	12 358	13 790
Upomnienia (Art. 62 VUV)	1 227	1 430	1 490
Zarządzenia (Art. 64 VUV)	590	1 101	1 229
Podwyższenie składek (Art. 66 VUV)	23	30	41
Pozwolenie wyjątkowe EKAS Jahresbericht 2010 ⁴⁶ , str. 43. (Art. 69 VUV)	422	462	585

Źródło: EKAS Jahresbericht: 2010

Tabela nr 14. Edukacyjno-szkoleniowe działania profilaktyczne w okresie 2008-2010

Kształcenie doskonalące/ podnoszące kwalifikacje w zakresie bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa w czasie wolnym od pracy	Kursy			Liczba dni			Liczba uczestników		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Szkolenie EKAS inżynierowie ds. bezpieczeństwa	4	3	4	40	30	40	49	47	59
Szkolenie EKAS osoby zawodowo zajmujące się bezpieczeństwem / specjaliści ds. bezpieczeństwa	15	14	15	276	272	272	296	265	290
Szkolenia bezpieczeństwo pracy	14	14	15	112	112	120	309	293	313
Kursy dla osób odpowiedzialnych za programy związane z zatrudnieniem / programy wprowadzania na rynek pracy	4	7	6	8	14	12	80	151	123
Kursy metodyczne bezpieczeństwo pracy	5	10	7	8	16	9	63	125	109
Kursy specjalistyczne/zawodowe bezpieczeństwo pracy	59	70	63	82,5	86,5	82,5	930	1 143	1 117
Kursy specjalistyczne/zawodowe management nieobecności (absence management), promocja zdrowia, bezpieczeństwo w czasie wolnym od pracy	15	7	9	23,5	14,5	16	249	103	150
Wszystkie kursy	116	125	119	550	545	551,5	1976	2 127	2 161

Źródło: Geschäftsbericht: 2009, 2010; SUVA

⁵⁰ EKAS Jahresbericht 2010, str. 43

7. Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych

Ustawa federalna z dnia 20 marca 1981 o ubezpieczeniu wypadkowym (UVG) w Dziale 6. Zapobieganie wypadkom, określa sposób wyboru konkretnych środków prewencji służących zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach.⁵¹

Organy wykonawcze o których mowa w UVG, przy planowaniu kierunków działań prewencyjnych biorą pod uwagę wyniki analiz statystyk wypadkowych i chorób zawodowych z co najmniej z kilku ostatnich lat, często zaś z dłuższych okresów (np. wypadki w sektorze leśnym), zarówno ogólne jak i w podziale na poszczególne branże. Kolejnym przybliżeniem są analizy wypadkowości w podziale na rodzaje wypadków, chorób zawodowych, na wielkość przedsiębiorstwa (zakładu) oraz w podziale terytorialnym. Dokładnie określone są straty ludzkie (straty kapitału ludzkiego) powstałe w wyniku wypadków przy pracy i chorób zawodowych jak również koszty finansowe ubezpieczycieli związane z realizacją ubezpieczeń po zaistnieniu wypadku lub choroby zawodowej. Ustala się w ten sposób kierunki działań których realizacja jest w danym okresie priorytetowa.

„SUVA dysponuje dzięki swojemu departamentowi „Ochrona Zdrowia” najbardziej znaczącą organizacją do zapobiegania wypadkom przy pracy i w czasie wolnym od pracy oraz chorobom zawodowym w Szwajcarii. Pokrywa ona w sumie około 90% potencjalnego ryzyka określonego przez Ustawę o ubezpieczeniu wypadkowym odnośnie wypadków przy pracy i chorób zawodowych”.⁵²

⁵¹

Art. 81

1. Przepisy dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym obowiązują wszystkie zakłady zatrudniające pracowników w Szwajcarii.

Art. 83 Przepisy wykonawcze

1. Rada Federalna po wysłuchaniu zainteresowanych bezpośrednio organizacji pracodawców i pracobiorców wydaje przepisy dot. technicznych, medycznych i innych środków służących zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach. Rada Federalna decyduje, kto ponosi koszty.

2. Rada Federalna wydaje przepisy dot. współdziałania lekarzy medycyny pracy i innych specjalistów z zakresu bezpieczeństwa pracy w zakładach.

Art. 84 Uprawnienia organów wykonawczych

1. Organy wykonawcze mogą po wysłuchaniu pracodawcy i bezpośrednio zainteresowanych ubezpieczonych zarządzić konkretne środki w celu prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Pracodawca ma obowiązek udzielenia organom wykonawczym dostępu do wszystkich pomieszczeń roboczych i stanowisk pracy zakładu oraz pozwolenia im na dokonywanie ustaleń i pobieranie próbek.

Art. 85 Właściwość/kompetencja i koordynacja

1. Organy wykonawcze Ustawy o pracy oraz Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) realizują postanowienia dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Rada Federalna reguluje właściwość/kompetencje i współpracę organów wykonawczych, uwzględniając ich rzeczowe/merytoryczne, fachowe i personalne możliwości.

2. Rada Federalna ustanawia komisję koordynacyjną składającą się z 9 do 11 członków i wybiera przedstawiciela Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) na jej przewodniczącego. Komisja składa się w połowie z przedstawicieli ubezpieczycieli, a w połowie z przedstawicieli organów wykonawczych Ustawy o pracy.

3. Komisja koordynacyjna koordynuje poszczególne obszary wykonawcze, o ile Rada Federalna nie przyjęła w tej sprawie żadnych postanowień; komisja troszczy się o jednolite zastosowanie przepisów dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach. Może ona przedłożyć Radzie Federalnej sugestie odnośnie wydania takich przepisów i upoważnić SUVA (Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego) do zawarcia z odpowiednimi organizacjami umów dot. szczególnych zadań wykonawczych w zakresie zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

4. Postanowienia komisji koordynacyjnej są wiążące dla ubezpieczycieli i organów wykonawczych Ustawy o pracy.

5. Rada Federalna sprawuje nadzór (...) nad działalnością komisji koordynacyjnej.

Art. 87

1. Rada Federalna ustala na wniosek komisji koordynacyjnej dodatek do składki ubezpieczeniowej na zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Rada Federalna może po wysłuchaniu komisji koordynacyjnej zwolnić pewne kategorie zakładów w całości lub częściowo z powyższego dodatku do składki.

2. Dodatek do składki ubezpieczeniowej jest pobierany przez ubezpieczycieli i administrowany/zarządzany przez Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA), który prowadzi odnośnie tego dodatku osobny rachunek; wymaga on zezwolenia Rady Federalnej.

3. Dodatek do składki ubezpieczeniowej służy pokryciu kosztów ponoszonych przez organy wykonawcze ze względu na ich działalność służącą zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

⁵² EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit, str. 43

Tabela nr 15. Wypadki przy pracy i wypadki niezwiązane z pracą w podziale na gałęzie przemysłu⁵³ i lata 2008-2010⁵⁴

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Wypadki przy pracy⁵⁵	267 831	258 476	266 839
Rolnictwo i leśnictwo	7 176	6 649	6 544
Zaopatrzenie w energię i wodę, górnictwo	1 466	1 575	1 781
Produkcja przetwórcza	61 217	55 107	56 791
Budownictwo	50 192	52 868	56 414
Handel, hotelarstwo i gastronomia, naprawy/remonty	46 402	47 242	47 431
Komunikacja/transport, przekaz informacji/łączność	12 946	13 150	14 250
Banki, ubezpieczenia, doradztwo	25 504	24 268	26 906
Pozostałe usługi	28 050	28 228	29 566
Administracja publiczna, zagraniczne przedstawicielstwa	25 073	25 252	25 817
Bez okreslenia gałęzi gospodarki	9 805	4 137	1 339

Zródło: Sammelstelle für die Statistik der Unfallversicherung UVG (SSUV): 2008, 2009, 2010

Powyższa tabela stanowi przykład ogólnych danych statystycznych zebranych w krótkiej perspektywie 3 lat, które instytucjom ubezpieczeniowym w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pozwalają niemalże na bieżąco analizować rozwój wypadkowości w wybranych głównych branżach i na tej podstawie dokonywać planowania kierunków działań prewencyjnych.

⁵³ Według ogólnej systematyki gałęzi gospodarki 1985

⁵⁴ Sammelstelle für die Statistik der Unfallversicherung UVG (SSUV) <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/14/22/lexi.html>

⁵⁵ Włącznie z wypadkami przy pracy i wypadkami niezwiązanymi z pracą bez podania gałęzi gospodarki

CZĘŚĆ V.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SYSTEMÓW PREWENCJI WYPADKOWEJ W AUSTRII, FRANCJI, NIEMCZECH, SZWAJCARII

Systemy ubezpieczeń od skutków wypadków i chorób zawodowych w Austrii, Francji, Niemczech i Szwajcarii.

a) Austria

W Austrii działają 4 zakłady ubezpieczające od wypadków przy pracy:

AUVA Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wypadkowych)

SVB Sozialversicherungsanstalt der Bauern (Rolniczy Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

VAEB Versicherungsanstalt für Eisenbahnen und Bergbau (Zakład Ubezpieczeń Kolei i Górnictwa)

BVA Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter (Zakład Ubezpieczeń Sektora Publicznego)

Zakłady ubezpieczenia wypadków przy pracy są częścią państwowego systemu ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczenia są obowiązkowe dla wszystkich przedsiębiorstw w Austrii.

Ubezpieczenie od wypadków przy pracy obejmuje wypadki, które zdarzyły się w pracy, podczas podróży do i z pracy oraz choroby zawodowe.

b) Francja

We Francji ubezpieczenie od wypadków przy pracy i chorób zawodowych realizuje:

Krajowa Kasa Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników

CNAMTS (La Caisse nationale de l'assurance maladie des travailleurs salariés),

której dział **AT-MP** (la Branche Accidents du travail-Maladies professionnelles) realizuje ubezpieczenia wypadkowe w ramach tzw. régime général.

Poza systemem ubezpieczenia powszechnego (Régime général) we Francji istnieją liczne, inne systemy zabezpieczenia społecznego, z których najważniejsze to:

- System ubezpieczenia rolniczego (Régime agricole)
- System ubezpieczenia pracowników niezależnych (Régime social des indépendants - RSI)
- System dla funkcjonariuszy państwowych i wojska (Régime des fonctionnaires et des militaires de l'État)
- System społeczności lokalnych (Régime des collectivités locales)
- System specjalny (Régime spéciaux, régimes spéciaux d'entreprise et assimilés)
- System dla marynarzy (Régime des marins)
- System dla Francuzów za granicą (Régime des Français à l'étranger)
- System dla studentów (Régime des étudiants)
- System dla zgromadzeń (Régime spécifique des assemblées).

c) Niemcy

W Niemczech ubezpieczeniem wypadkowym zajmują się następujące instytucje rządowe i ubezpieczeniowe:

BMAS Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS)¹ – Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych² oraz dwie organizacje zrzeszające instytucje ubezpieczenia wypadkowego:

DGUV Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung³ – Niemieckie Obowiązkowe Ubezpieczenie Wypadkowe⁴

¹ Kodeks socjalny (Sozialgesetzbuch – SGB) VII rozdz. 2, § 25.

² www.bmas.de

LSV Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung⁵ – Główny Związek Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego⁶

Członkami DGUV są:

- instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (gewerbliche Berufsgenossenschaften)
- instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego (*Unfallversicherungsträger der öffentlichen Hand*), określane czasami w skrócie jako kasy ubezpieczenia wypadkowego (Unfallkassen).⁷

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (Gewerbliche Berufsgenossenschaften)⁸:

1. Berufsgenossenschaft Rohstoffe und chemische Industrie (BG RCI)⁹
BG Surowców i Przemysłu Chemicznego¹⁰
2. Berufsgenossenschaft Holz und Metall
BG Przemysłu Drzewnego i Metalu¹¹
3. Berufsgenossenschaft Energie Textil Elektro Medienerzeugnisse (BG ETEM)¹²
BG Przemysłu Energetycznego, Tekstylnego, Elektronicznego i Produktów Medialnych¹³
4. Berufsgenossenschaft Nahrungsmittel und Gastgewerbe
BG Środków Spożywczych, Gastronomii i Hotelarstwa¹⁴
5. Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft - BG BAU
BG Gospodarki Budowlanej¹⁵
6. Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution¹⁶

³ Zgodnie z SGB VII rozdz. 2, § 14 (4) DGUV „wspiera instytucje ubezpieczenia wypadkowego przy wykonywaniu ich zadań w zakresie prewencji”, a w szczególności zajmuje się „koordynowaniem, przeprowadzaniem i wspieraniem wspólnych działań oraz badań naukowych w zakresie prewencji wypadków przy pracy, chorób zawodowych i zagrożeń związanych z wykonywaną pracą” oraz „wyjaśnianiem zasadniczych kwestii fachowych i prawnych w celu zabezpieczenia jednolitego stosowania prawa w zakresie prewencji”.

DGUV powstało w czerwcu 2007 z połączenia dwóch organizacji:

- Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften (HVBG) - organizacja zrzeszająca instytucje ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej

- Bundesverband der Unfallkassen (BUK) – organizacja zrzeszająca instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego.

Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009, str. 13.

http://www.baua.de/de/Publikationen/Fachbeitraege/Suga-2009.pdf?__blob=publicationFile&v=12

⁴ www.dguv.de

⁵ LSV jest organizacją zrzeszającą rolnicze instytucje ubezpieczeń społecznych, w tym ubezpieczenia wypadkowego.

⁶ <http://www.lsv.de/spv>

⁷ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/index.jsp>

⁸ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/bgen/index.jsp>

⁹ Informacja ze strony internetowej BG RCI: „BG RCI powstała z połączenia następujących BG: Bergbau, Chemie, Lederindustrie, Papiermacher, Steinbruch oraz Zucker. Swoją pracę rozpoczęła 01 stycznia 2010 r. Około 36 000 przedsiębiorstw zatrudniających prawie 1,3 mln ubezpieczonych są członkami tej nowej BG.” <http://www.bgrci.de/wir-ueber-uns/>

¹⁰ www.bgrci.de

¹¹ www.bghm.de

¹² Na stronie internetowej BG ETEM podano, że „Nowa BG Energie Textil Elektro Medienerzeugnisse jest wynikiem trzech fuzji:

- 01 stycznia 2008 r. połączyły się ze sobą Feinmechanik und Elektrotechnik oraz Textil- und Bekleidungs-BG, tworząc BG Elektro Textil Feinmechanik (BG ETF),

- BG ETF połączyła się 01 kwietnia 2009 r. z BG der Gas-, Fernwärme- und Wasserwirtschaft (BGFW), tworząc Berufsgenossenschaft Energie Textil Elektro (BG ETE),

- 01 stycznia 2010 r. nastąpiło połączenie BG ETE z BG Druck und Papierverarbeitung (BGDP).”

<http://www.bgetem.de/bgetem/index.html>

¹³ www.bgetem.de

¹⁴ www.bgn.de

¹⁵ www.bgbau.de

¹⁶ Na stronie internetowej Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution można przeczytać, że „Berufsgenossenschaft Handel und Warendistribution (BGHW) powstała 01 stycznia 2008 r. w wyniku połączenia Großhandels- und Lagerei-Berufsgenossenschaft (GroLa BG) oraz Berufsgenossenschaft für den Einzelhandel (BGE). Pod jej opieką jest około 4,1 mln ubezpieczonych w około 410 000 przedsiębiorstw w branżach: handel detaliczny, handel hurtowy i dystrybucja towarów.” - <http://www.bghw.de/wir-ueber-uns>

- BG Handlu i Dystrybucji Towarów¹⁷
7. Verwaltungs-Berufsgenossenschaft
BG Zarządzania / Administracji¹⁸
8. Berufsgenossenschaft für Transport und Verkehrswirtschaft
BG Transportu i Gospodarki Komunikacyjnej¹⁹
9. Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege (BGW)
BG Służby Zdrowia i Opieki Społecznej²⁰

Instytucje ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego (Unfallversicherungsträger der öffentlichen Hand)²¹ na poziomie federalnym:

- Unfallkasse des Bundes²²
- Eisenbahn-Unfallkasse²³
- Unfallkasse Post und Telekom²⁴

d) Szwajcaria

W Szwajcarii ubezpieczeniem wypadkowym zajmują się:
(SUVA) Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego z siedzibą w Lucernie
Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern <http://www.suva.ch>
23 Prywatne Instytucje Ubezpieczeniowe,
2 Publiczne Kasy Ubezpieczenia Wypadkowego
10 Uznanych Kas Chorych
Kasa Dodatkowa.

2. Rodzaje działań prewencyjnych:

a) Austria

Działalność prewencyjną w Austrii realizuje Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego AUVA za pośrednictwem swoich krajowych oddziałów. Rodzaje realizowanych działań prewencyjnych to:

- Praca nad przepisami dot. zapobiegania wypadkom przy pracy
- Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp
- Działalność informacyjna i doradcza
- Działalność edukacyjna
- Prowadzenie badań naukowych
- Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań

¹⁷ www.bghw.de

¹⁸ www.vbg.de

¹⁹ www.bg-verkehr.de

²⁰ www.bgw-online.de

²¹ <http://www.dguv.de/inhalt/BGuUK/unfallkassen/index.jsp>

²² <http://www.uk-bund.de>

²³ <http://www.eisenbahn-unfallkasse.de>

²⁴ <http://www.ukpt.de>

b) Francja

We Francji Plan Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 (Plan de Santé au Travail 2010-2014 - PST2) określa rodzaj działań prewencyjnych, które są określone poprzez 4 osie i 14 celów:

Oś 1: Poprawa stanu wiedzy w zakresie ochrony zdrowia

- Cel 1: Udoskonalanie organizacji i rozwoju badań i ekspertyz w zakresie ochrony zdrowia
- Cel 2: Rozwój wiedzy i narzędzi do monitorowania zdrowia
- Cel 3: Rozwój działań szkoleniowych

Oś 2: Umożliwienie realizacji aktywnej polityki w zakresie zapobiegania ryzyku zawodowemu

- Cel 4: Wzmocnienie prewencji wobec niektórych zagrożeń, sektorów działalności i priorytetów publicznych
- Cel 5: Włączenie do sektorów zagadnień związanych z outsourcingiem i wspólne działanie w zapobieganiu zagrożeniom
- Cel 6: Wzmocnienie nadzoru rynku maszyn i sprzętu ochrony osobistej

Oś 3: Wspieranie innowacyjnych rozwiązań służących do zapobiegania zagrożeniom w przedsiębiorstwach, zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach (PME) i w bardzo małych przedsiębiorstwach (TPE)

- Cel 7: Zwiększenie świadomości zagrożeń zawodowych w sektorach branżowych, firmach i u pracowników
- Cel 8: Wspierać przedsiębiorstwa w zakresie diagnostyki i opracowywaniu planów działania
- Cel 9: Budowanie i wzmacnianie terytorialnej logiki zawodowej
- Cel 10: Reforma medycyny pracy w zakresie unowocześnienia kontroli zdrowia i zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy

Oś 4: Plan zarządzania, komunikacji, udoskonalania i dywersyfikacji narzędzi do tworzenia skutecznego prawa

- Cel 11: Kontrola planu na poziomie krajowym i terytorialnym
- Cel 12: Budowanie partnerstw narodowych i terytorialnych
- Cel 13: Promowanie osiągnięć Planu Modernizacji i Rozwoju Inspekcji Pracy (PMDIT)
- Cel 14: Opracowanie, finansowanie i realizacja działań komunikacji, informacji i wiedzy w celu wsparcia realizacji Planu Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014

We Francji, obok działań prewencyjnych ukierunkowanych na branże i konkretne grupy pracowników, stosowany jest przez ubezpieczyciela - Krajową Kasę Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS) system bodźców finansowych w postaci różnicowania stopy procentowej składki ubezpieczeniowej oraz zawieraniu kontraktów prewencyjnych pomiędzy regionalnymi kasami i przedsiębiorstwami, a także udzielaniu pomocy finansowej w formie uproszczonej.

c) Niemcy

W Niemczech realizowane działania prewencyjne to:

- Opracowywanie przez poszczególnych ubezpieczycieli przepisów dotyczących zapobiegania wypadkom przy pracy.
- Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów Bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Działalność informacyjna i doradcza obejmuje:
- Działalność edukacyjną poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń
- Inicjowanie i finansowanie badań naukowych w zakresie prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
- Prowadzenie dochodzeń dotyczących wypadków
- Tworzenie i ewaluacja bazy danych

- Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp
- Tworzenie ponadzakładowych służb medycyny pracy i nadzoru technicznego (służby bezpieczeństwa technicznego)
- Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań obejmuje w szczególności poprawa współpracy państwowych urzędów ochrony pracy z instytucjami ubezpieczenia wypadkowego jest jednym z centralnych elementów GDA (Wspólnej Niemieckiej Strategii Ochrony Pracy . GDA to wspólna koncepcja wypracowana przez federację, kraje i instytucje ubezpieczenia wypadkowego.
- Bodźce finansowe
 - a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych
 - b) Nagrody

d) Szwajcaria

W Szwajcarii rodzaje działań prewencyjnych to:

- Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp
- Działalność informacyjna i doradcza
- Działalność edukacyjna
- Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp
- Badania profilaktyczne i kontrolne w zakresie medycyny pracy
- Współpraca z innymi instytucjami – koordynowanie działań
- Bodźce finansowe
 - a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych
 - b) Nagrody

Działania prewencyjne skierowane do małych i średnich firm:

a) Austria

Składki na ubezpieczeniowe wypadkowe ustalane są na 1,4% z wynagrodzenia pracownika brutto i są wyłącznie opłacane przez pracodawcę. Warianty wysokości składek ubezpieczeniowych nie są przewidziane w austriackim prawie o ubezpieczeniu społecznym.

Finansowe programy motywacyjne

Austriackie zakłady ubezpieczeniowe finansują prewencję wypadków w miejscu pracy. Nie mogą oferować wariantów składek ubezpieczeniowych propagują inne programy motywacyjne:

- SGM (Sicherheits- und Gesundheitsmanagement) jest to system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, Może on być certyfikowany przez AUVA oraz w pełni zintegrowany z istniejącymi systemami zarządzania. W ramach programu SGM prowadzone jest doradztwo w przedsiębiorstwach przez konsultantów AUVA w zakresie BHP.
- „Finansowanie Działań Promujących Zdrowie” - Fundusz - Zdrowia Austria (FGÖ, Fonds Gesundes Österreich) ma na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie promocji zdrowia oraz prewencji poprzez finansowanie projektów, tworzenie sieci, organizowanie specjalnych wydarzeń oraz biur informacyjnych (PR). Projekt jest ukierunkowany na pracowników małych i średnich przedsiębiorstw, inicjuje tworzenie przyjaznego środowiska w zakresie BHP i jest źródłem nowych strategii uwzględniających aktualne potrzeby w tym zakresie.
- GOLDENE SECURITAS²⁵ („Złote Bezpieczeństwo”) jest nagrodą dla małych i średnich przedsiębiorstw za wyjątkowe, godne naśladowania działania prewencyjne, przyznawaną przez WKÖ (Wirtschaftskammer Österreich – Austriacką Izbę Gospodarczą) oraz AUVA.
- Finansowanie inicjatywy BABA UND FALL NET przez AUVA,

²⁵ http://www.auva.at/portal27/portal/auvaportal/channel_content/cmsWindow?p_tabid=3&p_menuid=66998&action=2

- Świadczenie przez AUVA usług prewencyjnych na rzecz małych przedsiębiorstw - bezpłatnej opieki w zakresie techniki oraz medycyny pracy.

b) Francja

- We Francji działania prewencyjne skierowane do małych i średnich firm są bardzo zróżnicowane, część realizowanych zadań prewencyjnych dotyczy nowych zagrożeń takich jak: ekspozycje organizmu na działanie nanocząstek, mutagenów, mikrotoksyn, szkodliwych czynników psychofizycznych w środowisku pracy, czynników związanych ze starzeniem się pracowników, a także długotrwałych ekspozycji na działanie czynników szkodliwych, których skutki pojawiają się ze znaczną zwłoką czasową.
- We Francji, obok działań prewencyjnych ukierunkowanych na branże i konkretne grupy pracowników, stosowany jest przez ubezpieczyciela - Krajową Kasę Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS) system bodźców finansowych w postaci różnicowania stopy procentowej składki ubezpieczeniowej oraz zawieraniu kontraktów prewencyjnych pomiędzy regionalnymi kasami i przedsiębiorstwami, a także udzielaniu pomocy finansowej w formie uproszczonej.
- Zmniejszenie stopy składki (redukcja) jest stosowane wobec przedsiębiorstw, które podjęły konkretne działania w celu zapobiegania ryzykom wypadków przy pracy i wypadków w drodze do i z pracy. Stosowane są 2 typy rabatów:
I typ rabatu dotyczy przedsiębiorstw, które mają taryfę zbiorową i taryfę mieszaną. Polega na zmniejszeniu stopy stawki, przy kalkulowaniu stopy netto składki. Procent obniżenia stopy składki nie może przekroczyć 25% jej wartości.
II typ rabatu przyznawany w postaci zmiennej wysokości współczynnika korygującego nazwanego dotyczącego wypadków w drodze do i z pracy (M1) oznacza obniżenie jego wartości od 25% do 87%.
- Stosowane są składki dodatkowe, których wysokość zawiera się w granicach od 25% do 200% stopy składki podstawowej i są stosowane wobec zakładów, które po otrzymaniu nakazu nie podjęły środków prewencyjnych niezbędnych do redukcji poziomu ryzyka występującego w tym przedsiębiorstwie. Te dodatkowe składki mogą obowiązywać dane przedsiębiorstwo w przeciągu od kilku dni do kilku lat. Celem składek dodatkowych nie jest dostarczanie dodatkowych przychodów ubezpieczycielowi w zakresie wypadków i chorób zawodowych lecz wywieranie nacisku finansowego w celu jak najszybszej realizacji zaleceń prewencyjnych wydanych w nakazach. 796 dodatkowych składek nakazanych w okresie 2002-2010 wygenerowało w sumie 4 152 312 EUR dodatkowych wpływów do kasy ubezpieczyciela.
- Kontrakty prewencyjne zawierane są między kasami regionalnymi i przedsiębiorstwami. Kasy mogą partycypować finansowo w programach inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, które inwestują w zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.
- Udzielanie pomocy finansowej uproszczonej. Może obejmować wydatki związane z inwestycjami w sprzęt, szkolenia i edukację.

c) Niemcy

Działania prewencyjne skierowane do małych średnich firm obejmują:

- Działalność informacyjna i doradcza
- Nadzór – przeprowadzanie inspekcji zakładów pracy w celu kontroli stosowania przepisów bhp.
- Prowadzenie dochodzeń dotyczących wypadków - zarówno inspektorzy instytucji ubezpieczenia wypadkowego, jak i urzędy ochrony pracy są uprawnione do zbadania, czy i jakie przyczyny w zakładzie pracy doprowadziły do wypadku.
- Nakładanie sankcji za naruszenie przepisów bhp
- Bodźce finansowe
 - a) Podwyższanie lub obniżanie wysokości składek ubezpieczeniowych
 - b) Nagrody

d) Szwajcaria

W Szwajcarii działania prewencyjne skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw to:

Kampania prewencyjna **Vision 250 Leben** (Wizja życia 250 ludzi), zorganizowana przez SUVA, jest kampanią nadrzędną, w jej ramach odbywa się wiele różnych kampanii.

Kampanie specjalistyczne

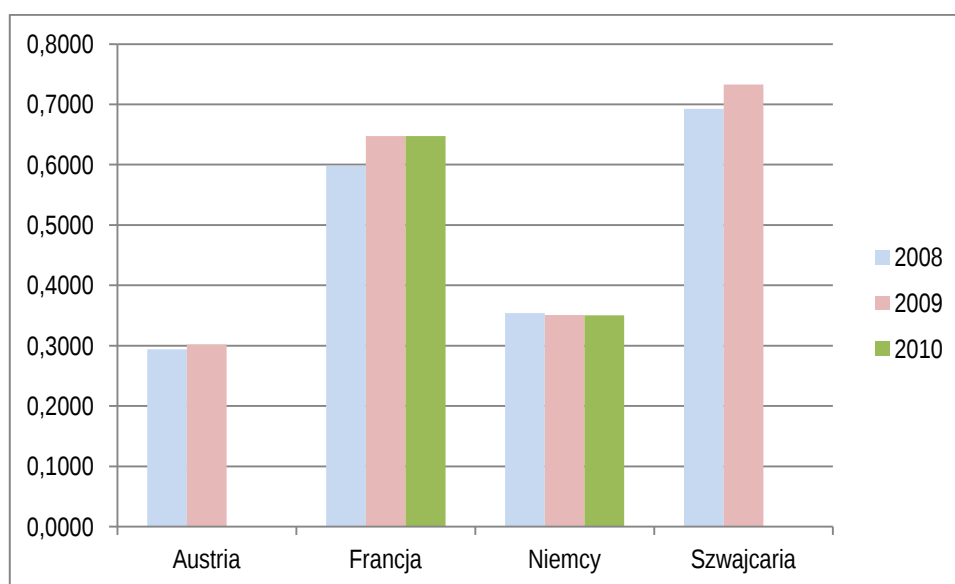
- Azbest – rozpoznanie i prawidłowe postępowanie,
- Bezpieczne rusztowania robocze,
- Bezpieczna konserwacja maszyn i urządzeń,
- STOP manipulowaniu urządzeniami ochronnymi,
- Potknięcia,
- Ryzykowne zachowanie – leśnictwo,
- Bezpieczeństwo przy prasach,
- Praca tymczasowa w zakładach produkcyjnych,
- Tutaj pielęgnuje się swoje dłonie.

Inne działania informacyjne:

- Działania informacyjne,
- Działania szkoleniowe,
- Kontrole,
- Badania profilaktyczne i kontrolne w zakresie medycyny pracy,
- Finansowe.

Ocena efektywności działań prewencyjnych w kontekście wypadków przy pracy i chorób zawodowych – Austria, Niemcy, Francja, Szwajcaria

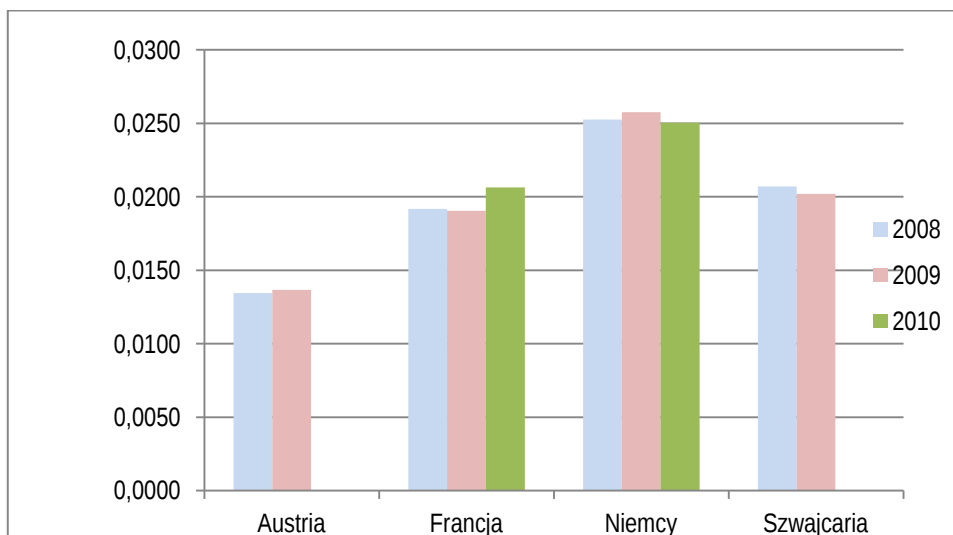
Rysunek nr 1. Wydatki z ubezpieczenia wypadkowego w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną od wypadków przy pracy, w latach 2008-2010, (tys. EUR)

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższe wydatki z ubezpieczenia wypadkowego w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną w okresie 2008-2010, w roku 2009 wyniosły one ponad 700 EUR w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną. Dwukrotnie niższy, wskaźnik ten dotyczy Niemiec – średnie roczne wydatki w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną wyniosły ok. 350 EUR. Najniższy wskaźnik posiada Austria – niecałe 300 EUR / osoba.

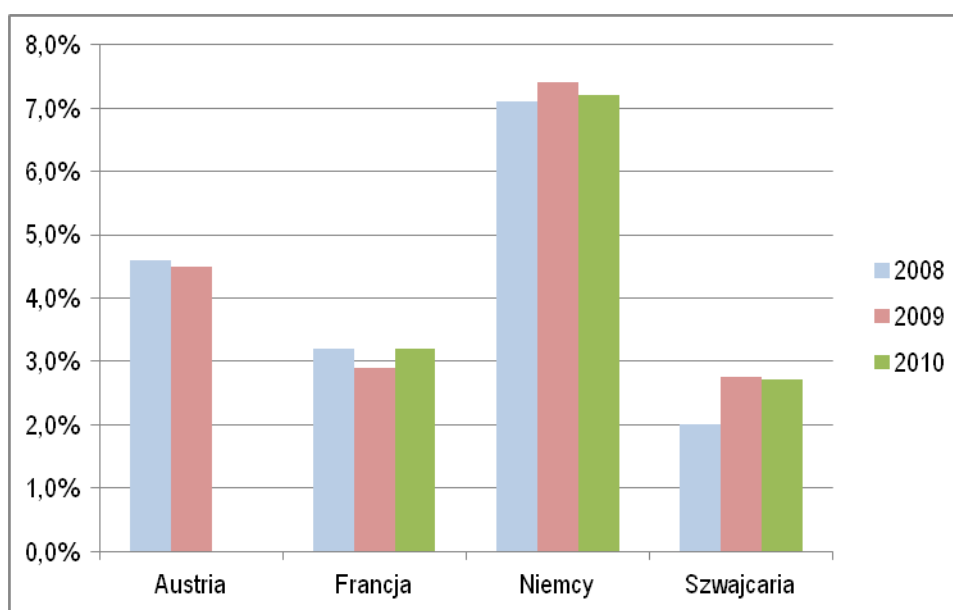
Rysunek nr 2. Wydatki z ubezpieczenia wypadkowego na prewencję w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną od wypadków przy pracy, w latach 2008-2010, (tys. EUR)

Źródło: Opracowanie własne

W latach 2008-2010 największe wydatki na prewencję w przeliczeniu na osobę ubezpieczoną od wypadków przy pracy, w latach 2008-2010 miały miejsce w Niemczech, przekraczając nieznacznie kwotę 25 EUR na 1 osobę. Zbliżone wartości wydatków na prewencję – ok. 20 EUR na osobę ubezpieczoną, wystąpiły we Francji i Szwajcarii. Najniższe wydatki miały miejsce w Austrii - kształtowały się na poziomie ok. 14 EUR.

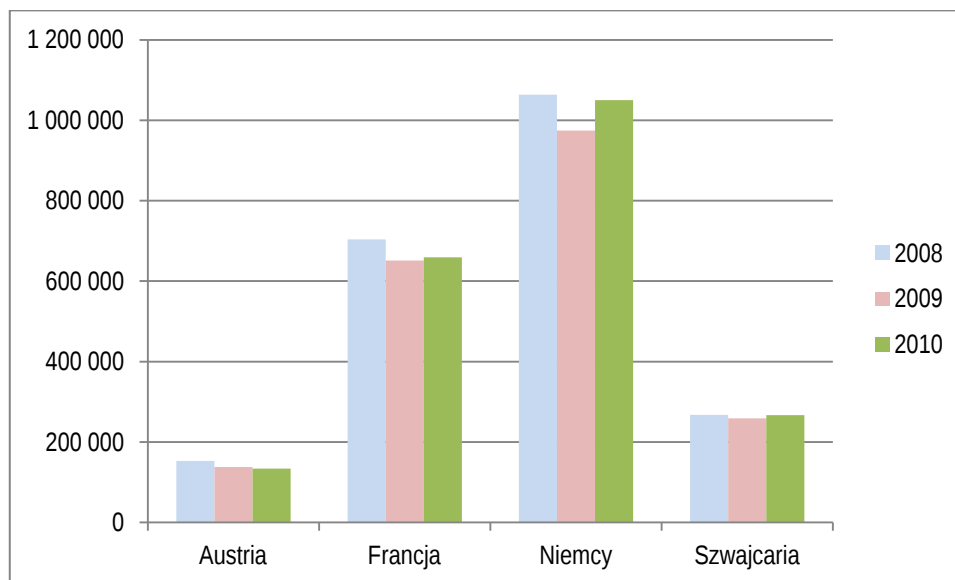
Rysunek nr 3. Udział wydatków z ubezpieczenia wypadkowego na prewencję (%)

Źródło: Opracowanie własne

Najniższy udział wydatków z ubezpieczenia wypadkowego na prewencję istnieje ma miejsce w Szwajcarii, gdzie mimo zwiększenia wartości wskaźnika w roku 2009 jest on najniższy w grupie porównywanych Państw i w okresie 2008-2010 osiąga średnią wartość ok. 2,3%. Wartość wskaźnika we Francji zrównała się w roku 2010 z wartością wskaźnika w roku 2008 i wynosi ok. 3,2%. W Austrii wartość wskaźnika wynosi ok. 4,5%. Zdecydowanie najwyższy w grupie wskaźnik posiadają Niemcy – ponad 7%.

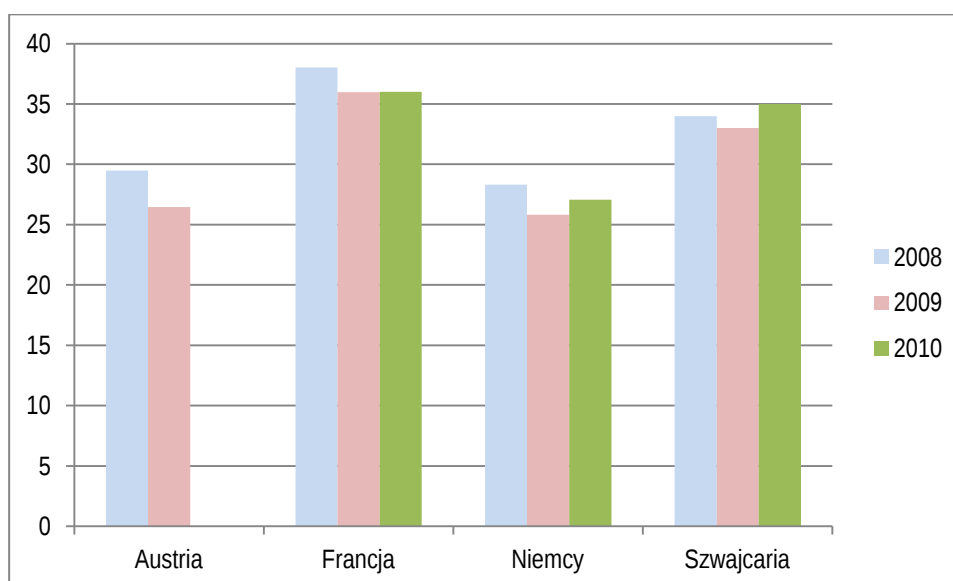
Rysunek nr 4. Liczba wypadków przy pracy w okresie 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek przedstawia bezwzględną liczbę wypadków przy pracy w okresie 2008-2010. Jest to poglądowe przedstawienie tego aspektu skali wypadków w liczbach bezwzględnych. Najniższe liczby wypadków występują w Austrii i Szwajcarii co bezpośrednio wynika z liczby ubezpieczonych. Najwyższa liczba wypadków występuje w Niemczech i wynosi ok. 1 100 000 wypadków rocznie.

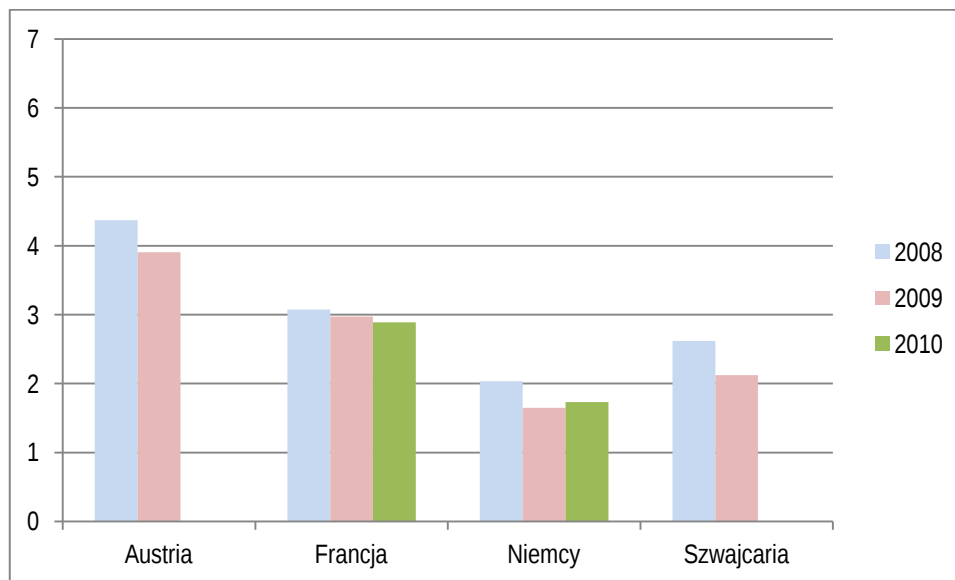
Rysunek nr 5. Liczba wypadków przy pracy na 1000 osób ubezpieczonych, w okresie 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek bezpośrednio ilustruje efektywność działań prewencyjnych jako liczbę wypadków przy pracy na 1000 ubezpieczonych. Najniższy wskaźnik wypadków ok. 27 na 1000 osób ubezpieczonych występuje w Austrii i w Niemczech. 35 wypadków na 1000 ubezpieczonych w Szwajcarii. Najwyższy wskaźnik posiada Francja 36 wypadków na 1000 ubezpieczonych.

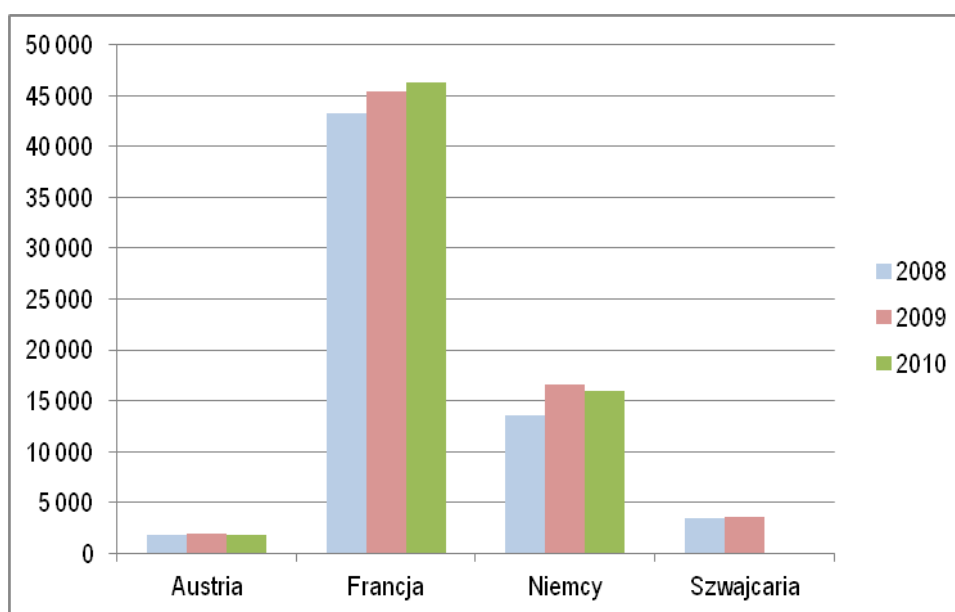
Rysunek nr 6. Liczba wypadków śmiertelnych przy pracy na 100 000 osób ubezpieczonych, w okresie 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie wypadków śmiertelnych na 100 000 ubezpieczonych najniższy wskaźnik posiadają Niemcy ok. 1,7 na 100 000 ubezpieczonych. W Szwajcarii w 2009 r. wskaźnik ten nieznacznie przekroczył poziom 2. We Francji wartość wskaźnika wynosi ok. 2,9, najwyższy zaś jest w Austrii, gdzie wynosi ok. 3,9.

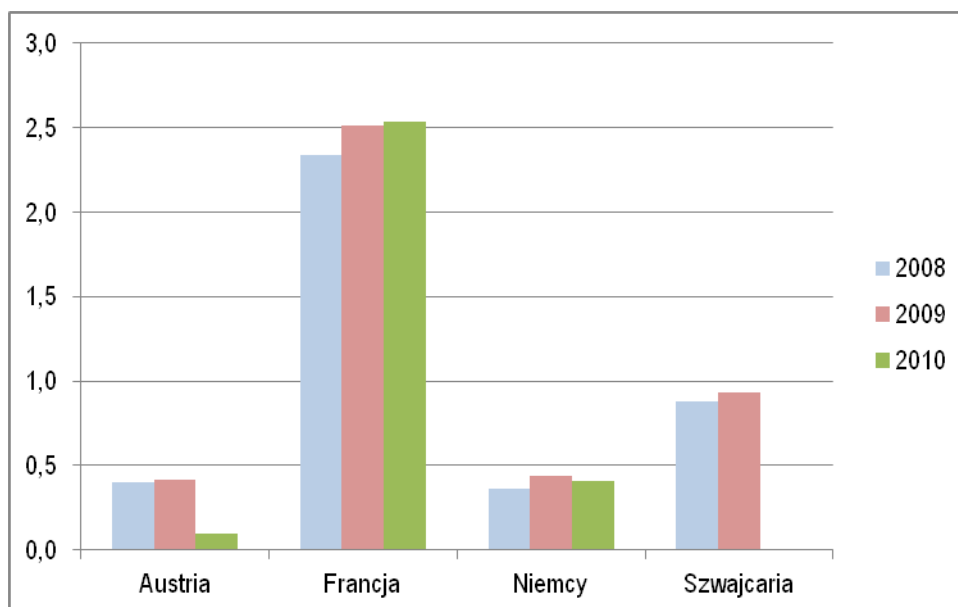
Rysunek nr 7. Liczba osób, u których stwierdzono chorobę zawodową (nowe przypadki), w okresie 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne

W wartościach bezwzględnych we Francji stwierdza się największą liczbę nowych przypadków chorób zawodowych. Różnica pomiędzy Niemcami, a Francją jest prawie trzykrotna. Dwukrotna różnica w liczbie osób u których stwierdzono chorobę zawodową występuje pomiędzy Austrią i Szwajcarią.

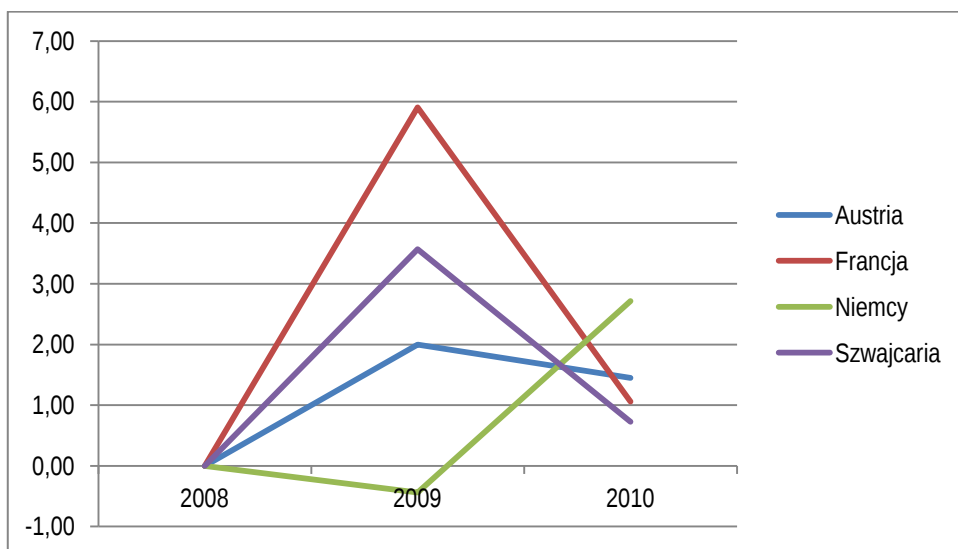
Rysunek nr 8. Liczba osób, u których stwierdzono chorobę zawodową (nowe przypadki) na 1 000 osób ubezpieczonych, w okresie 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnik liczby osób u których stwierdzono chorobę zawodową, nowe przypadki na 1 000 ubezpieczonych najwyższy jest we Francji z wartością tego wskaźnika 2,5 w roku 2010. W Szwajcarii wartość wskaźnika wynosi ok. 0,9 , poniżej 0,5 w Niemczech i na poziomie 0,1 w Austrii w 2010 r.

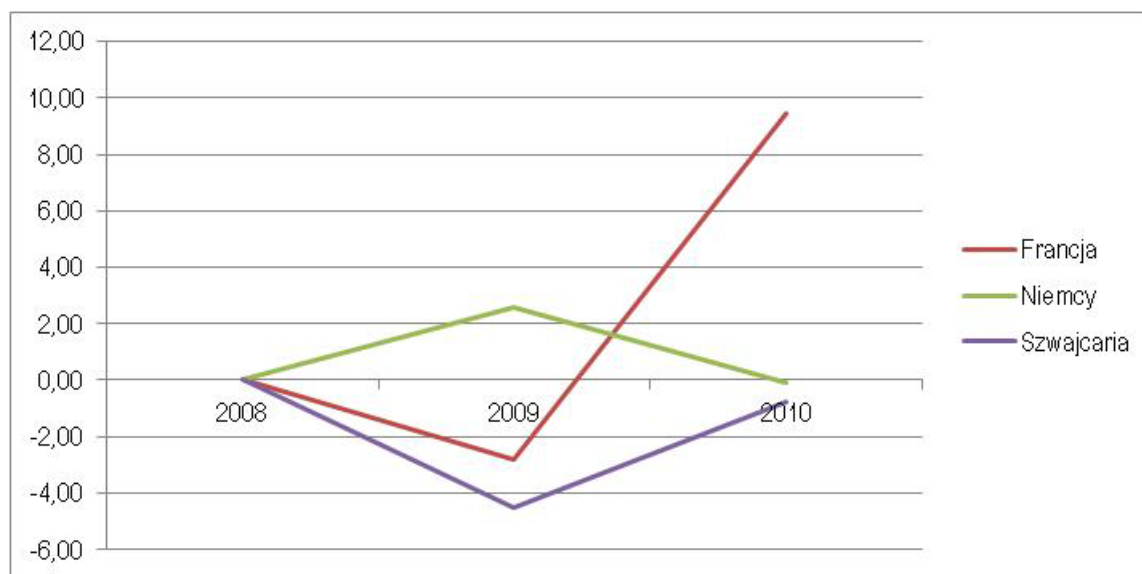
Rysunek nr 9. Dynamika zmian wydatków na ubezpieczenie w stosunku do roku poprzedniego, w latach 2008-2010 (%)

Źródło: Opracowanie własne

Dynamika zmian wydatków na ubezpieczenie wypadkowe w przypadku Austrii, Francji i Szwajcarii, w okresie 2009-2010 jest spadkowa. Największy spadek dynamiki, 5% występuje w przypadku Francji. Ponad 3,5% spadek dotyczy Szwajcarii zaś w Austrii spadek dynamiki jest stosunkowo niewielki, wynosząc w odstępie rocznym ok. 0,5 pkt. %. W Niemczech dynamika zmian jest rosnąca, w okresie 2009-2010 wynosi ok. 3 pkt. %.

Rysunek nr 10. Dynamika zmian wydatków na prewencję w stosunku do roku poprzedniego, w latach 2008-2010 (%)

Źródło: Opracowanie własne

Dynamika zmian wydatków na prewencję najwyższa jest we Francji i wynosi ponad 12%. W Szwajcarii dynamika zmian w okresie 2009-2010 wynosi ok. 4%. Jedynie w przypadku Niemiec dynamika zmian wydatków na prewencję uległa zmniejszeniu o ok. 2,4 pkt. %. W przypadku Austrii brak danych dotyczących kwoty wydatków na prewencję w roku 2010 – nie jest reprezentowana na wykresie.

Analiza doświadczeń w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych (zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym) w odniesieniu do posiadanych kompetencji i uprawnień

Austria

Prowadzone przez AUVA działania prewencyjne odnoszą pozytywne skutki w zakresach, których dotyczą. I tak:

Przeprowadzona przez AUVA kampania „Sicherheit auf Schritt und Tritt“ („Bezpieczeństwo przy każdym kroku”)²⁶ doprowadziła do obniżenia o prawie 10% ilości wypadków przy pracy wywołanych upadkami. Na każde 1 EUR zainwestowane w działalność promocyjną / public relations (Öffentlichkeitsarbeit) zaoszczędzono 6 EUR.

²⁶ Arbeitsunfälle verhindern, Europäische Agentur für Sicherheit und Gesundheitsschutz am Arbeitsplatz 2002, str. 27, <http://osha.europa.eu/de/publications/magazine/4>
http://www.hauptverband.at/mediaDB/819960_Statistisches%20Handbuch%20der%20oesterreichischen%20Sozialversicherung.pdf
Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011,

Na końcu kampanii częstość upadków obniżyła się o 9,3%, podczas gdy liczba dni pracy straconych wskutek tych wypadków obniżyła się o 4,4%. Koszty nowych rent z tytułu niezdolności do pracy (Erwerbsunfähigkeitsrenten) spadły o 5,7%. Oznaczało to dla członków AUVA oszczędność w wysokości prawie 11 milionów EUR. Ponieważ na kampanię wydano 1,8 milionów EUR, oznacza to stosunek kosztów do korzyści wynoszący 1:6.

Jeśli uwzględnimy jeszcze oszczędności, jakie uzyskano w samych firmach, koszty ogółem zostały obniżone o 23,5 milionów EUR, co daje stosunek kosztów do korzyści wynoszący 1:13.

Po zakończeniu kampanii liczba upadków ponownie się zwiększyła. Wskazuje to na konieczność wprowadzenia mechanizmów podtrzymywania i utrwalania tej świadomości pracowników, która ukształtowała w czasie trwania kampanii.

Opinia AUVA o skuteczności działań prewencyjnych w postaci kampanii BABA UND FALL NET wspieranej przez Versicherungsverband Österreich (Austriacki Związek Ubezpieczeniowy/Stowarzyszenie Ubezpieczeniowe) oraz wszystkie Gebietskrankenkassen (regionalne kasy chorych).

- Według sondażu OGM²⁷ świadomość ryzyka związanego z upadkami wzrosła wśród ludności w przebiegu kampanii z 54% do 66%. Ponadto nastawienie, że upadków można uniknąć w pierwszym rzędzie poprzez własną czujność, wzrosło z 84% do 90%. Oznacza to zmianę świadomości u więcej niż pół miliona osób!
- (...) W okresie trwania kampanii zdarzyło się dokładnie o 6 858 upadków mniej niż w takim samym okresie czasu przed kampanią. Odpowiada to spadkowi o 9%. Ze względu na generalizujące działanie, jakie mają kampanie, również ilość pozostałych wypadków obniżyła się o 7%.
- "W sumie 20 682 ludziom oszczędzony został dzięki temu wypadek i związane z nim cierpienie. Zakłady pracy miały o setki tysięcy mniej dni nieobecności. Przy kosztach wynoszących średnio 4 200 EUR na każdy wypadek AUVA (...) zaoszczędziła około 87 milionów EUR."²⁸

Francja

We Francji istnieje stała tendencja zmniejszania udziału procentowego wydatków na prewencję w stosunku do budżetu AT-MP. I tak, np. w 2002 r. wydatki na prewencję w AT-MP stanowiły 4,6%²⁹ jego wydatków. Natomiast w roku 2010, udział ten wynosił niecałe 3%. Tendencja ta spowodowana jest zmniejszeniem w gospodarce francuskiej ciężaru sektorów przemysłowych niosących największe ryzyko, lecz również postępowaniem w dziedzinie prewencji.

Obserwując pozytywny wpływ roli taryfikacji wypadków przy pracy i chorób zawodowych, przy ustalaniu stopy składki ubezpieczeniowej, z udziałem partnerów społecznych dokonano reformy taryfikacji ryzyka w branżach i w poszczególnych zakładach. Dzięki nowemu systemowi doliczenia do kosztu średniego nowy system umożliwia zmniejszenie okresu pomiędzy szkodą, a wzięciem jej pod uwagę w wyliczeniach stopy składki, umożliwiając w ten sposób przedsiębiorstwom szybsze korzystanie z prowadzonych przez nie działań prewencyjnych. Ponadto, zmiana rzeczywistych progów, na podstawie których dokonuje się taryfikacji indywidualnej zwiększy liczbę przedsiębiorstw podlegających tej taryfikacji, a co za tym idzie umożliwi poprawę zapobiegania ryzyku. Ponadto, przedsiębiorstwom składającym się z kilku zakładów o tym samym profilu działalności umożliwiono wybranie jednej stopy składki, co przyczyni się do rozwoju globalnej polityki ochrony przed ryzykiem w dużych przedsiębiorstwach. Niezależnie od taryfikacji istnieją instrumenty finansowe umożliwiające kasom ubezpieczeniowym branie pod uwagę przy wyliczaniu stopy składki obiektywnych działań prowadzonych przez przedsiębiorstwo w celu ochrony przed ryzykiem. Na tej podstawie składki są obniżane. Należy zauważyć, że odwrotny instrument, prowadzący do podwyższenia wysokości składek, został wprowadzony w Ustawie o finansowaniu systemów zabezpieczenia społecznego (LFSS) na rok 2010.

wydawca: Hauptverband der österr. Sozialversicherungsträger

²⁷ OGM (Österreichische Gesellschaft für Marketing) jest instytutem badania opinii publicznej, <http://www.ogm.at>

²⁸ www.sicherheitsmagazin.at/servlet/ContentServer?pagename=X02/Page/Index&n=X02_0.a&cid=1287670344652 (03.11.2010)

²⁹ Prewencja wypadkowa w społecznym ubezpieczeniu wypadkowym w wybranych krajach europejskich, dr J. Rzepecki, Bezpieczeństwo pracy 9/2006

Od początku tego dziesięciolecia, obserwuje się tendencję wykazującą stopniowe zmniejszanie się częstości wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim (36,0 na 1000 pracowników w 2010 r. wobec 42,8 w 2001 r.). Podczas gdy częstość wypadków w drodze do i z pracy zmniejszała się od roku 2001, od roku 2009 nastąpiło ich duże zwiększenie (5,2 na 1000 pracowników w 2010 r. wobec 4,7 w 2008 r.) spowodowane w szczególności złymi warunkami klimatycznymi w zimie w ostatnich dwóch latach. Jednocześnie, częstość występowania chorób zawodowych skutkujących zwolnieniem lekarskim zwiększa się stopniowo w 2010 r. (2,7 na 1000 pracowników wobec 2,4 w 2008 r. (por. tabela nr 14), głównie z powodu ciągłego wzrostu zaburzeń mięśniowo-szkieletowych.

Zmniejszenie się liczby wypadków przy pracy dotyczy wszystkich sektorów, lecz następuje w szybszym lub wolniejszym tempie. W sektorach niosących największe ryzyko – budowlanym, przemysłowym (przemysł spożywczy, tekstylny), itd. (por. tabela nr 15) - wskaźnik częstości wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim obniżył się ponownie w znacznym stopniu w roku 2010 i osiągnął 58,3 przypadków na 1000 pracowników.

Niemcy

Wprowadzony w 2002 r. przez Fleischerei-Berufsgenossenschaft (instytucja ubezpieczeń wypadkowych w przemyśle mięsny) system motywacyjny w niemieckim sektorze przetwórstwa mięsnego opiera się na zasadzie, że zaangażowanie przedsiębiorstwa w prewencję wypadkową jest bezpośrednio nagradzane w zróżnicowanej formie. Podjęte w przedsiębiorstwie działania prewencyjne muszą przekraczać obowiązujące i określone przepisami prawa standardy i muszą być zrealizowane w danym roku, którego dotyczy plan. FGB sporządza corocznie katalog konkretnych działań prewencyjnych wraz z opisem ich wykonania.

Przedsiębiorstwo może wybrać z listy kilka działań, które zrealizuje w ciągu roku. Każdy środek jest oceniany punktami za profilaktykę. Opłata jest pomniejszana zgodnie z otrzymanymi punktami. Pomniejszenie kosztów może wynieść maksymalnie do 5% opłaty. Liczba wypadków oraz ich skutki w przedsiębiorstwie nie jest brana pod uwagę. System został wprowadzony w 2002. Wskaźnik uczestników wynosi 46% co stanowi 8.000 przedsiębiorstw.

Istnieje pozytywna korelacja pomiędzy uczestnictwem w programie motywacyjnym, a wskaźnikiem wypadków. Różnica procentowa w ilości wypadków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w systemie od 2007 r., a podmiotami nieuczestniczącymi w tym systemie wynosi 4,6 punktów procentowych w 2007 r. Wieloletni uczestnicy programu motywacyjnego osiągają wskaźnik wypadkowości aż o 12 punktów procentowych niższy od wskaźnika wypadkowości podmiotów nieuczestniczących w systemie. Oznacza to, iż uniknięto w ciągu roku 783 wypadków wśród uczestników systemu.

Szwajcaria

Zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i szwajcarskiego przewidziano niezależne, państwowe organy wykonawcze, których zadaniem jest sprawowanie kontroli nad tym, czy przepisy bezpieczeństwa pracy zostały wypełnione przez pracodawcę. Za nadzór i egzekwowanie wykonania przepisów bezpieczeństwa pracy odpowiedzialne są:

- SUVA
- Kantonalne Inspektoraty Pracy (KAI)³⁰
- Federalna Inspekcja Pracy (EAI)³¹

Koszty nadzoru są finansowane poprzez dodatki do składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy, wynoszące 6,5% składki ubezpieczeniowej na wypadki przy pracy. Ten dodatek do składki służy zgodnie z art. 87 ustęp 3 UVG (Ustawy o ubezpieczeniu wypadkowym) do pokrycia kosztów ponoszonych przez organy wykonawcze (czyli SUVA, KAI oraz EAI) przy wykonywaniu działań służących bezpieczeństwu pracy. Jest on ustalony/określony w

³⁰ <http://www.arbeitsinspektorat.ch>

³¹ <http://www.seco.admin.ch/themen/00385/01908/01913/index.html?lang=de>

Rozporządzeniu Rady Federalnej o ustanowieniu/ustaleniu dodatków do składek na zapobieganie wypadkom (SR 832.208).³²

Sposób planowania kierunków działań prewencyjnych.

Austria

W Austrii instytucje ubezpieczeniowe planują działania prewencyjne w oparciu o wnioski analiz wypadkowości, i w krótkiej i długiej perspektywie czasowej, oraz w oparciu o badania naukowe i wymianę informacji na poziomie krajowym i międzynarodowym, w zakresie nowych zagrożeń spowodowanych np. nanomateriałami, mutagenami, mikrotoksynami, dotyczących syntetycznych oraz analitycznych.

Realizacja ustalonych priorytetów w zakresie prewencji, zabezpieczona jest odpowiednimi środkami finansowymi w budżetach instytucji ubezpieczeniowych. Uwzględnia się także przy planowaniu budżetu koszty rzeczowe, osobowe i inwestycyjne związane z prewencją wypadkową.

Francja

Podstawą do planowania kierunków działań prewencyjnych jest przede wszystkim uwzględnianie w tym planowaniu założeń Państwa, które czasami wynikają z porozumień i założeń międzynarodowych. Przykładem może być planowane zmniejszenie wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim powyżej 3 dni, o 25% w stosunku do roku 2007.

Rząd Francuski przyjął Wspólnotową Strategię na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy, która właśnie zakłada zmniejszenie o 25% wypadków przy pracy w latach 2007-2012 (średnio w 27 państwach UE), umieszczając jako jeden z 2 największych celów w Planie Ochrony Zdrowia w Pracy 2010-2014 (PST2).

Najważniejszą jednak przesłanką w zakresie planowania kierunków działań prewencyjnych są wyniki własnych badań tak w perspektywie krótko – jak i długoterminowej, które wskazują na wagę poszczególnych zagrożeń określając zarazem populację, która na te zagrożenia jest narażona.

Niemcy

Instytucje ubezpieczeniowe planują działania prewencyjne w oparciu o wnioski analiz wypadkowości w krótkiej i długiej perspektywie czasowej, oraz w oparciu o badania naukowe i wymianę informacji na poziomie krajowym i międzynarodowym, w zakresie nowych zagrożeń spowodowanych np. nanomateriałami, mutagenami, mikrotoksynami, dotyczących syntetycznych oraz analitycznych.

Realizacja ustalonych priorytetów w zakresie prewencji, zabezpieczona jest odpowiednimi środkami finansowymi w budżetach instytucji ubezpieczeniowych. Na przykładzie poniższych tabel zilustrowano ewolucję finansowania poszczególnych, głównych rodzajów działań prewencyjnych, w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

³² http://www.admin.ch/ch/d/sr/c832_208.html

Szwajcaria

Ustawa federalna z dnia 20 marca 1981 o ubezpieczeniu wypadkowym (UVG) w Dziale 6. Zapobieganie wypadkom, określa sposób wyboru konkretnych środków prewencji służących zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach.³³

Organy wykonawcze o których mowa w UVG, przy planowaniu kierunków działań prewencyjnych biorą pod uwagę wyniki analiz statystyk wypadkowych i chorób zawodowych z co najmniej z kilku ostatnich lat, często zaś z dłuższych okresów (np. wypadki w sektorze leśnym), zarówno ogólne jak i w podziale na poszczególne branże. Kolejnym przybliżeniem są analizy wypadkowości w podziale na rodzaje wypadków, chorób zawodowych, na wielkość przedsiębiorstwa (zakładu) oraz w podziale terytorialnym. Dokładnie określone są straty ludzkie (straty kapitału ludzkiego) powstałe w wyniku wypadków przy pracy i chorób zawodowych jak również koszty finansowe ubezpieczycieli związane z realizacją ubezpieczeń po zaistnieniu wypadku lub choroby zawodowej. Ustala się w ten sposób kierunki działań których realizacja jest w danym okresie priorytetowa.

„SUVA dysponuje dzięki swojemu departamentowi „Ochrona Zdrowia” najbardziej znaczącą organizacją do zapobiegania wypadkom przy pracy i w czasie wolnym od pracy oraz chorobom zawodowym w Szwajcarii. Pokrywa ona w sumie około 90% potencjalnego ryzyka określonego przez Ustawę o ubezpieczeniu wypadkowym odnośnie wypadków przy pracy i chorób zawodowych”.

33

Art. 81

1. Przepisy dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym obowiązują wszystkie zakłady zatrudniające pracowników w Szwajcarii.

Art. 83 Przepisy wykonawcze

1. Rada Federalna po wysłuchaniu zainteresowanych bezpośrednio organizacji pracodawców i pracobiorców wydaje przepisy dot. technicznych, medycznych i innych środków służących zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach. Rada Federalna decyduje, kto ponosi koszty.
2. Rada Federalna wydaje przepisy dot. współdziałania lekarzy medycyny pracy i innych specjalistów z zakresu bezpieczeństwa pracy w zakładach.

Art. 84 Uprawnienia organów wykonawczych

1. Organy wykonawcze mogą po wysłuchaniu pracodawcy i bezpośrednio zainteresowanych ubezpieczonych zarządzić konkretne środki w celu prewencji wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Pracodawca ma obowiązek udzielenia organom wykonawczym dostępu do wszystkich pomieszczeń roboczych i stanowisk pracy zakładu oraz pozwolenia im na dokonywanie ustaleń i pobieranie próbek.

Art. 85 Właściwość/kompetencja i koordynacja

1. Organy wykonawcze Ustawy o pracy oraz Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) realizują postanowienia dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Rada Federalna reguluje właściwość/kompetencje i współpracę organów wykonawczych, uwzględniając ich rzeczowe/merytoryczne, fachowe i personalne możliwości.
2. Rada Federalna ustanawia komisję koordynacyjną składającą się z 9 do 11 członków i wybiera przedstawiciela Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) na jej przewodniczącą. Komisja składa się w połowie z przedstawicieli ubezpieczycieli, a w połowie z przedstawicieli organów wykonawczych Ustawy o pracy.
3. Komisja koordynacyjna koordynuje poszczególne obszary wykonawcze, o ile Rada Federalna nie przyjęła w tej sprawie żadnych postanowień; komisja troszczy się o jednolite zastosowanie przepisów dot. zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym w zakładach. Może ona przedłożyć Radzie Federalnej sugestie odnośnie wydania takich przepisów i upoważnić SUVA (Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego) do zawarcia z odpowiednimi organizacjami umów dot. szczególnych zadań wykonawczych w zakresie zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.
4. Postanowienia komisji koordynacyjnej są wiążące dla ubezpieczycieli i organów wykonawczych Ustawy o pracy.
5. Rada Federalna sprawuje nadzór (...) nad działalnością komisji koordynacyjnej.

Art. 87

1. Rada Federalna ustala na wniosek komisji koordynacyjnej dodatek do składki ubezpieczeniowej na zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Rada Federalna może po wysłuchaniu komisji koordynacyjnej zwolnić pewne kategorie zakładów w całości lub częściowo z powyższego dodatku do składki.
2. Dodatek do składki ubezpieczeniowej jest pobierany przez ubezpieczycieli i administrowany/zarządzany przez Szwajcarski Zakład Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA), który prowadzi odnośnie tego dodatku osobny rachunek; wymaga on zezwolenia Rady Federalnej.
3. Dodatek do składki ubezpieczeniowej służy pokryciu kosztów ponoszonych przez organy wykonawcze ze względu na ich działalność służącą zapobieganiu wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

	Rys./Tab.
Trójkąt relacji zdarzeń wypadkowych wg badań Heinricha	1.
Trójkąty relacji wypadków w przedsiębiorstwach z czterech branż	2.
AUSTRIA	
Stosunki ubezpieczeniowe w ubezpieczeniu wypadkowym w okresie 2008-2010	1.
Przyznane renty w okresie 2008-2010	2.
Przypadki uznane przez ubezpieczycieli (bez wypadków uczniów i studentów) w okresie 2008-2010	3.
Porównanie finansowych wyników zarządzania w ubezpieczeniu wypadkowym w okresie 2008-2010	4.
Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2008 r. (EUR)	5.
Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2009 r. (EUR)	6.
Przychody i wydatki ubezpieczenia wypadkowego w podziale na poszczególne ubezpieczalnie w 2010 r. (EUR)	7.
Wydatki SUVA na prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych w okresie 2005-2008 (EUR) oraz ich dynamika (%) w stosunku do roku poprzedniego	8.
Wybrane koszty rodzajowe SUVA dotyczące prewencji	9.
Koszty doradztwa dla małych przedsiębiorstw ponoszone przez SUVA	10.
FRANCJA	
System zapobiegania ryzykom zawodowym we Francji (schemat)	1.
Wypadki przy pracy i wskaźnik częstości wypadków przy pracy w latach 2000-2010 (rysunek)	1.
Wskaźnik wypadków przy pracy na 1000 pracujących, według taryfikacji zbiorowej, mieszanej i indywidualnej, w 2010 r. (rysunek)	2.
Liczba ubezpieczonych pracowników (otrzymujących stałą pensję) od wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w podziale na sektory, w latach 2007-2010	1.
Finanse Krajowej Kasy Ubezpieczeń Chorobowych Pracowników (CNAMTS), ubezpieczenia od wypadków i chorób zawodowych (mln EUR)	2.
Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP) przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)	3.
Udzielone rabaty typu I i II, w okresie 2008-2010 (EUR)	4.
Zestawienie udzielonych rabatów w 2010 r. w podziale na podstawowe branże wg CTN (EUR)	5.
Skutki finansowe, korekty stóp procentowych w 2010 r.	6.
Składki dodatkowe nałożone na przedsiębiorstwa w okresie 2002 – 2010	7.
Składki dodatkowe według rodzajów działalności CTN 2002-2010	8.
Ubezpieczeni pracownicy i wypadki przy pracy w latach 2006-2010	9.
Wypadki w drodze do i z pracy w latach 2006-2010	10.
Choroby zawodowe w latach 2006-2010	11.
Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP) przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)	12.
Budżet działu Wypadków przy pracy i chorób zawodowych (AT/MP)	

przeznaczony na finansowanie działań prewencyjnych (mln EUR)	13.
Wskaźnik częstości wypadków przy pracy, wypadków w drodze do i z pracy i chorób zawodowych z niezdolnością do pracy, na 1 000 pracowników	14.
Wskaźnik częstości wypadków przy pracy na 1000 pracowników w 3 sektorach	15.
Liczba straconych dni pracy z powodu wypadku przy pracy na 1 000 przepracowanych godzin	16.
Średnia stopa częściowo stałej niezdolności do pracy w podziale na wypadki przy pracy, wypadki w drodze do i z pracy i choroby zawodowe	17.
Liczba wizyt urzędników instytucji ubezpieczeniowej w przedsiębiorstwach	18.
Pierwsze rezultaty Narodowego Planu Skoordynowanych Działań	19.
Liczba kontroli w przedsiębiorstwach	20.
Zestawienie działań informacyjnych i/lub komunikacyjnych przewidzianych w Narodowym Planie Skoordynowanych (CARSAT i CGSS)	21.
Liczba chorób zawodowych rozpoznawanych na zasadzie odstępstwa od kryteriów tabeli (akapit 3) Kodeksu Ubezpieczeń Społecznych	22.
Liczba chorób zawodowych rozpoznawanych na zasadzie odstępstwa od kryteriów tabeli (akapit 4) Kodeksu Ubezpieczeń Społecznych	23.
Udział współczynników w stopie składki netto (średnio)	24.
Indeks strukturalny, monitorowany na poziomie europejskim, indeks wypadki przy pracy skutkujące absencją powyżej 3 dni na 100 000 pracujących	25.
Indeks strukturalny - monitorowany na poziomie europejskim, indeks śmiertelnych wypadków przy pracy	26.
Wskaźniki statystyczne dotyczące wypadków przy pracy w 2009 r., w podziale na branże	27.
Najczęstsze przyczyny wypadków przy pracy w 2010 r. według funkcji elementów materialnych	28.

NIEMCY

Wypadki przy pracy, których zgłoszenie jest obowiązkowe (rysunek)	1.
Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy (rysunek)	2.
Śmiertelne wypadki przy pracy (rysunek)	3.
Wypadki w drodze do i z pracy (rysunek)	4.
Nakłady instytucji obowiązkowego ubezpieczenia wypadkowego (rysunek)	5.
Zależność między obniżką składek ubezpieczeniowych, a kosztami rehabilitacji w przeliczeniu na zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy (rysunek)	6.
Relacja pomiędzy wskaźnikiem wypadków, a przyznanymi obniżkami składek ubezpieczeniowych (rysunek)	7.
Zależność pomiędzy udziałem w programie motywacyjnym, a liczbą wypadków na 1 000 zatrudnionych na pełne etaty (rysunek)	8.
Zależność pomiędzy teoretycznym zmniejszeniem kosztów wypadków, a przyznanymi obniżkami składek ubezpieczeniowych (rysunek)	9.
Nakłady instytucji ubezpieczenia wypadkowego w latach 2000-2009 (mln EUR)	1.
Nakłady instytucji ubezpieczenia wypadkowego na każdy milion osób ubezpieczonych (mln EUR)	2.
Wydatki organizacji nadrzędnych instytucji ubezpieczenia wypadkowego na prewencję i pierwszą pomoc w latach 2001-2009 (mln EUR)	3.
Wydatki organizacji nadrzędnych instytucji ubezpieczenia wypadkowego na prewencję i pierwszą pomoc w mln € na każdy milion osób ubezpieczonych w latach 2000-2009	4.
Dodatkowe składki i zniżki w składkach w instytucjach ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej w 2009 r.	5.
Ilość wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 tys. osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu	6.

Liczba wypadków, których zgłoszenie jest obowiązkowe na każdy 1 mln godzin pracy	7.
Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1. tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w latach 2007-2009	8.
Nowe renty z tytułu wypadku przy pracy na każdy 1 mln godzin pracy w latach 2007-2009	9.
Wypadki przy pracy w pozarolniczej działalności gospodarczej w latach 1969-2009.....	10.
Wypadki przy pracy wg instytucji ubezpieczenia wypadkowego na każde 1000 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w latach 1960-2009	11.
Wypadki w drodze do lub z pracy w latach 1960-2009	12.
Wypadki przy pracy osób zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin w latach 1960-2009	13.
Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc Instytucji ubezpieczenia wypadkowego pozarolniczej działalności gospodarczej (tys. EUR)	14.
Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc rolniczych instytucji ubezpieczenia wypadkowego (tys. EUR)	15.
Nakłady na zapobieganie wypadkom przy pracy i pierwszą pomoc Instytucji ubezpieczenia wypadkowego sektora publicznego	16.

SZWAJCARIA

Schemat organizacji systemu ubezpieczeń od wypadków i chorób zawodowych w Szwajcarii	1.
Kampania prewencyjna Vision 250 Leben (Wizja życia 250 ludzi), rysunek	1.
Wypadki w przedsiębiorstwach leśnych, rysunek	2.
Instytucje ubezpieczeniowe realizujące zadania w zakresie wypadków przy pracy i chorób zawodowych	1.
Rodzaje działań w zakresie prewencji wypadkowej w Szwajcarii	2.
Liczba inspekcji zakładów pracy, przeprowadzonych przez ekspertów organów wykonawczych ds. bezpieczeństwa	3.
Liczba pracowników, u których przeprowadzono badania profilaktyczne	4.
Stawki składek SUVA w ubezpieczeniu od wypadków przy pracy w okresie 2008-2010	5.
Podstawowe dane statystyczne ubezpieczeń od wypadków i chorób zawodowych Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) w okresie 2001 – 2010	6.
Wypadki przy pracy zarejestrowane przez grupy ubezpieczycieli w okresie 2008 – 2010	7.
Składki na prewencję wypadkową Szwajcarskiego Zakładu Ubezpieczenia Wypadkowego (SUVA) w okresie 2000 – 2010 (mln CHF)	8.
Choroby zawodowych w podziale na główne grupy, według list chorób zawodowych w ubezpieczeniu od wypadków przy pracy (BUV)	9.
Osoby otrzymujące świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	10.
Działania kontrolne i profilaktyczne wykonane w celu zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym przez powołane do tego organy kontrolne SUVA, KAI, EAI	11.
Pomiary fizyczne wykonane przez uprawnione laboratoria w okresie 2008-2010	12.
Działania prewencyjne zrealizowane przez SUVA w okresie 2008 – 2009	13.
Edukacyjno-szkoleniowe działania profilaktyczne w okresie 2008 - 2010	14.
Wypadki przy pracy i wypadki niezwiązane z pracą w podziale na gałęzie przemysłu i lata 2008-2010	15.

BIBLIOGRAFIA

Bezpieczeństwo i higiena pracy, CIOP-PIB, Warszawa 2008, R. Studenski G. Dudka, R. Bojanowski, D. Koradecka (red.), Wypadki przy pracy
Ergonomia, Politechnika Opolska, Opole 2004, M. Wróblewska
Badanie i rejestrowanie wydarzeń bezwypadkowych bezurazowych G. Dudka
Podstawy prewencji wypadkowej, Centralny Instytut Ochrony Pracy-Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2008, Z. Pawłowska (red.)
Analiza kosztów i korzyści BHP w przedsiębiorstwie, Centralny Instytut Ochrony Pracy, Warszawa 2002, J. Rzepecki
Health&Safety Executive, The cost to Britain of workplace accidents and work-related ill health in 1995/96

AUSTRIA

1. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2009
2. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2010
3. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011
4. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2009
5. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2010
6. Statistisches Handbuch der österreichischen Sozialversicherung 2011
7. Jahresberich 2009
8. Jahresberich 2010
9. Österreichisches Programm für Unfallverhütung 2006–2010

FRANCJA

1. Plan de Santé au Travail 2010-2014
2. Convention d'objectifs et de gestion 2009-2012
3. Le plan national d'actions coordonnées 2009-2012)
4. Les orientations de prévention des Comités Techniques Nationaux 2009-2012
5. Les programmes de qualité et d'efficience
6. Le plan national d'actions coordonnées 2009-2012
7. Le bilan du plan national d'actions coordonnées 2009-2012 à mi-parcours
8. Les plans d'actions régionaux
9. Guide de bonnes pratiques
10. Le rapport de Gestion, 2008
11. Le rapport de Gestion 2009
12. Le rapport de Gestion 2010
13. Conditions de travail, Bilan 2008
14. Condition de travail, Bilan 2009
15. Condition de travail, Bilan 2010
16. Comptes CRAM, Exercice 2010
17. Bezpieczeństwo pracy nr 9/2006 dr J. Rzepecki „Prewencja wypadkowa w społecznym ubezpieczeniu wypadkowym w wybranych krajach europejskich”
18. Ubezpieczenia na świecie, K. Pątkowski „Nowe znaczenie prewencji w świetle zachodzącej ewolucji i jej wymiar międzynarodowy z perspektywy Francji”

NIEMCY

1. Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2008
2. Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit 2009
3. Kosten-Nutzen-Analyse des wirtschaftlichen Anreizmodells der Fleischerei-Berufsgenossenschaft, Das Seminar anzeigen Wirtschaftliche Anreize zur Verbesserung von Sicherheit und Gesundheitsschutz am Arbeitsplatz
4. Economic incentives to improve occupational safety and health: a review from the European perspective Luxembourg 2010
5. Effectiveness of economic incentives to improve occupational safety and health
6. Jahresbericht '09

SZWAJCARIA

1. Unfallstatistik UVG 2009 (22. Ausgabe), Luzern 2009
2. Unfallstatistik UVG 2010 (23. Ausgabe), Luzern 2010
3. Unfallstatistik UVG 2011 (24. Ausgabe), Luzern 2011
4. EKAS Jahresbericht 2009, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit
5. EKAS Jahresbericht 2010, wydawca: Eidgenössische Koordinationskommission für Arbeitssicherheit
6. Geschäftsbericht 2009, SUVA
7. Geschäftsbericht 2010, SUVA
8. Publikacja, „Reguły stwarzają jasność. Opracowanie i realizacja reguł bezpieczeństwa i zasad postępowania MŚP”
9. Publikacja, „Bezpieczeństwo pracy i ochrona zdrowia dla MŚP w sektorze usługowym”
10. Prävention: Kampagnen und Angebote 2011